

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN

J A A R V E R S L A G 2 0 1 3

INHOUD

5	PERSONALIA
7	UITBESTEDING
8	INDEXERING
9	VOORWOORD
12	KERNCIJFERS
16	ALGEMEEN
	Activiteiten 16
	Statutaire doelstelling 16
	Eigen beheer 16
	Organisatie 17
	Pensioenregelingen 19
	Wijzigingen in pensioenstatuten 2004 en 1988 19
	Categorieën belanghebbenden 19
20	BESTUUR
	Algemeen bestuur 20
	Dagelijks bestuur 21
	Samenwerkingsverbanden 21
	Klachten- en geschillenprocedure 22
	Uitvoering pensioen- en betalingsadministratie 22
	Uitvoering financiële administratie 22
	Uitvoering flexioenregeling 22
	Adviseurs 22
	Integraal vermogensbeheerder 23
	Frontoffice 23
24	FINANCIEEL BELEID
	Beleggingen 24
	Terugblik 24
	Performance totale portefeuille 26
	Gevoerd beleid 26
	Performance zakelijke waarden 27
	Performance vastrentende waarden 29
	Vooruitzichten financiële markten 31
	Strategische assetmix en benchmarkverdeling 31
	Rebalance beleid 32
	Benchmark portefeuille onderdelen 32
	Algemene restricties 33
	Maatschappelijk verantwoord beleggen 35
	Pensioenen 35
	Premies 35
	Ontwikkeling dekkingsgraad 36

INHOUD

Ontwikkeling m.b.t. de voorziening 37

Evaluatie herstelplan 37

Indexatiebeleid 37

39

RISICOBELEID

Risicobereidheid 39

Beleggingsrisico's algemeen 40

Specifieke beleggingsrisico's 41

Renterisico 41

Valutarisico 41

Kredietrisico 42

Concentratierisico 42

Systeemrisico 42

Specifieke financiële instrumenten 42

Liquiditeitsrisico 43

Beleggingsrisico alternatieve beleggingen 43

Verzekeringstechnische risico's 43

Langlevenrisico 43

Overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico 43

Operationeel risico 44

Uitbestedingsrisico 44

Continuïteitsanalyse maart 2013 44

45

VOORUITZICHTEN

Ontwikkeling geschatte dekkingsgraad na balansdatum versus benodigd volgens herstelplan 45

Nieuw financieel toetsingskader (ftk), wijziging fiscaal kader beroepspensioenfondsen en verhoging AOW-leeftijd 45

47

BESTUURSZAKEN

Geschiktheid 47

Evaluatie functioneren bestuur 48

Toezicht en verantwoording 48

Klachten- en geschillenprocedure 48

Gedragscode 48

Compliance 48

Compliance officer 49

Extern toezicht 49

Crisisplan 49

51

PENSIOENBELEID

Kenmerken pensioenregelingen 51

Wijzigingen in 2013 52

53

ACTUARIËLE ANALYSE

Analyse van het resultaat 53

Resultaat door wijziging rentetermijnstructuur 53

Resultaat op premies 53

INHOUD

Resultaat op flexioen [53](#)
Resultaat op kosten [54](#)
Resultaat op sterfte [54](#)
Mutaties en correcties [55](#)

56

PENSION FUND GOVERNANCE

Intern toezichtsorgaan [56](#)
Verantwoordingsorgaan [56](#)
Oordeel verantwoordingsorgaan [57](#)
Compliance [57](#)
Bestuursbesluiten ex artikel 21 statuten [58](#)
Communicatie [58](#)
Nevenfuncties [59](#)
Kostentransparantie [59](#)

62

JAARREKENING

Balans per 31 december 2013 [62](#)
Rekening van baten en lasten over 2013 [63](#)
Kasstroomoverzicht 2013 [64](#)

92

OVERIGE GEGEVENS

Solvabiliteitsstoets [92](#)
Resultaat bestemming [98](#)
Gebeurtenissen na balansdatum [98](#)
Actuariële verklaring certificerend actuaris [99](#)
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant [100](#)

101

BIJLAGEN

- 1 Enige begrippen [101](#)
- 2 Vergelijking indexatie BPL, ABP en Koopvaardij 1989-2014 [106](#)
- 3 Leeftijdsverdeling eind 2013 [107](#)
- 4 Premie(flexioen) regeling [108](#)
- 5 Besluiten ex artikel 21 statuten van BPL [113](#)
- 6 Klachten en geschillenprocedure [116](#)
- 7 Rapportage van het intern toezichtsorgaan Pension Fund Governance over BPL [117](#)
- 8 Reactie bestuur op rapport intern toezichtsorgaan PFG 2013 [129](#)
- 9 Oordeel van het verantwoordingsorgaan over het door het BPL-bestuur gevoerde beleid in 2013 [130](#)
- 10 Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2013 [132](#)
- 11 Communicatieplan (onderdeel van het communicatiebeleid) [133](#)
- 12 Financiële vooruitzichten (visie Robeco Institutional Asset Management) [134](#)
- 13 Verslag compliance officer over 2013 [137](#)
- 14 Voor als het onverhoopt nodig is... [138](#)

141

CONTACT [141](#)

PERSONALIA

BESTUURSLEDEN

P.B. Schoe
Nolleweg 2
4381BH Vlissingen
Tel 0118 43 11 31
Schoe@loodswezen.nl

P.J.J. van den Berg
Noordlaarderweg 11
9475 TE Midlaren
Tel 050 409 08 92
pijvandenber@gmail.com

L. Kazemier
Wierdeweg 16
9931 TD Delfzijl
Tel 0596 63 11 63
leankaz@ziggo.nl

M.A. van Kuik
Abdijweide 39
3223 MD Hellevoetsluis
Tel 0181 78 74 46
m.vankuik@loodswezen.nl

H.J.T. Ruijten
Hertogenven 18
1963 RE Heemskerk
Tel 0251 24 61 68
b.ruijten@planet.nl

DAGELIJKS BESTUUR

VOORZITTER
J.W. Duyzer
Molenkamp 16
5306 GM Brakel
Tel 0418 67 70 75
jwduyzer@gmail.nl

**SECRETARIS/
PENNINGMEESTER**
R. de Jonge
Dorpstraat 411
1566 BG Assendelft
Tel 075 687 45 10
robert3005@yahoo.com

FRONTOFFICE

MANAGER PENSIOENEN
Th.A. Wittkampf
Oostvlietstraat 40
2271 RK Voorburg
Tel 088 900 25 40
bpl@loodswezen.nl

MEDEWERKER PENSIOENEN
N. van Beek
Tel 088 900 25 41
bpl@loodswezen.nl

MIDDEN: L. THISSEN (ACTUARIS)
V.L.N.R. M.A. VAN KUIK, L. KAZEMIER, H.J.T. RUIJTEN, R. DE JONGE
(SECRETARIS/PENNINGMEESTER), TH.A. WITTKAMPF (MANAGER PENSIOENEN),
P.B. SCHOE, P.J.J. VAN DEN BERG, J.W. DUYZER (VOORZITTER)

PERSONALIA

INTERN TOEZICHTSORGAAN

VOORZITTER

L.J. van Kuijck

LEDEN

M. P. van der Kwast
R. Bastian

VERANTWOORDINGS- ORGAAN

VOORZITTER

E.M. Visser
Walstro 4
1964 MG Heemskerk
ekkevisser@gmail.com

SECRETARIS

J. Jonker
Prinses Beatrixpark 3
1462 JA Middenbeemster
j.jonker3@quicknet.nl

LEDEN

H.B.W. Broers
W.A. Plantsoen 188
2991 NJ BARENDRECHT
h.broers@loodswezen.nl

J.Y. van der Laan
Elisabeth Boddaertstraat 18
1902 NZ Castricum
johan@jyvanderlaan.demon.nl

G.Y.M. van Rooij
Hogedijk 1
4511 RL Breskens
g.vanrooij@loodswezen.nl

M. van Twuijver
Asserstraat 1 J
9451 AA Rolde
marckvantwuijver@home.nl

COMPLIANCE OFFICER

J. Heldoorn
Schelgeest 13
1901 HB Castricum
jan@janheldoorn.demon.nl
Tel 0251 65 37 07

UITBESTEDING

PARTIJEN WAARAAN BPL WERKZAAMHEDEN HEEFT UITBESTEED

ACCOUNTANT

S.A. van Kempen
PricewaterhouseCoopers Accountants
Rotterdam

ADVISEREND ACTUARIS

L. Thissen
Sprenkels & Verschuren
Amsterdam

BELEGGINGSADVISEUR

M. Euverman
Sprenkels & Verschuren
Amsterdam

CERTIFICEREND ACTUARIS

P. Ruigrok
Ruigrok Actuariële Consultancy B.V.
Wieringerwaard

INTEGRAAL VERMOGENSBEHEERDER

Robeco Institutional Asset Management B.V. (RIAM)
Rotterdam

BEWAARBANK

Kasbank
Amsterdam

HERVERZEKERAAR

Zwitserleven
Amstelveen

ADMINISTRATEURS

Nederlands Loodswezen B.V.
Hoek van Holland

AON Hewitt Associates B.V.
Amsterdam

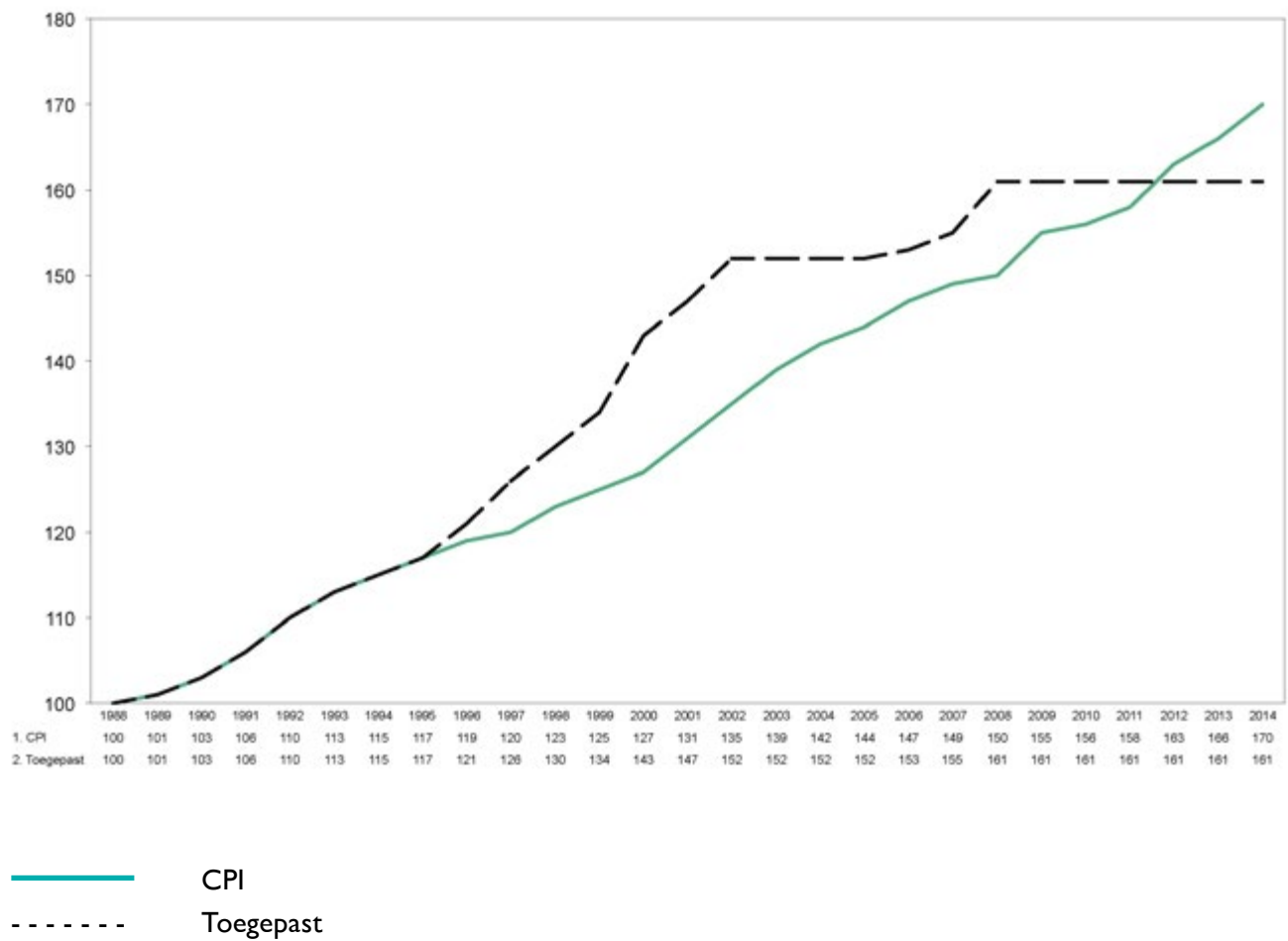
UITVOERDER FLEXIOENREGELING

Robeco Pension Providers
Rotterdam

INDEXERING

Indexering 1988 t/m 2014 in vergelijking met stijging CPI (Consumenten Prijs Index):

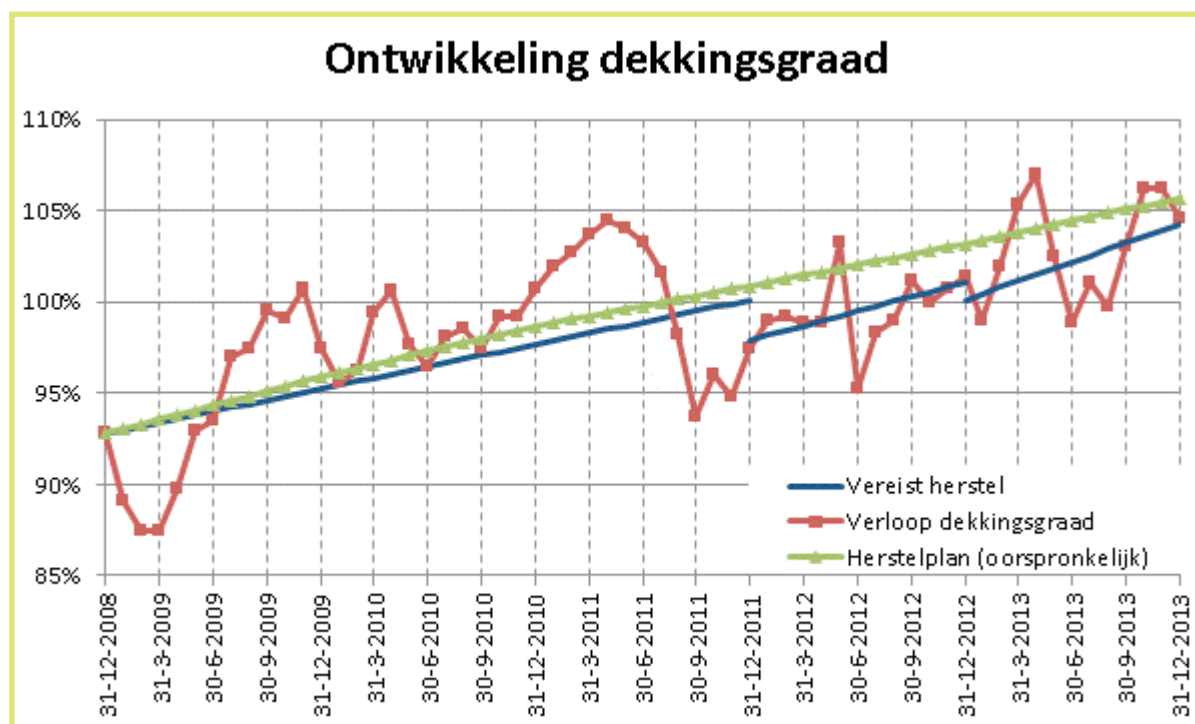

VOORWOORD

FINANCIËLE POSITIE

De financiële positie van ons fonds is in 2013 verbeterd. De dekkingsgraad, die de verhouding weergeeft tussen de verplichtingen en het vermogen, bedroeg eind 2013 104,6% (eind 2012 101,6%). Dit betekent een stijging van de dekkingsgraad met 3%-punt. De dekkingsgraad eind 2013 van BPL ligt hiermee 1,1%-punt achter op het herstelplan (vergelijk rode en groene lijn in onderstaande grafiek) en 0,3%-punt boven de lijn van het “vereist herstel” (eind 2013 dient BPL op basis van wettelijke regels op 104,3% te staan, zie blauwe lijn in onderstaande grafiek). De eerder gecommuniceerde voorlopige dekkingsgraad eind 2013 bedroeg 104,7%.

PREMIËBELEID

In 2012 is een wijziging van de Pensioenstatuten doorgevoerd. Deze wijziging houdt in dat als de premiestijging hoger uitpakt dan de premiestijging als gevolg van de verwerking van de consumentenprijsindex, de NLC-ledenvergadering een afwijkende premie kan vaststellen. Als daardoor minder premies binnenkomen dan noodzakelijk is, heeft het bestuur de mogelijkheid voor het betreffende jaar een lagere pensioengrondslag vast te stellen, voor zoveel als nodig is in verband met de verminderde premie-inkomsten. Op deze wijze kan dan altijd aan de eis van “de minimale premie bij onderdekking” worden voldaan. Handelend volgens deze systematiek heeft de NLC-ledenvergadering op 5 februari 2013 besloten de premieverhoging voor 2013 vast te stellen op 14,7%, de premiestijging die wettelijke gezien nodig was i.v.m. de onderdekking van het fonds en de stijging van pensioengrondslagen per 1-1-2013 met 2,3%.

FINANCIËLE MARKTEN IN 2013

Het netto rendement op beleggingen bedroeg over 2013 0,02%, terwijl de benchmark een rendement liet zien van 1,1% (bruto). Het jaar 2013 was voor de wereldeconomie een weerbarstig jaar, waarin zich een

VOORWOORD

duidelijkere divergentie aftekende tussen ontwikkelde landen en opkomende markten. Waar de Verenigde Staten, Europa en Japan duidelijk een versnelling lieten zien, zakte het groeitempo van de opkomende markten juist terug. Het was ook een jaar waarin de Westerse landen de afbouw van de schuldenlast in de publieke- en private sector in trager tempo continueerden. De periferie van de Eurozone liet de eerste signalen van herstel zien na de door de Trojka (ECB, IMF en EC) opgelegde stringente bezuinigingen en structurele hervormingen. Lees verder op blz. 24.

LANGLEVEN RISICO

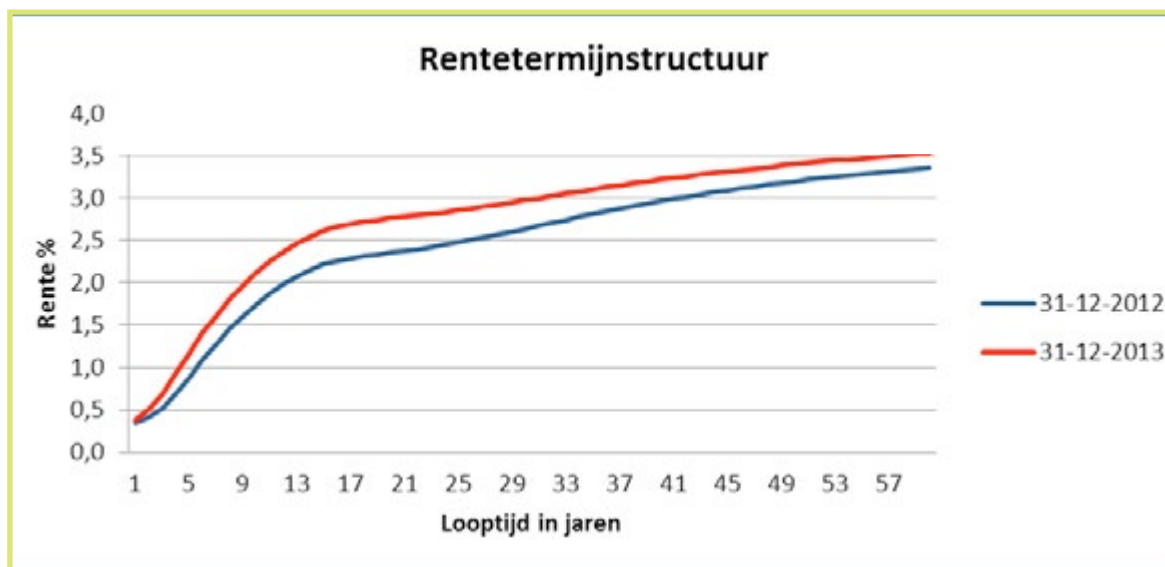
Het resultaat op langlevens was in 2013 licht positief maar door een verlies op kortleven is per saldo toch weer een verlies op sterfte gerealiseerd. Lees verder op blz. 54.

De verbetering van de levensverwachting in Nederland gaat sneller dan tot nu toe was ingeschat en de verwachting is dat de nieuwe prognoses de komende jaren nog wel een paar keer naar boven zullen moeten worden bijgesteld. De verbeteringen in de gezondheidszorg zijn hiervoor de voornaamste oorzaak. Voor de komende jaren zal dit naar verwachting een van de belangrijkste kosten oprijvende factoren zijn.

VERMOGENSBEHEER

BPL heeft het risico van de marktrente afgedekt door middel van swaps en swaptions. Op basis van deze structuur bedroeg de effectieve afdekking gedurende het verslagjaar naar schatting 91%. Onder marktrente wordt verstaan de door De Nederlandsche Bank voorgeschreven rentetermijnstructuur (RTS).

De gehanteerde RTS eind 2012 en eind 2013:

De rentetermijnstructuur ultimo december 2013 is voor alle looptijden hoger dan de rentetermijnstructuur ultimo december 2012. De voorziening pensioenverplichtingen is hierdoor gedaald, waardoor de dekkingsgraad is gestegen met 0,4%-punt. Zonder de afdekking van de marktrente zou de dekkingsgraad zijn gestegen met 2,8%-punt. Lees verder op blz. 36.

V O O R W O O R D

Het beleggingsbeleid is in 2013 op sommige punten gewijzigd. De belegging in het hedge fund Omnitrend plus werd eind 2013 verkocht vanwege tegenvallende performance in de afgelopen drie jaar en de mindere transparantie van het beleggingsfonds, zoals gebleken uit een onderzoek door BPL. De strategisch allocatie in hedgefonds van 2,5% is vervallen, onder een gelijke verhoging van de strategische allocatie in wereldwijde aandelen (van 5% naar 7,5%). Lees verder op blz. 26.

ONTWIKKELINGEN

In 2015 wordt naar verwachting een nieuw Financieel Toetsingskader (FTK) van toepassing. In dat jaar treedt voor beroepspensioenfondsen ook een nieuw fiscaal kader in werking. Beide ontwikkelingen zullen aanpassing van de Pensioenstatuten noodzakelijk maken. Besluitvorming hierover vindt plaats in de NLC-ledenvergadering. Ter voorbereiding daarop zal een intensief traject van overleg en communicatie noodzakelijk zijn. Eind 2012 is een werkgroep van start gegaan, bestaande uit vertegenwoordigers van de NLC, BPL en de VNoL. De werkgroep heeft tot taak voorstellen voor noodzakelijke veranderingen voor te bereiden en te zorgen voor heldere communicatie naar alle belanghebbenden. Lees verder op blz. 45.

SAMENWERKING

Het bestuur van de UvB (koepel voor beroepspensioenfondsen) was in 2013 vooral bezig met het vaststellen van de inbreng in het bestuur van de Pensioenfederatie en onder het bestuur fungerende adviescommissies, naast de afstemming over specifieke UvB-onderwerpen. De UvB is per 1-1-2014 opgeheven. Per deze datum is de UvB gefuseerd met de twee andere koepels van pensioenfondsen en opgegaan in de Pensioenfederatie. BPL is vanaf deze datum rechtstreeks lid van de Pensioenfederatie. Vanaf 1-1-2014 overleggen de beroepspensioenfondsen in de kring van beroepspensioenfondsen. Dit overleg heeft tot doel te komen tot afstemming over algemene bij de pensioenfederatie aan de orde zijnde onderwerpen en specifieke onderwerpen die het werkterrein van de beroepspensioenfondsen raken.

HOEK VAN HOLLAND, 17 JUNI 2014

J.W. DUYZER, VOORZITTER

KERNCIJFERS

CONSUMENTEN PRIJS INDEX (CPI)

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2,0	1,3	1,8	1,1	1,3	3,1	0,4	1,6	2,7	2,3

IN PROCENTEN

TOESLAGEN

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0	0	0,8	1,1	4,3	0	0	0	0	0

IN PROCENTEN

PER 01-01-2004 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, VERVALLEN PER 31-12-2004;
 PER 01-01-2005 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, VERVALLEN PER 31-12-2005;
 PER 01-01-2006 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, VERVALLEN PER 31-12-2006;
 PER 01-01-2007 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, PER 01-01-2008
 ONVOORWAARDELIJK.

NETTO RENDEMENT

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
7,1	14,0	9,5	0,8	0,11	8,04	17,1	11,87	14,04	0,02

IN PROCENTEN

PREMIEVERHOOGING

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3,0	8,0	1,8	1,0	1,3	5,9	3,3	20,0	5,3	14,7

IN PROCENTEN

SOLVABILITEIT

(VANAF 2007 IS DE VEREISTE DEKKINGSGRAAD OP BASIS VAN FTK)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VEREISTE DEKKINGSGRAAD			119,8	116,5	113,4	113,8	116,4	112,3	115,6	116,1
DEKKINGSGRAAD	100,1	108,6	118,0	123,2	92,8	97,5	100,6	97,5	101,6	104,6

IN PROCENTEN

KERNCIJFERS

PREMIE PER JAAR BPL 1988

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BASISREGELING	12.336	13.080	13.320	13.464	13.632	14.448	14.928	17.904	19.128	21.936
PREMIEREGELING	3.096	3.288	3.360	3.384	3.432	3.624	3.744	4.488	4.800	5.496
FLP-GERECHTIGDEN	6.168	6.540	6.660	6.732	6.816	7.224	7.464	8.952	9.564	10.968

IN EURO'S

PREMIE PER JAAR BPL 2004

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
24.720	26.700	27.180	27.480	27.840	29.484	30.456	37.092	39.060	44.796

IN EURO'S

PREMIE PER JAAR REGLEMENT ASPIRANT-REGISTERLOODSEN

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3.456	3.672	3.732	3.768	3.816	4.044	4.176	5.016	5.363	6.156

IN EURO'S

PREMIE PER JAAR (BEDRAGEN X1.000 EURO)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
AKTIEVEN	9.187	11.390	11.758	12.217	12.886	13.658	14.167	16.916	17.783	20.233
FLP-GERECHTIGDEN	2.025	1.901	1.758	1.616	1.525	1.489	1.314	1.140	790	397
ASPIRANTEN	111	102	135	128	137	109	65	84	120	200
TOTAAL FEITELIJKE PREMIE	11.323	13.393	13.651	13.961	14.548	15.247	15.546	18.140	18.693	20.830
ACTUARIËLE KOSTENDEKKENDE PREMIE				14.264	13.366	17.682	16.615	19.348	22.189	22.729
GEDEMPTE KOSTENDEKKENDE PREMIE				13.860	14.589	14.334	14.875	16.939	16.741	17.066
MINIMALE PREMIE BIJ ONDERDEKKING							15.398	17.535	20.372	20.589

ZIE VOOR TOELICHTING OP VERSCHILLEN TUSSEN DE FEITELIJKE ONTVANGEN PREMIE, DE ACTUARIËLE KOSTENDEKKENDE PREMIE, DE GEDEMPTE KOSTENDEKKENDE PREMIE EN DE MINIMALE PREMIE BIJ ONDERDEKKING OP BLZ. 35.

KERNCIJFERS

BPL 1988, PENSIOENGRONDSLAG

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
78.762	78.762	79.392	80.265	81.308	81.308	81.308	85.536	87.845	89.865

BPL 2004, PENSIOENGRONDSLAG

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
109.968	109.968	110.848	112.067	113.524	113.524	113.524	119.427	122.652	125.473

FUNCTIONEEL LEEFTIJDSPENSIOEN (FLP)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
55-60, INGEGAAN VOOR 1-5-2004	65.275	65.993	66.528	67.800	69.288	71.988	73.716	74.376	75.420	76.560
60-65, INGEGAAN VOOR 1-5-2004	58.092	58.731	59.208	60.336	61.668	64.068	65.604	66.192	67.128	68.136
55-60, INGEGAAN TUSSEN 1-5-2004 EN 1-7-2008	59.107	59.453	59.868	61.068	62.472	64.764	66.252	65.820	66.504	66.552
60-65, INGEGAAN TUSSEN 1-5-2004 EN 1-7-2008	51.924	52.191	52.548	53.604	54.876	56.844	58.140	57.636	58.212	58.128

IN EURO'S

PENSIOEN / PENSIOENGRONDSLAG ASPIRANT-LOODSEN

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
LEERVERGOEDING / PENSIOENGRONDSLAG VOOR AFTREK FRANCHISE	32.789	33.178	33.774	34.146	34.590	35.662	35.805	36.378	37.360	38.219
FRANCHISE	-	12.100	12.160	12.452	12.614	12.614	12.614	12.614	12.614	12.614
PARTNERPENSIOEN	10.138	10.299	10.591	10.630	10.768	11.294	11.364	11.644	12.126	12.546
ARBEIDSONGESCHIKTSHEDSPENSIOEN	32.789	33.178	33.774	34.146	34.590	35.662	35.805	36.378	37.360	38.219

IN EURO'S

KERNCIJFERS

AANTALLEN

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
DEELNEMERS BPL 2004	436	429	432	446	451	464	466	450	450	452
DEELNEMERS BPL 1988	303	272	253	230	216	191	165	104	62	14
TOTAAL AANTAL DEELNEMERS	739	701	685	676	667	655	631	554	512	466
GEWEZEN DEELNEMERS	2	3	2	4	4	4	4	5	5	5
ASPIRANT-LOODSEN	21	26	40	38	34	23	7	17	33	20
OUDERDOMSPENSIOEN 1988/2004	211	271	306	345	379	413	455	535	598	661
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	10	6	6	6	5	6	4	4	3	2
PARTNERPENSIOEN	40	49	52	55	71	78	82	85	85	102
WEZENPENSIOEN	12	10	13	11	9	11	11	12	10	10
TOTAAL	1035	1066	1104	1135	1169	1190	1194	1212	1246	1266

RIJPINGSGRAAD (VERHOUDING DEELNEMERS OP-GERECHTIGDEN)

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
28,6	38,7	45	51	56	63	72	97	116	143

IN PROCENTEN

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam is opgericht op 1 september 1988. De stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 2 maart 2011. Het pensioenfonds is een beroepspensioenfonds. Op basis van een uitkeringsregeling (Pensioenstatuut 1988 en Pensioenstatuut 2004) verwerven de deelnemers een financiële aanspraak ten behoeve van de gevolgen van (vervroegde) pensionering en overlijden. Deze regeling biedt ook een dekking in geval van arbeidsongeschiktheid.

Het pensioenfonds voert ook een premie(flexioen)regeling uit, welke onderdeel is van Pensioenstatuut 1988. Het fonds draagt zorg voor uitbetaling van het functioneel leeftijdspensioen. Krachtens het Financieel Besluit Loodswezen worden de functioneel leeftijdspensioenen ingehouden op de loodsgelden.

STATUTAIRE DOELSTELLING

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is iedere (aspirant-)registerloods verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling(en) van BPL. Deze pensioenregelingen voorzien in pensioenen voor (aspirant-)registerloodsen, (gewezen)registerloodsen en hun nagelaten betrekkingen. Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, overeenkomstig de bepalingen van de pensioenreglementen en de statuten. Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- het vormen van fondsen;
- het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven;
- al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen.

Het beleid van het bestuur is in overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds. De ABTN is het laatst gewijzigd op 10 februari 2014.

EIGEN BEHEER

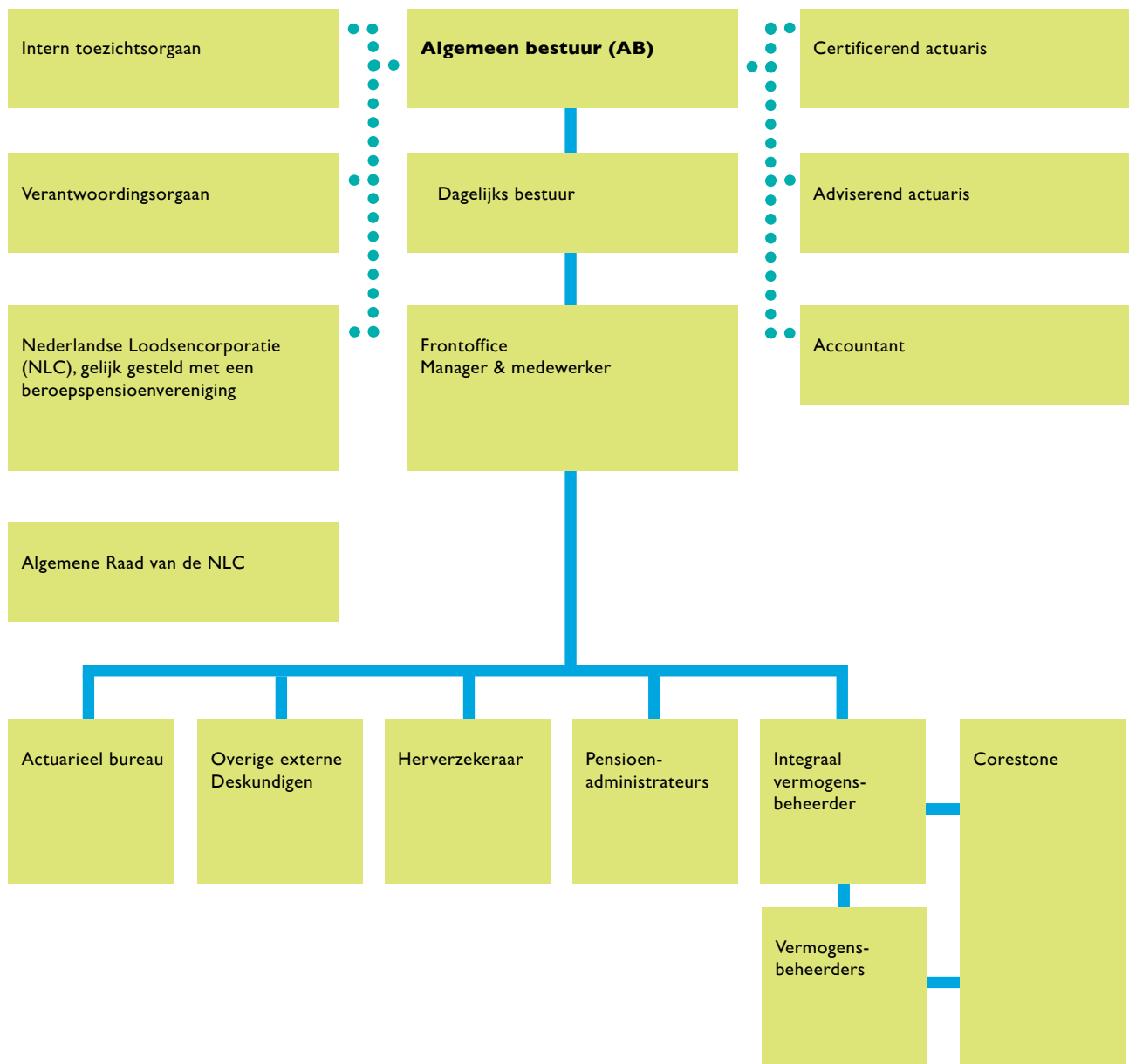
Alle verplichtingen die voortkomen uit de pensioenregelingen bij het BPL worden in eigen beheer gehouden. BPL loopt daarbij verschillende risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan uitgebreid beschreven in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), welke op de website staat vermeld. Onder "Risicobeleid", beginnend op blz. 39, wordt hierop nader in gegaan. Het actuariële, pensioen- en vermogensbeheer zijn uitbesteed. Dit geldt ook voor de betalingen van de pensioenen en de financiële administratie. Het uitbestedingsbeleid is in 2013 vastgelegd in een document.

ALGEMEEN

ORGANISATIE

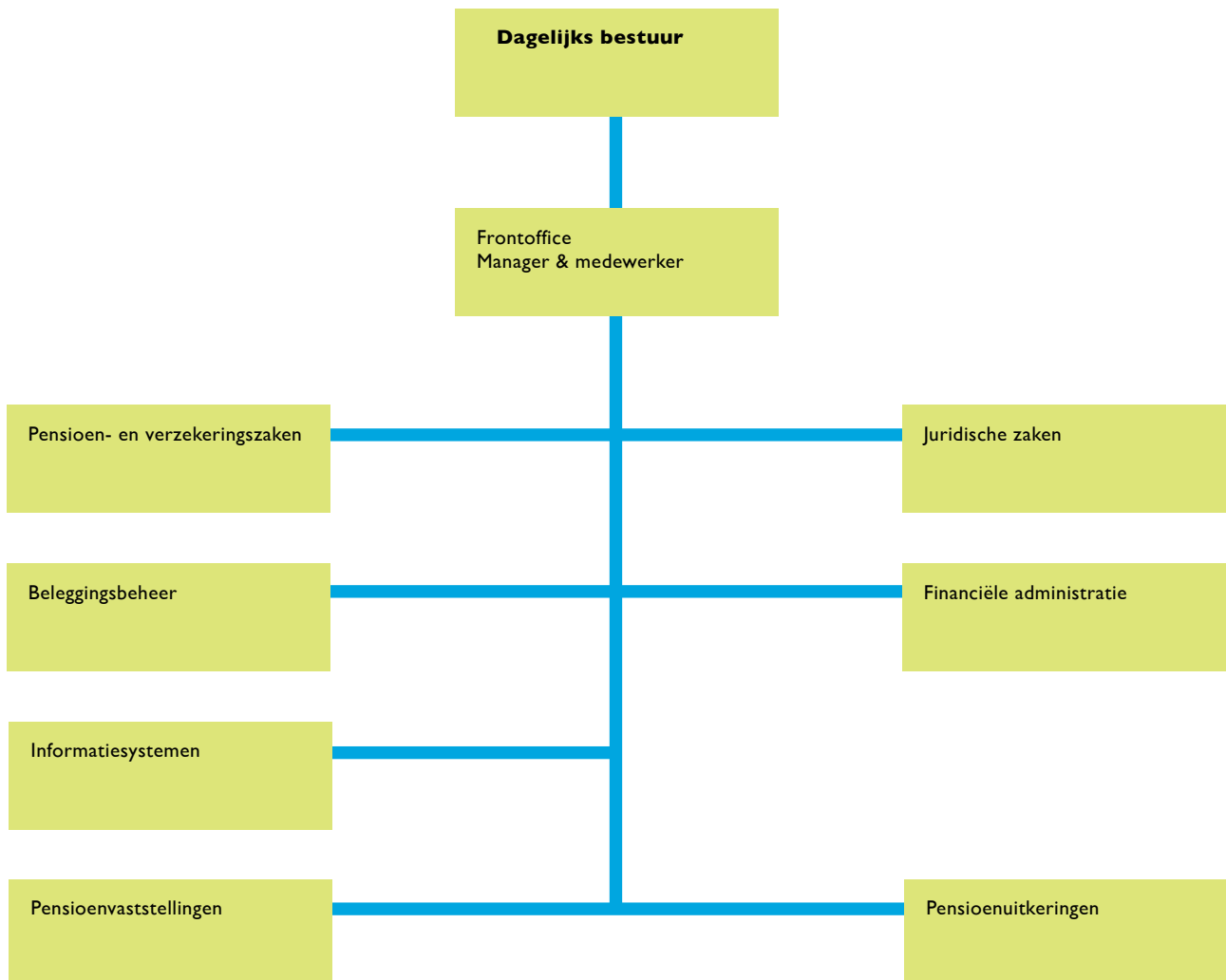
Organigram van het bestuur:

ALGEMEEN

Organigram van het uitvoeringsorgaan:

ALGEMEEN

PENSIOENREGELINGEN

BPL voert drie pensioenregelingen uit, te weten:

- het pensioenreglement voor aspirant-registerloodsen;
- het pensioenstatuut 2004, vanaf 1 april 2004 van toepassing op registerloodsen;
- het pensioenstatuut 1988, geldend voor degenen die voor 1 april 2004 met FLP zijn gegaan.

WIJZIGINGEN IN PENSIOENSTATUTEN 2004 EN 1988

De ruilfactoren voor omzetting van partnerpensioen in levenslang ouderdomspensioen (Pensioenstatuut 2004 en 1988) en bij omzetting van levenslang ouderdomspensioen in partnerpensioen (Pensioenstatuut 2004) zijn met ingang van 1 maart 2013 gewijzigd. De ruilfactoren bij de (vervroegde) pensioenleeftijden 50 tot 65 jaar (Pensioenstatuut 2004) zijn eveneens met ingang van 1 maart 2013 gewijzigd. Deze wijzigingen houden verband met de nieuwe AG prognosetafels 2012-2062.

CATEGORIEËN BELANGHEBBENDEN

BPL kent de volgende belanghebbenden:

- (Gewezen) deelnemers
- Gepensioneerden
- (Ex-)partners van deelnemers/gepensioneerden
- Kinderen van deelnemers/gepensioneerden
- Arbeidsongeschikten.

BESTUUR

ALGEMEEN BESTUUR

Het algemeen bestuur bestaat uit zeven bestuursleden, waarvan twee ex-registerloods zijn. Deze bestuursleden worden benoemd, treden af of worden ontslagen volgens de in de Pensioenverordening registerloodsen en statuten van BPL vastgelegde regels.

Samenstelling algemeen bestuur eind 2013:

NAAM	FUNCTIE	VAN	TOT	NEVENFUNCTIE	BETAALD	NIET BETAALD
J.W. DUYZER	VOORZITTER	MEI 2002	JUNI 2016*	REGISTERLOODS BESTUURSLID SDB	X X	
R. DE JONGE	SECRETARIS/ PENNINGMEESTER	MEI 2008	JUNI 2016	REGISTERLOODS	X	
P.J.J. VAN DEN BERG	BESTUURSLID	MEI 2000	JUNI 2016	REGISTERLOODS BESTUURSLID STICHTING ADMINISTRATIEKANTOOR IT WILD	X	X
L. KAZEMIER**	BESTUURSLID	JULI 2012	JULI 2016	VOORZITTER DORPSVERENIGING BIESSUM UITWIERDE BESTUURSLID NED. VER. KAPITEINS TER KOOPVAARDIJ SENIOR-EXPERT PUM DEN HAAG		X X X
P. B. SCHOE	BESTUURSLID	JULI 2012	JULI 2016	REGISTERLOODS	X	
M.A. VAN KUIK	BESTUURSLID	JUNI 2010	JUNI 2014	REGISTERLOODS	X	
H.J.T. RUIJTEN**	BESTUURSLID	JUNI 2011	JUNI 2015	LID DEELNEMERSRAAD VAN DEVNOL.		X

* GEBASEERD OP HET VOORNEMEN OM VIJF JAAR DOOR TE WERKEN
 ** EX-REGISTERLOODSEN

Het bestuur vergadert zeven tot achtmaal per jaar en de besluiten worden vastgelegd in aparte verslagen. Het bestuur wordt uitvoerig geïnformeerd en beleidsstukken, veelal opgesteld door de Manager Pensioenen en/of de adviserend actuaire, worden uitgebreid tijdens bestuursvergaderingen besproken.

BESTUUR

X = AANWEZIG

	13/2	12/3	11/4	24/4	10/5	10/6	13/8	5/9	27/9	7/10	28/10	4/11	11/12
J.W. DUYZER	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
P.J.J. VAN DEN BERG	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
R. DE JONGE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
M.A. VAN KUIK	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
L. KAZEMIER	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
H.J.T. RUIJTEN	•	•		•	•	•	•		•	•	•	•	•
P.B. SCHOE	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•

DAGELIJKS BESTUUR (DB)

Het dagelijks bestuur bestaande uit de voorzitter en secretaris/penningmeester, komen samen met de Manager Pensioenen tenminste 18 keer per jaar bijeen. Het dagelijks bestuur ontleent zijn bevoegdheden aan de statuten, de ABTN, de Pensioenstatuten 1988 en 2004, het pensioenreglement aspirant-registerloodsen. Zie hiervoor de taakverdeling tussen DB en AB de betreffende matrix op blz. 113.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

BPL werkt samen met negen andere Beroepspensioenfondsen in de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB), opgericht op 1 juni 2001. Doelstelling van de Unie is dat zij:

- de gemeenschappelijke belangen in het kader van een beroepspensioenregeling in de meest brede zin, zowel nationaal als internationaal, behartigt;
- service aan haar leden verleent en
- de samenwerking tussen haar leden bevordert.

De service aan de leden is voor een deel ondergebracht in een aparte stichting, de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen (SDB), waaraan zeven beroepspensioenfondsen deelnemen. De financiële risico's voor BPL uit hoofde van deze samenwerkingsverbanden beperken zich tot de jaarlijks te betalen contributie. De mate van zeggenschap in het beheer van deze stichtingen is geregeld doormiddel van stemrecht, vastgelegd in de betreffende statuten. Het bestuur van de UvB (koepel voor beroepspensioenfondsen) was in 2013 vooral bezig met het vaststellen van de inbreng in het bestuur van de Pensioenfederatie en onder het bestuur fungerende adviescommissies, naast de afstemming over specifieke UvB-onderwerpen, zoals het fiscaal kader voor beroepspensioenfondsen. De UvB is per 1-1-2014 opgeheven. Per deze datum is de UvB gefuseerd met de twee andere koepels van pensioenfondsen en zijn deze opgegaan in de Pensioenfederatie. BPL is vanaf deze datum rechtstreeks lid van de Pensioenfederatie. Zie ook www.pensioenfederatie.nl.

Vanaf 1-1-2014 overleggen de beroepspensioenfondsen in de kring van beroepspensioenfondsen. Dit overleg heeft tot doel te komen tot afstemming over algemene bij de pensioenfederatie aan de orde zijnde onderwerpen en specifieke onderwerpen die werkterrein van de beroepspensioenfondsen raken.

B E S T U U R

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

Indien een geschil ontstaat tussen het pensioenfonds en een belanghebbende bij het pensioenfonds is de klachten- en geschillenprocedure van toepassing (zie bijlage 6). Volgens deze procedure wordt op klachten in eerste instantie gereageerd door de manager pensioenen. Indien de klager zich niet kan vinden in diens uitleg, dan dient belanghebbende zich te wenden tot het bestuur van BPL. Indien het bestuur en de belanghebbende niet tot een oplossing van het geschil komen, kan de belanghebbende zich wenden tot de burgerrechter. Zie voor de in 2013 door het bestuur behandelde klachten blz. 48 van dit jaarverslag. Vanaf 19 september 2012 kunnen (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en andere belanghebbenden voor een klacht of geschil over de uitvoering van het pensioenstatuut/pensioenreglement voor advies (niet bindend) terecht bij de Ombudsman Pensioenen. BPL zal zich aan het advies van de Ombudsman Pensioenen conformeren, tenzij er zwaarwegende motieven zijn dit advies niet op te volgen. Een klacht of geschil wordt niet eerder door de Ombudsman Pensioenen in behandeling genomen nadat de klachten- en geschillenprocedure bij BPL volledig is doorlopen, dus na het besluit van het bestuur ten aanzien van een klacht of geschil. Gegevens over de Ombudsman Pensioenen zijn te vinden op: www.ombudsmanpensioenen.nl

UITVOERING PENSIOEN- EN BETALINGSADMINISTRATIE

De pensioenadministratie en vanaf 1-1-2013 ook de betalingsadministratie van het pensioenfonds worden uitgevoerd door Aon Hewitt Associates BV. Het op basis van het contract geldende Service Level Agreement wordt jaarlijks door het bestuur geëvalueerd. Van Aon Hewitt Associates BV is een ISAE 3402 type II rapportage ontvangen. Deze rapportage is besproken in het bestuur. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

UITVOERING FINANCIËLE ADMINISTRATIE

De financiële administratie van het pensioenfonds wordt uitgevoerd door Nederlands Loodswezen BV. De te verrichten werkzaamheden worden periodiek geëvalueerd.

UITVOERING FLEXIOENREGELING

De uitvoering van de flexioenregeling is uitbesteed aan Robeco Pension Providers. De resultaten van Robeco Pension Providers worden periodiek geëvalueerd. Van de vermogensbeheerder is een ISAE 3402 type II rapportage ontvangen. Deze rapportage is besproken in het bestuur. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

ADVISEURS

Het pensioenfonds wordt voor actuariaal en risicobeheersing op lange termijn ondersteund door de externe adviserende actuaire en een ALM-adviseur. Met ingang van 1 januari 2013 is de adviserende actuaire L. Thissen van Sprenkels & Verschuren. De verrichte werkzaamheden worden jaarlijks door het bestuur geëvalueerd. Het bestuur heeft per 1 juli 2012 M. Euverman van Sprenkels & Verschuren aangesteld als beleggingsadviseur ter versterking van onze countervailing power op het terrein van beleggingen en risicomanagement, in bijzonder voor het beoordelen van voorstellen of adviezen van de integraal vermogensbeheerder.

B E S T U U R

INTEGRAAL VERMOGENSBEHEERDER

De integraal vermogensbeheerder is Robeco Institutional Asset Management (RIAM). RIAM is verantwoordelijk voor de uitvoering van het contractueel vastgelegde mandaat. De beleggingsresultaten worden maandelijks geëvalueerd en tenminste een keer per kwartaal besproken in het bestuur. Van de integraal vermogensbeheerder is een ISAE 3402 type II rapportage ontvangen. Deze rapportage is besproken in het bestuur. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

FRONTOFFICE

Om alle taken goed te verrichten wordt het bestuur bijgestaan door het frontoffice, welke uit twee personen bestaat (manager pensioenen en een parttime medewerker pensioenen). Dit bureau coördineert de bestuurlijke en administratieve werkzaamheden, ziet toe op de naleving van de uitbestede werkzaamheden en draagt zorg voor de voorlichting aan de deelnemers en gepensioneerden en andere belanghebbenden. De taken en verantwoordelijkheden van de manager pensioenen en medewerkster pensioenen zijn vastgelegd in een functiebeschrijving.

FINANCIËEL BELEID

BELEGGINGEN

TERUGBLIK 2013

ECONOMIE

Het jaar 2013 was voor de wereldeconomie een weerbarstig jaar, waarin zich een duidelijker divergentie aftekende tussen ontwikkelde landen en opkomende markten. Waar de Verenigde Staten, Europa en Japan duidelijk een versnelling lieten zien, zakte het groeitempo van de opkomende markten juist terug. Het was ook een jaar waarin de Westerse landen de afbouw van de schuldenlast in de publieke- en private sector in trager tempo continueerden. De periferie van de Eurozone liet de eerste signalen van herstel zien na de door de Trojka (ECB, IMF en EC) opgelegde stringente bezuinigingen en structurele hervormingen.

De sleutelrol in de huidige macro-economische constellatie bleek wederom weggelegd voor centrale banken. De centrale bank van Japan was in 2013 nadrukkelijk aanwezig met haar kwantitatieve verruiming, gericht op een (succesvol gebleken) verzwakking van de yen. De Fed kondigde juist de afbouw van haar onconventionele maatregelen aan. De ECB verkreeg een nieuw mandaat als supranationale toezichthouder in de nog te vormen Europese bankenunie en verlaagde in november onverwachts de rente in een poging de disinflatoire trend in de Eurozone een halt toe te roepen.

Het aanhoudend ruimhartige monetaire beleid van centrale banken, en de Fed in het bijzonder, vertaalde zich in 2013 meer nadrukkelijk dan in voorgaande jaren in stijgende huizenprijzen, beurskoersen en aantrekkelijke industriële activiteit. Lagere energieprijzen gaven rugwind, mede als gevolg van een vlucht in oliewinning in de Verenigde Staten door de exploitatie van schaliegas- en teerzandvelden. Gunstige inflatiecijfers ondersteunden tevens een strategie van een ruim monetair beleid.

In het voorjaar van 2013 werd het herstel in de VS meer zichtbaar, hetgeen zich vertaalde in een geleidelijk oplopende reële kapitaalmarktrente. De kapitaalmarktrente steeg echter pas beduidend in reactie op een uitspraak van Fed president Bernanke, die op 22 mei voor het eerste doelde op de start van de afbouw van kwantitatieve verruiming, mogelijk in de nazomer van 2013. Uiteindelijk liet de feitelijke aankondiging van de graduele afbouw ('tapering') langer op zich wachten dan de markten op basis van Bernanke's uitspraak in mei anticipeerden. Een besluit tot afbouw in september werd onverwachts uitgesteld, mede vanwege de zorgwekkende politieke patstelling in Washington over de begroting, automatische bezuinigingen en verhoging van het schuldplafond. Republikeinen en Democraten wisten uiteindelijk geen compromis te bereiken over 'Obamacare', wat in oktober uitmondde in een 16-daagse gedeeltelijke sluiting van de overheid. De economische gevolgen van het politieke onvermogen bleken echter beperkt waardoor er uiteindelijk in december toch een besluit van de Fed kwam om in januari 2014 te starten met het verminderen van de maandelijkse obligatie-aankopen van USD 85 miljard naar USD 75 miljard.

De stijgende kapitaalmarktrente in de VS bleef niet zonder gevolgen voor opkomende markten. Het verbeterde groeiperspectief in ontwikkelde markten zorgde voor een sterke kapitaaluitstroom uit de meer liquide opkomende markten richting ontwikkelde markten. Dit had tot gevolg dat de valuta's van opkomende markten een sterke depreciatie kenden ten opzichte van de dollar. Naast de ontvankelijkheid voor kapitaaluitstroom bleek tevens dat het onderliggend herstel van opkomende markten broos was. Problemen aan de aanbodzijde van de economieën (inflexibele arbeidsmarkt (Zuid-Afrika), achterstallige infrastructuur (India en Brazilië) en politieke instabiliteit stonden een groeiversnelling in de weg. China liet hervormingsbereidheid zien in het Derde Partijberaad. Xi Jinping, de in 2012 verkozen president van China, kondigde onder andere maatregelen aan om overinvestering tegen te gaan en de transitie van een exportgerichte economie

FINANCIËEL BELEID

naar een meer consumptiegerichte infrastructuur te begeleiden. Tegelijkertijd gaven de Chinese monetaire autoriteiten meer verkrappende signalen af in de geldmarkt om excessieve kredietverlening van Chinese banken tegen te gaan. Het Chinese beleid geeft gaandeweg steeds meer blijk van aandacht voor kwaliteit van de economische structuur in plaats van kwantiteitsgerichte groei.

FINANCIËLE MARKTEN

2013 was een sterk jaar voor de wereldwijde aandelenmarkten met een totaalrendement van 17,5% voor de MSCI Wereldindex gemeten in euro's. Deze rendementsontwikkeling werd vooral gedragen door ontwikkelde aandelenmarkten. Opkomende markten bleven met een negatief rendement van 6,9% in euro's beduidend achter. Opvallend was dat de winstontwikkeling achterbleef bij de koersbeweging waardoor waarderingen van aandelen verder zijn opgelopen. De koersontwikkeling werd gedreven door optimisme over het herstel in de VS en de Eurozone, het ruime monetaire beleid en de succesvolle start van Abenomics, het nieuwe economische beleid van Japan. Tevens was een verbetering in het sentiment ten aanzien van risicovolle activa waarneembaar.

De verminderde risico aversie in de financiële markten als gevolg van verbeterende groeivoorzichten vertaalde zich in een mager jaar voor vastrentende waarden. Zo bedroeg het rendement op de wereldwijde staatsobligaties in euro minus (-) 0,5%. Het jaar 2013 was dan ook een jaar waarin veilig geachte staatsobligaties beduidend achterbleven bij de rendementen van risicovolle activa. Het verlies bleef nog enigszins beperkt door het onverwachte uitstel van de afbouw van kwantitatieve verruiming in de nazomer en vriendelijke inflatiecijfers, waardoor de rente weer daalde en prijzen van staatsobligaties in reactie hierop opveerden. Ook hoogwaardige bedrijfsobligaties doken nipt in het rood met een jaarrendement van -0,1%, waarbij de vergoeding voor kredietrisico een steeds beperktere buffer bood tegen de stijgende kapitaalmarktrente. Niet alle vastrentende waarden stonden in dezelfde mate bloot aan de stijging van de rente. De combinatie van beneden trendmatige groei en gematigde inflatie bleek een gunstige omgeving voor hoogrentende bedrijfsobligaties. De voortschrijdende daling in het aantal faillissementen van emittenten zorgde voor verdere compressie van de gevraagde vergoeding voor kredietrisico, hetgeen de negatieve invloed van de stijgende kapitaalmarktrente op de marktwaarde van deze schuldtitels mitigeerde. Het rendement van wereldwijde hoogrentende bedrijfsobligaties kwam uit op 6,2%. De relatief hoge rentegevoeligheid van onroerend goed ten opzichte van aandelen zorgde ervoor dat onroerend goed binnen het risicovolle activa segment duidelijk achterbleef met een rendement van minus (-) 0,9% voor de wereldwijde index. Obligaties van opkomende markten genoteerd in lokale valuta kenden een uitermate moeizaam jaar door twee elkaar versterkende krachtenvelden. Enerzijds werd de markt verrast door de stijging in de kapitaalmarktrente in de VS wat leidde tot een kapitaalsuitstroom uit opkomende markten met een sterke depreciatie van de valuta's tot gevolg. Anderzijds bleek uit de vertraging van het groeitempo van opkomende markten het onderliggende gebrek aan structurele hervormingen waardoor gevraagde vergoedingen voor kredietrisico's over het jaar opliepen. Met name de valuta ontwikkeling zorgde uiteindelijk voor een negatief rendement van minus (-) 9,0% voor obligaties van opkomende markten in lokale valuta (in USD, unhedged).

Grondstoffen lieten in 2013 een daling in de onderlinge correlaties zien waaruit blijkt dat de individuele prijsbeweging steeds meer gedreven wordt door grondstof-specifieke vraag-en aanbod factoren en in steeds mindere mate door overkoepelende factoren als de macro-economische ontwikkeling en de zoektocht naar rendement als gevolg van overtollige liquiditeit in het financiële systeem. Hoewel de brede DJUBS grondstoffen index aan het eind van 2013 minus (-) 9,25% lager stond, zag de subcategorie olie juist een stijging van 6,0%.

FINANCIËEL BELEID

De euro bleef gedurende 2013 sterk met een beweging van (+) 4,1% ten opzichte van de dollar. Hoewel het renteverschil met de VS zich juist ten gunste van de dollar ontwikkelde, domineerden andere marktkrachten. Het hoge overschot op de lopende rekening van de Eurozone, netto kapitaalinstream, relatief mildere inflatiecijfers én de minder accommoderende houding van de ECB in vergelijking met de FED domineerden per saldo de sterkere stijging in de nominale rente in de VS ten opzichte van de Eurozone.

PERFORMANCE TOTALE PORTEFEUILLE

In het jaar 2013 was het bruto rendement op de portefeuille 0,4%, de benchmark rendeerdde 1,1%. De matching portefeuille, gericht op het afdekken van het renterisico ten opzichte van de verplichtingen, rendeerdde -24% als gevolg van oplopende rentes. Het gedeelte van de portefeuille dat gericht is op het genereren van extra rendement behaalde een resultaat van 3,9%.

De underperformance van de portefeuille ten opzichte van de benchmark heeft verscheidene oorzaken. Ten eerste worden de (niet-beursgenoteerde) beleggingen in Private Equity afgezet tegen een index van beursgenoteerde aandelen. Deze benchmark mismatch droeg voor een belangrijk deel (ca. -0,9%) bij aan de underperformance. Daarnaast is medio 2012 met het oog op de onrust in de eurozone de valuta afdekking in de portefeuille drastisch verminderd terwijl de relevante valuta in benchmark wel afgedekt werden. Door de sterke koersontwikkeling van de euro zorgde dit voor een underperformance van ca. 0,5%. Ook Transtrend en Robeco Property droegen negatief bij aan de performance (0,1% vs 0,2%). Een deel van deze underperformance werd weer goedgemaakt door de fondsen die zijn geselecteerd door de multimanager Corestone, welke een positieve bijdrage hadden van ca. 0,3%. Ook de Robeco fondsen US premium Equities (0,3%) en Emerging Markets (0,1%) hadden positieve bijdragen.

GEVOERD BELEID

De belegging in het hedge fund Omnitrend plus werd eind 2013 verkocht vanwege tegenvallende performance in de afgelopen drie jaar. Daarnaast voldoen de beleggingen in het hedge fund Omnitrend plus niet meer aan de gestelde eisen, zoals gebleken is uit een onderzoek door BPL. De strategisch allocatie in een hedgefund van 2,5% is vervallen, onder een gelijke verhoging van de strategische allocatie in wereldwijde aandelen (van 5% naar 7,5%).

Naast de vastgelegde norm voor de renteafdekking (73% +/-10%) is ook de curve positionering binnen deze matchingportefeuille vastgelegd. Per looptijdsegment is daarbij een maximale afwijking vastgelegd.

Vanaf 1 januari 2013 zijn binnen de staatsobligatieportefeuille minimum en maximum allocaties voor elk land vastgelegd en is het beleggingsuniversum uitgebreid naar alle Eurolanden met een rating van minimaal AA. De norm portefeuille bestaat uit 50% Nederland en 50% Duitsland waarbij de Integraal manager de mogelijkheid heeft om in voorkomende gevallen van bovenstaande standaardallocatie af te wijken en staatsobligaties van een beperkt aantal landen in de portefeuille op te nemen.

De benchmark voor Emerging Markets Debt in lokale valuta's is gewijzigd van JP Morgan GBI-EM Broad Diversified naar de JP Morgan GBI-EM Global Diversified. De eerste benchmark omvat landen waar het fonds door lokale restricties niet in kan beleggen en is dus niet representatief voor de daadwerkelijke beleggingen. Deze landen maken geen deel uit van de nieuwe benchmark.

Ook de benchmarks in de Investment Grade Credits allocaties zijn gewijzigd. Voor zowel de USD als de EURO allocatie zijn benchmarks gewijzigd zodat deze beter aansluiten bij het daadwerkelijke beleggingsbeleid. De benchmark van de USD allocatie is gewijzigd in de BarCap US Credit index terwijl die van de EURO allocatie is gewijzigd in de BarCap Euro Corp Index.

Ten slotte werd tot eind 2012 de allocatie naar Onroerend Goed gebenchmarkt naar de S&P Developed Property Index (EUR) gross dividend reinvested. Deze benchmark houdt echter geen rekening met de inge-

FINANCIËEL BELEID

houden dividendbelasting terwijl deze voor het rendement wel degelijk van belang zijn. Daarom is de benchmark per 1 januari 2013 gewijzigd naar de S&P Developed Property Index (EUR) net dividend reinvested. Deze benchmark houdt wel rekening met de ingehouden dividendbelasting.

PERFORMANCE ZAKELIJKE WAARDEN

AANDELEN FONDSSEN (IN PROCENTEN)						HEDGEFUND	FONDSSEN
	WERELDWIJD	CONSERVATIVE	OPKOMENDE MARKTEN	USPREMIUM	ONROEREND GOED	OMNITREND PLUS	COMMODITIES
FONDS	21,8	17,3	-5,6	33,4	-3,8	-4,1	-10,6
BENCHMARK	21,9	10,4	-6,8	27,0	0,5	2,8	-10,0
EXCESS RETURN	-0,1	6,9	1,2	6,4	-4,3	-6,9	-0,6
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2013 BELEGD (PROCENTEN VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN):							
	7,7	12,2	4,3	7,1	5,4	0,0	4,0

AANDELEN WERELDWIJD

Het rendement op het Institutional Global Equities Fonds bedroeg 21,8%. De benchmark behaalde een rendement van 21,9%. Het actieve beleid heeft in de verslagperiode een negatieve bijdrage opgeleverd van 0,1%. Deze underperformance kwam geheel op het conto van de sector allocatie. Aandelenselectie had een neutrale bijdrage.

AANDELEN CONSERVATIVE

Het rendement op de portefeuille in 2013 was 17,3%, de benchmark is de MSCI World Minimum Volatility (EUR optimized) en deze behaalde een rendement van 10,4%. In het fonds wordt beoogd het absolute rendement per eenheid absoluut risico te maximaliseren met beleggingen in solide ondernemingen met een lagere gevoeligheid voor beursschommelingen, een conservatief kasbeleid, een aantrekkelijke koerswinst-verhouding en een goed momentum.

FINANCIËEL BELEID

AANDELEN OPKOMENDE MARKTEN

De beleggingsstrategie van het Emerging Markets Fonds is sinds de start in 1994 erop gericht te profiteren van een viertal inefficiënties in opkomende markten. Deze zijn:

INEFFICIËNTIE	ROBECO'S STRATEGIE
LOKALE BELEGGER CONCENTREREN ZICH OP HET THUISLAND	ACTIEVE LANDENALLOCATIE
ONJUISTE CONSENSUSVORMING EN KUDDEGEDRAG	GEDISCIPLINEERDE, CONSISTENTE FUNDAMENTELE ANALYSE
FOCUS OP RESULTATEN OP KORTE TERMIJN	LANGE TERMIJN BELEGGINGSHORIZON
INEFFICIËNTIE ALS GEVOLG VAN 'BEHAVIORAL BIASES'	GEBRUIK VAN KWANTITATIEVE MODELLEN

Het beleid van Robeco Institutioneel Emerging Markets Fonds is erop gericht om te profiteren van deze inefficiënties. De beheerders selecteren beleggingen op basis van een top-down beleggingsaanpak. Het rendement op de portefeuille in 2013 was -5,6% tegen een benchmark rendement van -6,8%.

AANDELEN US PREMIUM

Over het jaar 2013 werd een rendement van 33,4% behaald ten opzichte van de benchmark van 27,0%. Binnen het fonds hielden allocatie en selectie elkaar in evenwicht.

AANDELEN ONROEREND GOED

De benchmark van het fonds is de Citigroup global real-estate index. Over het jaar 2013 werd een rendement van -3,8% behaald ten opzichte van het benchmarkrendement van 0,5%.

HEDGEFUND OMNITREND PLUS

Het beleggingsbeleid van het Transtrend Omnitrend fonds is gebaseerd op kwantitatieve methoden en wordt consistent op geïntegreerde en gedisciplineerde wijze toepast. De methode is afgestemd om ongeacht de richting te trachten te profiteren van trends in markten. Teneinde een optimaal voordeel te halen uit markttendensen laat het model exposure met een hefboomwerking toe. Over het jaar 2013 werd een rendement van -4,1% behaald ten opzichte van de afgesproken benchmark van 2,8%. Begin december 2013 is deze belegging verkocht.

FONDSEN COMMODITIES

In de fondsen waarin belegd wordt kwam in 2013 geen verandering. De geselecteerde fondsen worden beheerd door respectievelijk Goldman Sachs, Wellington en Schroders. Het 'Goldman Sachs -fonds' behaalde van de drie met -5,6% de hoogste performance. Het 'Schroders-fonds' droeg met een rendement van -11,8% eveneens negatief bij aan het relatieve rendement evenals het Wellington Fonds (-17,1%). Het totaal van de deelportefeuille commodities behaalde een rendement van -10,6% en bleef daarmee 0,6% achter op de benchmark.

FINANCIËEL BELEID

FONDSEN PRIVATE EQUITY

De waarde van de vier beleggingen in private equity daalde van € 39,9 miljoen per eind 2012 naar € 36,8 miljoen per eind 2013. Er werden € 5,9 miljoen aan uitkeringen (distributions) ontvangen en er werd € 4,2 miljoen gestort (capital calls). De beleggingen in Private Equity vinden plaats via vier fondsen. Gezamenlijk behaalden deze fondsen in 2013 een rendement van 2,6%. De reference benchmark voor de beleggingen in private equity is de MSCI Wereld index. Het rendement van deze index over 2013 was 23,4%.

De rendementen (IRR) gemeten over 2013 van de vier fondsen:

FONDS (IN PROCENTEN)	RENDEMENT (IRR)
ROBECO INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND I	6,2
ROBECO INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND II	9,9
ROBECO CLEAN TECH PRIVATE EQUITY II	-15,1
ROBECO RESPONSIBLE PRIVATE EQUITY	7,7
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2013 4,7 % BELEGD (VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN)	

Saldo nog openstaande commitments per 31 december 2013:

ROBECO	AANGEGAAN	BEDRAG	OPGEROEPEN	RESTANT COMMITMENT	
INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND I	29-4-2003	16.000.000	10.570.601	5.429.399	EUR
INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND II	25-2-2005	16.000.000	15.532.160	467.840	EUR
CLEAN TECH PRIVATE EQUITY II	22-12-2006	12.000.000	12.000.000	0	USD
RESPONSIBLE PRIVATE EQUITY	26-5-2009	20.000.000	10.254.311	9.745.689	EUR
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2013 4,7 BELEGD (IN PROCENTEN VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN)					

PERFORMANCE VASTRENTENDE WAARDEN

De vastrentende beleggingen zijn in twee onderdelen verdeeld, te weten een vastrentende waarden “core” liability hedging portefeuille bestaande uit de categorieën staatsobligaties uitgegeven door Nederland, Duitsland en/of Frankrijk, swaps, swaptions, (eventuele) futures en liquiditeiten (inclusief solide geldmarktfondsen) en een vastrentende waarden “spread” portefeuille bestaande uit beleggingen in investment-grade bedrijfsobligaties, Emerging Market Debt .

FINANCIËEL BELEID

CORE LIABILITY HEDGE PORTEFEUILLE PER 31-12-2013

Deze beleggingen zijn niet gekozen voor het behalen van extra rendement maar in eerste aanleg bedoeld ter afdekking van het renterisico dat het fonds loopt als gevolg van de marktwaardering van haar verplichtingen.

CORE LIABILITY HEDGE PORTEFEUILLE				
	2013		2012	
	EURO'S	PROCENTEN	EURO'S	PROCENTEN
STAATSOBLIGATIES	89.799.471	11,6	98.213.168	12,5
SWAPTIONS	16.272.935	2,1	44.892.799	5,7
INTEREST RATE SWAPS	- 5.499.871	-0,7	19.848.251	2,5
LIQUIDITEITEN	22.107.986	2,8	6.676.959	0,9
TOTAAL	122.680.521	15,8	169.631.177	21,6

VASTRENTENDE WAARDEN SPREAD PORTEFEUILLE PER 31-12-2013

In de "spread" portefeuille wordt belegd in drie Investment Grade credit fondsen en drie Emerging Market Debt (EMD) fondsen. De rendementen zijn als aangegeven in onderstaande tabellen:

RENDEMENT INVESTMENT GRADE CREDIT FONDSEN (IN PROCENTEN)			
	BLUEBAY INVESTMENT GRADE	ROBECO CREDIT	PIMCO INVESTMENT GRADE CORP
FONDS	3,5	3,7	-5,1
BENCHMARK	2,4	2,4	-6,2
EXCESS RETURN	1,1	1,3	1,1
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2013 BELEGD (IN PROCENTEN VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN):			
	12,1	9,5	7,7

RENDEMENT EMERGING MARKET DEBT FONDSEN (IN PROCENTEN)			
	GMO	ASHMORE	STONE HARBOR
FONDS	-4,8	-9,4	-16,0
BENCHMARK	-9,3	-9,3	-13,0
EXCESS RETURN	4,5	-0,1	-3,0
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2013 BELEGD (IN PROCENTEN VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN):			
	2,9	2,0	3,8

FINANCIËEL BELEID

VOORUITZICHTEN FINANCIËLE MARKTEN

Voor de visie van de Robeco Asset Management (Fiduciair manager) wordt verwezen naar bijlage 12.

STRATEGISCHE ASSETMIX EN BENCHMARKVERDELING

Strategische normportefeuille eind 2013:

STRATEGISCHE ASSETMIX EN BENCHMARKVERDELING			
	DEELPORTEFEUILLE	BENCHMARKVERDELING (UITGANGSNORM)	BANDBREEDTE PORTEFEUILLE T.O.V. UITGANGSNORM
LIABILITY HEDGING PORTEFEUILLE	VASTRENTENDE WAARDEN	57,5%	+ EN -/- 5.0%-PNT
	VASTRENTENDE WAARDEN "CORE" LIABILITY HEDGING PORTEFEUILLE	17,5%	+ EN -/- 7.5%-PNT
	SWAPS, SWAPTIONS & LIQUIDITEITEN	5,0%	LIQUIDITEITEN NIET MINDER DAN -/-3%-PNT T.O.V. NAV
	EURO STAATSOBLIGATIES	12,5%	
	VASTRENTENDE WAARDEN SPREADPORTEFEUILLE	40,0%	
	BEDRIJFSOBLIGATIES	30,0%	+ EN -/- 5.0%-PNT
RENDEMENTSPORTEFEUILLE	EMERGING MARKET DEBT	10,0%	+ EN -/- 2.5%-PNT
	ZAKELIJKE WAARDEN	27,5%	+ EN -/- 5.0%-PNT
	AANDELEN WERELDWIJD	7,5%	+ EN -/- 5.0%-PNT
	AANDELEN CONSERVATIVE EQUITY	10,0%	+ EN -/- 5.0%-PNT
	AANDELEN PREMIUM EQUITY	5,0%	+ EN -/- 2.5%-PNT
	AANDELEN EMERGING MARKETS	5,0%	+ EN -/- 5.0%-PNT
	ALTERNATIEVE BELEGGINGEN	15%	+ EN -/- 5.0%-PNT
	PRIVATE EQUITY	5,0%	+ EN -/- 2.5%-PNT
	ONROEREND GOED	5,0%	+ EN -/- 5.0%-PNT
	GRONDSTOFFEN	5,0%	+ EN -/- 2.5%-PNT
	TOTAAL	100,0%	

FINANCIËEL BELEID

REBALANCE BELEID

De benchmark van enerzijds vastrentende waarden en anderzijds zakelijke waarden ontwikkelt zich in tijd op open basis (beweegt mee met de markt). Zodra de zich op open basis ontwikkelde procentuele verdeling (benchmark) van zakelijke waarden of vastrentende waarden per maandultimo meer dan 5%-punt afwijkt van de normgewichten, wordt de benchmarkweging teruggebracht naar de helft van het verschil tussen het huidige benchmarkgewicht en de normgewichten.

BENCHMARK PORTEFEUILLE ONDERDELEN EIND 2013

	DEELPORTEFEUILLE	BENCHMARK
LIABILITY HEDGING PORTEFEUILLE	VASTRENTENDE WAARDEN	
	VASTRENTENDE WAARDEN CORE LIABILITY HEDGING PORTEFEUILLE	PORTEFEUILLE = BENCHMARK; REFERENCE BENCHMARK IS DE VERPLICHTINGENSTRUCTUUR
	SWAPS, SWAPTIONS, LIQUIDITEITEN	PORTEFEUILLE = BENCHMARK
	EURO STAATSOBLIGATIES	PORTEFEUILLE = BENCHMARK
	VASTRENTENDE WAARDEN SPREAD-PORTEFEUILLE	
	BEDRIJFSOBLIGATIES	66,7% CITIGROUP NON-EGBI EUROBIG INDEX 33,3% BARCLAYS US CORP CREDIT INDEX
RENDEMENTSPORTEFEUILLE	EMERGING MARKET DEBT	50% JP MORGAN EMBI GLOBAL DIVERSIFIED INDEX 50% JP MORGAN GBI-EM BROAD DIVERSIFIED INDEX
	ZAKELIJKE WAARDEN	
	AANDELEN WERELDWIJD	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX (NET)
	AANDELEN CONSERVATIVE EQUITY	MSCI MINIMUM VOLATILITY NET TOTAL RETURN INDEX (EUR OPTIMISED) MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
	AANDELEN PREMIUM EQUITY	RUSSELL 3000 VALUE INDEX
	AANDELEN EMERGING MARKETS	MSCI EMERGING MARKETS INDEX (NET)
	ALTERNATIEVE BELEGGINGEN	
	PRIVATE EQUITY	MSCI EUROPE SMALL / MIDCAP WORLD TOTAL RETURN INDEX (NET PLUS 2%)
	ONROEREND GOED	S&P DEVELOPED PROPERTY INDEX (NET DIVIDEND REINVESTED)
	GRONDSTOFFEN	50% GOLDMAN SACHS COMMODITY INDEX 33% GELIJKGEWOGEN SECTOREN GSCI: S&P GSCI AGRICULTURE & LIVESTOCK TOTAL RETURN S&P GSCI ENERGY TOTAL RETURN S&P GSCI PRECIOUS METALS TOTAL RETURN S&P GSCI INDUSTRIAL METALS TOTAL RETURN 17% GELIJKGEWOGEN GEMIDDELDE VAN: S&P GSCI TOTAL RETURN RICI TOTAL RETURN DOW JONES AIG TOTAL RETURN REUTERS-JEFFRIES CRB TOTAL RETURN

FINANCIËEL BELEID

ALGEMENE RESTRICTIES

De beleggingen kunnen plaatsvinden in fondsen van de fiduciair manager, alsmede in fondsen van derde vermogensbeheerders en door de fiduciair manager of derde vermogensbeheerder discretionair beheerde directe beleggingen ("gesepareerd depot"). Het bestuur laat zich hierbij adviseren door de fiduciair manager. Het selectie- en monitoringsbeleid van de fiduciair manager is beschreven in de ABTN.

Het gebruik van derivaten, zoals swaps, swaptions, futures en valutatermijncontracten, ten behoeve van de afdekking van het renterisico en de invulling van de afdekking van de valuta's wordt toegestaan. De exposure van deze derivaten wordt opgeteld bij de waarde per beleggingscategorie. De voor de verschillende beleggingscategorieën geldende bandbreedtes dienen daarbij te allen tijde in acht te worden genomen. Het gebruik van derivaten binnen gesepareerde depots wordt per onderliggend gesepareerd mandaat vastgelegd.

RENTEAFDEKKING

Met ingang van 1 januari 2011 is de 100% afdekking d.m.v. swaps voor de helft afgebouwd en omgezet in een afdekking met swaptions. Daarbij is gekozen voor een zogenoemde swaptioncollarconstructie met een strike van 0,5% naar beneden en een strike van 1,5% naar boven. Dit betekent dat het BPL bescherming heeft tegen rentedaling als de rente vanaf het moment van aangaan van de constructie meer dan 0,5% daalt en profiteert van rentestijgingen tot 1,5% ten opzichte van de ingeprijsde rente bij het afsluiten van de swaptions. Deze collarconstructie is in 2011 gefaseerd opgebouwd over verschillende looptijden om het implementatiemoment te spreiden. De swaptionportefeuille heeft een buy & hold karakter. Er geldt geen bandbreedte ten aanzien van het minimum of maximum percentage voor afdekking van het renterisico door middel van swaptions. Tenminste 1 x per jaar (en in elk geval als de resterende looptijd tot expiratie van een tranche swaptions minder dan één jaar is) wordt aan de hand van de waardeontwikkeling van de swaptions en de ontwikkelingen op de financiële markten bezien of de posities in swaptions moet worden aangepast. In principe worden swaptions niet aangehouden tot de expiratedatum, maar wordt tot verkoop overgegaan als de expiratedatum korter dan één jaar is geworden. Op dat moment worden alternatieven voor renteafdekking (nieuwe swaptions of swaps) tegen elkaar afgewogen, waarbij het uitgangspunt een strategisch beoogde renteafdekking van 73% is.

Bij de afdekking van de rentegevoeligheid worden de volgende percentages gehanteerd:

	NORM	MINIMUM	MAXIMUM
AFDEKPERCENTAGE	73,0%	63,0%	83,0%

Het rente-afdekkingspercentage wordt als volgt berekend: (Duration van de gehele portefeuille * geschatte dekkingsgraad) / Duration van de verplichtingen. De rentegevoeligheid van de verplichtingen wordt berekend op basis van de verplichtingenstructuur en met behulp van de zero coupon curve, dus niet met de DNB UFR rentetermijnstructuur. De bijdrage van de swaptions aan de duration van de beleggingsportefeuille wordt berekend op basis van de actual-delta. Voor de afdekking over de curve wordt een norm gehanteerd, met bijbehorende bandbreedte. Het renterisico wordt niet uitsluitend op portefeuille niveau afgedekt, maar ook per looptijdsegment. Hiervoor wordt een norm gehanteerd (met bijbehorende bandbreedte) die het midden houdt tussen de marktwaarderentegevoeligheid en de UFR rentegevoeligheid over de curve. Voor de renteafdekking wordt gebruik gemaakt van investment-grade bedrijfsobligaties, Euro Staatsobligaties (AAA en AA), swaps en swaptions.

FINANCIËEL BELEID

VALUTARISICO

De valuta-exposure in de USD, JPY, GBP, AUD en HKD worden strategisch voor 100% afgedekt op basis van de benchmarkexposure in deze valuta's. De strategisch afdekking van de valuta-exposure in US Dollar (USD) is per 1 december 2013 verlaagd van 100% naar 75%. De valuthedge geldt niet voor beleggingen in Private Equity en Hedge Funds. Om tactische redenen bedroeg de afdekking van de USD en JPY tot 1-12-2013 50% van de exposure in deze valuta's.

LEVERAGE

Als basisuitgangspunt geldt dat opbouw van leverage in de portefeuille door middel van directe beleggingen in derivaten in beginsel niet wordt toegestaan. Uitzondering hierop vormen de beleggingen in instrumenten die als doel hebben het balansrisico uit hoofde van de langlopende verplichtingen te reduceren, zoals rentswaps, swaptions, alsmede inflatie swaps/swaptions.

Beleggingen in fondsen die gebruik maken van leverage zijn toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- hieruit geen verplichtingen voor het fonds kunnen ontstaan die de waarde van de deelneming in de betreffende fondsen te boven gaan (i.e. maximaal verlies = participatiewaarde);
- het gebruik van leverage tot doel heeft om op efficiënte wijze invulling te geven aan de beleggingsstrategie van de fondsmanager en past binnen het geldende risicobudget voor actief beheer.

SECURITIES LENDING

Het bestuur heeft de voorkeur voor fondsen die geen gebruik maken van securities lending. Indien toch is/ wordt gekozen voor een fonds dat gebruik maakt van securities lending, dan uitsluitend onder een aantal strikte voorwaarden, die ten doel hebben het risico te beperken.

TRACKING ERROR

Gestreefd wordt naar een ex-ante tracking error op pensioenfondsniveau van maximaal 3,5%, waarbij de beleggingen in swaptions en private equity buiten beschouwing worden gelaten, omdat het meten van tracking error hierbij niet kan c.q. niet zinvol is. Op beleggingsfondsniveau geldt de ex-ante tracking error die in de prospectus of voorwaarden van het betreffende fonds staat vermeld c.q. met de externe vermogensbeheerder is overeengekomen.

Ten aanzien van de beleggingen in de genoemde categorieën gelden de volgende regels:

Categorie aandelen

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark.

Categorie Private Equity

Er wordt uitsluitend belegd in "fund of funds". Het pensioenfonds streeft er naar om voor 5% van het vermogen in Private Equity te beleggen. De opbouw van de Private Equity kan enige tijd in beslag nemen en zal uit meerdere aankopen bestaan. Wanneer besloten wordt het aanwezige belang in Private Equity uit te breiden, zullen de gelden hiervoor onttrokken worden uit de belegging in wereldwijde aandelen, zodanig dat het belegd vermogen in wereldwijde aandelen inclusief Private Equity op of om de norm van 2x 5% uitkomt.

Categorie vastrentende waarden

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark. Er wordt belegd in de door de integraal vermogensbeheerder geadviseerde fondsen/ externe vermogensbeheerder(s).

Categorie commodities

Belegd wordt in fondsen of structure notes.

FINANCIËEL BELEID

Leningen aan registerloodsen

Een deel van het fondsvermogen wordt gebruikt voor in het verleden aangegane leningen met (startende) registerloodsen i.v.m. hun kapitaalinbreng in de maatschap(pen). Het BPL vraagt daarvoor een rentevergoeding t.h.v. de eurobasisrente plus 2%-punt (of een vergelijkbare rentemaatstaf). Voor de belegging van het overige fondsvermogen wordt gebruik gemaakt van meerdere vermogensbeheerders. Er worden geen nieuwe leningen meer verstrekt.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

BPL heeft in 2009 de Principles for Responsible Investment (PRI) ondertekend. BPL heeft de naleving van de Principles for Responsible Investment (PRI) in handen gegeven van de Integraal Vermogensbeheerder. Het door de Integraal Vermogensbeheerder gevoerde beleid wordt periodiek door het fonds geëvalueerd. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om te voorkomen dat wordt geïnvesteerd in ondernemingen die clustermunitie, of cruciale onderdelen daarvan, produceren, verkopen of distribueren. Hiertoe is een lijst vastgesteld van bedrijven die om die reden door het pensioenfonds worden uitgesloten (zie hieronder). Deze lijst is tot stand gekomen op basis van een advies van de Integraal Vermogensbeheerder, Robeco Institutional Asset Management. Minimaal één keer per jaar, maar indien nodig vaker, zal de Integraal Vermogensbeheerder adviseren over de bedrijven die op deze 'uitsluitingslijst' zouden moeten worden opgenomen. De 'uitsluitingslijst' wordt toegepast op alle beleggingen van het fonds, met dien verstande dat bij beleggingen in fondsen een gecombineerd exposure naar alle uitgesloten bedrijven gezamenlijk wordt toegestaan van maximaal 5% per beleggingsfonds. Dit is conform de wettelijk regeling. Met ingang van 1 januari 2013 worden de volgende ondernemingen uitgesloten: Aerotech, Alliant Techsystems, Hanwha Corp, Lockheed Martin, Norinco, Poongsan, Singapore Technologies en Textron.

PENSIOENEN

PREMIËS

BEDRAGEN × 1.000 EURO	2013	2012
ONTVANGEN PREMIE	20.830	18.693
GEDEMPTE KOSTENDEKKENDE PREMIE	17.066	16.741
MINIMALE PREMIE BIJ ONDERDEKKING	20.589	20.372
ZUIVERE KOSTENDEKKENDE PREMIE	22.729	22.189

Volgens de geldende Pensioenstatuten wordt de feitelijke premie jaarlijks op 1 januari verhoogd met de ontwikkeling van de Consumenten Prijsindex (CPI). De met deze index verhoogde premie wordt vervolgens getoetst aan de gedempte kostendeekkende premie. Indien de dekkingsgraad lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen (104,3%) wordt de met de index verhoogde premie en de gedempte kostendeekkende premie ook getoetst aan de minimale premie bij onderdekking. De premie per 1 januari wordt vastgesteld op hoogste niveau van genoemde drie premies. De feitelijke premie is over 2013 hoger dan de gedempte kostendeekkende premie (berekend met een rentevoet van 4,0%) maar lager dan de zuivere kostendeekkende premie en iets hoger dan de minimale premie bij onderdekking. (berekend op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2012).

FINANCIËEL BELEID

ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD

In 2013 is de dekkingsgraad gestegen van 101,6% naar 104,6%. Het minimaal vereist eigen vermogen eind bedraagt 104,3%. Het pensioenfonds heeft daardoor geen pensioenkorting hoeven door te voeren.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad uitgesplitst naar de verschillende componenten:

1-1-2013 (IN PROCENTEN)	101,6
OVERIG	0,0
WIJZIGING RENTE	0,4
RENDEMENT	2,5
TOESLAGEN	0,0
UITKERINGEN	0,0
PREMIËS	0,1
31-12-2013	104,6

- De 'overige oorzaken' is een saldopost van het resultaat op mutaties, het resultaat op kanssystemen (sterfte en arbeidsongeschiktheid) en correcties.
- Het renterisico is strategisch voor 73% afgedekt, conform beleggingsplan 2014. De effectieve afdekking gedurende het jaar bedroeg naar schatting circa 91%. Dit wordt veroorzaakt doordat de renteafdekking gebaseerd is op de feitelijke rentetermijnstructuur, terwijl de voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, waarbij rekening gehouden wordt met driemaandsmiddeling en de Ultimate Forward Rate. De wijziging van de rentetermijnstructuur heeft naar schatting een positief effect gehad op de dekkingsgraad van 0,4%.
- Door het in 2013 behaald rendement (exclusief renteafdekking) is de dekkingsgraad per saldo toegenomen met 2,5%. Dit percentage is als volgt afgeleid:
In 2013 is een netto rendement van 0,02% behaald. De afdekking van de rente heeft een negatieve invloed gehad op het rendement. Wanneer geen rekening gehouden wordt met het resultaat door renteafdekking schatten wij het rendement op circa 2,8%. Dit percentage ligt hoger dan de benodigde interesttoevoeging aan de voorziening (circa 0,315%). Dit heeft per saldo een positief effect op de dekkingsgraad gehad van 2,5%.
- In 2013 is door het bestuur besloten om geen toeslagen toe te kennen, vanwege de financiële positie. Aangezien de dekkingsgraad van het pensioenfonds gedurende het jaar gemiddeld rond de 100% was, heeft het verrichten van uitkeringen geen effect gehad op de dekkingsgraad.
Ultimo 2012 verkeerde het pensioenfonds in een situatie van onderdekking. De feitelijke premie dient dan minimaal gelijk te zijn aan de minimale premie bij onderdekking. De feitelijke premie is in 2013 hoger geweest dan de minimale premie bij onderdekking. Dit heeft een positief effect gehad op de dekkingsgraad van 0,1%.

FINANCIËEL BELEID

ONTWIKKELING M.B.T. DE VOORZIENING (X 1.000 EURO)

De technische voorziening voor risico van het fonds is in 2013 afgenomen met 26.553. De afname van de voorziening voor risico van het fonds kan als volgt worden uitgesplitst:

	2013	2012
TECHNISCHE VOORZIENINGEN VOOR RISICO FONDS BEGIN BOEKJAAR	753.519	693.157
BENODIGDE INTERESTTOEVOEGING (2013: 3,315 % EN 2012: 1,544%)	2.653	10.781
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR PENSIOENOPBOUW (COMING SERVICE)	18.022	17.891
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	83	0
INKOOP UIT FLEXIOEN	1.618	1.033
UITKERINGEN	-28.114	-24.632
VRIJVAL EXCASSOKOSTEN UIT VOORZIENING	-141	-123
SCHATTINGSWIJZIGING UFR	0	-16.915
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	-20.698	66.776
OVERLIJDEN	1.023	917
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	0	0
CORRECTIES EN MUTATIES	-999	-1.401
INKOOP PARTNERPENSIOEN (GEOORMERKT)	0	56
WIJZIGING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN (INVOERING AG PROGNOSETAFEL 2012-2062)	0	5.979
TOTAAL TOENAME	-26.553	60.361
TECHNISCHE VOORZIENINGEN VOOR RISICO FONDS EINDE BOEKJAAR	726.966	753.518

EVALUATIE HERSTELPLAN

Het pensioenfonds heeft op 30 maart 2009 een herstelplan bij DNB ingediend. Volgens de prognose van de dekkingsgraad was de dekkingsgraad per 31 december 2013 ingeschat op 105,7%. De dekkingsgraad ultimo 2013 is 1,1%-punt lager dan de verwachte dekkingsgraad ultimo 2013 op basis van het oorspronkelijke herstelplan. Ultimo 2013 heeft een evaluatie van het herstelplan plaatsgevonden, uitgaande van een startdekkingsgraad van 104,7%. In deze evaluatie is geconcludeerd dat het Minimaal Vereist Eigen Vermogen binnen de wettelijke termijn is bereikt.

INDEXATIEBELEID

Het bestuur baseert vanaf 2012 de verwachting over indexatie op basis van het herstelplan. De voor 2014 geldende tekst, welke zal worden gebruikt in alle uitingen over indexatie, luidt als volgt:

FINANCIËEL BELEID

VERWACHTING

Uw pensioenfonds verkeert per 31 december 2013 in een situatie van reservetekort en heeft in verband hiermede in 2009 een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank. Dit herstelplan wordt jaarlijks door het bestuur van uw fonds geëvalueerd. Op grond van de evaluatie van het herstelplan eind 2013 bestaat de verwachting dat uw pensioen/opgebouwde pensioen in 2014 niet zal worden verhoogd en de jaren daarna tot 2017 minder zal kunnen stijgen dan de stijging van de prijzen. Indien de financiële situatie van uw fonds ten opzichte van de situatie per 31 december 2013 verslechtert, bestaat de kans dat een kortingsmaatregel moet worden verwerkt. Een kortingsmaatregel betreft een gelijke procentuele vermindering van alle opgebouwde en ingegane pensioenen. Uw fonds zal - conform wettelijke voorschriften en regels van De Nederlandsche Bank - pas tot een kortingsmaatregel overgaan als alle sturingsmiddelen, inclusief de mogelijkheid van een extra premiestorting, zijn uitgeput. Een extra premiestorting zal alleen in het herstelplan worden opgenomen als de Nederlandse Loodsencorporatie (NLC) deze schriftelijk heeft toegezegd. Het bestuur zal de mogelijkheid van een extra premiestorting tijdig met de NLC bespreken.

VOORWAARDELIJKHEIDSVERKLARING

Uw pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. Uw pensioen/opgebouwde pensioen is dit jaar met 0% verhoogd. Uw pensioenfonds heeft uw pensioen/ opgebouwde pensioen de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd:

Over het jaar 2013 met 0%. De prijzen gingen toen met 2,3% omhoog.

Over het jaar 2012 met 0%. De prijzen gingen toen met 2,7% omhoog.

Over het jaar 2011 met 0%. De prijzen gingen toen met 1,6% omhoog.

Uw pensioenfonds betaalt de toekomstige verhogingen van uw pensioen/opgebouwde pensioen uit beleggingsrendement. U hebt in geval van een verhoging en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

RISICOBELEID

RISICOBEREIDHEID

Er is draagvlak voor een regeling met meer risico. Dat concludeert Zegwaart Consultancy (hierna: Zegwaart) op basis van de resultaten van het online onderzoek dat BPL eind 2013 heeft gehouden naar de risicohouding bij deelnemers en gepensioneerden. Zegwaart constateert ook dat kennis over beleggen, risico's en hoe BPL daarmee omgaat beperkt is en er soms wantrouwen ten opzichte van beleggen bestaat. Daarmee moet dus bij de communicatie en uitleg over de keuze voor een nieuwe regeling rekening worden gehouden. Transparantie van risico's van beleggen, transparantie voor wat betreft kosten en opbrengsten en het laten zien wat investeren in BPL opbrengt moeten het draagvlak voor BPL en de onderliggende pijlers van solidariteit en collectiviteit in stand houden, aldus Zegwaart. Aan het onderzoek hebben 167 deelnemers (37%) en 347 gepensioneerden (51%) meegedaan. Deze zeer hoge response is ruim voldoende om te spreken van een representatief onderzoek. Zegwaart ontleent aan de uitkomsten van het onderzoek verder de volgende conclusies:

- De resultaten laten nauwelijks verschillen naar leeftijd zien en in die zin is er sprake van een consistent beeld.
- Het vertrouwen in BPL en de band die deelnemers en gepensioneerden met het fonds voelen zijn stevig.
- Het principe van collectiviteit wordt bij BPL breed onderschreven. Dat geldt ook als het om solidariteit gaat.
- De communicatie van BPL krijgt een redelijk positieve beoordeling. Wensen zijn er wel: eenvoudiger, meer Jip en Janneke taal, persoonlijker, proactiever en meer duidelijkheid t.a.v. het beleggingsbeleid van BPL.
- Als leeftijd om te stoppen is 59 jaar de meest geprefereerde. Twee derde van de deelnemers kiest voor een gematigd tot hoger risico. Die voorkeur wijzigt niet bij de verschillende leeftijden waarop men kan stoppen en is consistent met de overige resultaten van het onderzoek.
- Deelnemers en gepensioneerden van BPL hechten aan een goed nabestaandenpensioen en daar past een (minstens gedeeltelijke) dekking op opbouwbasis bij.
- Zekerheid rondom pensioen heeft meerdere betekenissen gekregen: kunnen blijven leven zoals nu, weten dat er überhaupt nog pensioen is, weten welk bedrag er op de pensioenleeftijd precies te wachten staat en dat BPL het pensioen zorgvuldig belegt zijn belangrijk.
- Beleggen in aandelen door BPL wordt begrepen en door een grote meerderheid onderschreven. De BPL-achterban hecht wat minder dan gemiddeld aan maatschappelijk verantwoord beleggen.
- Deelnemers en gepensioneerden kiezen vaker voor een regeling met meer risico. In combinatie met een vaste bodem en daarboven beleggen opteren 9 van de 10 deelnemers en 85% van de gepensioneerden voor een regeling met enig of meer risico en dat is meer dan gemiddeld.
- Op hoofdlijnen is de kennis over pensioen en beleggen boven het niveau dat bij andere fondsen is aangetroffen. Maar toch is er ook veel onbegrip, onder andere over de risico's van beleggen. Vaak denken gepensioneerden dat niet indexeren alleen hen raakt en deelnemers verbazen zich over het feit dat men veel meer aan pensioen terugkrijgt dan aan premie is ingelegd. Minder kennis en inzicht leiden nogal eens tot het niet juist inschatten van beleggingsrisico's.
- Gepensioneerden kiezen, zoals bij nagenoeg alle andere pensioenfondsen, voor een indexatie van 2 of 3% en ook dat impliceert een hoger beleggingsrisico. Gepensioneerden willen echter liever vaker een kleine verlaging dan een kleine kans op een forse ingreep.
- Tweederde van de deelnemers kiest voor pensioenvarianten, waar de bandbreedte tussen de verwachte pensioenuitkering en de uitkering als het tegenzit groter is. BPL-deelnemers willen derhalve graag indexatie en hebben daar een neerwaarts risico voor over. Bij deze ambitie van de deelnemers past een beleggingsmix met een wat hoger risicoprofiel.
- Er is derhalve draagvlak voor een regeling met meer risico. Daarnaast zijn de genoemde vaste bodem en schokbestendigheid belangrijke elementen. De achterban van BPL wil geen al te bewegelijk pensioen.

De uitkomsten van het onderzoek worden betrokken bij de opzet van de nieuwe pensioenregeling.

RISICOBELID

BELEGGINGSRISICO'S ALGEMEEN

Het beleggingsbeleid wordt gevoerd in overeenstemming met de prudent-person regel, conform hetgeen terzake bij of krachtens de wet is bepaald. Kort gezegd houdt dit in dat de gelden van het fonds worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en andere belanghebbenden. Het beleggingsdoel van het BPL is om met een voor het pensioenfonds acceptabel beleggingsrisico een zo hoog mogelijk rendement te behalen om de continuïteit van de pensioenregelingen zo goed mogelijk te garanderen. Daarbij wordt telkens bezien of risico's die naar verwachting geen of minder rendement opleveren geheel of gedeeltelijk kunnen worden uitgesloten.

In de statuten is bepaald dat de stichting dient te beschikken over een minimaal vereist eigen vermogen en een vereist eigen vermogen, te berekenen volgens de bij of krachtens de wet gegeven regels. Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt 104,3%.

Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In de evenwichtssituatie is het vereist eigen vermogen zodanig dat over één jaar met een zekerheid van 97,5% het fonds meer bezittingen heeft dan verplichtingen. De hoogte van het eigen vermogen in de evenwichtssituatie en dus van het vereist eigen vermogen, is afhankelijk van het risicoprofiel van het fonds.

Het vereist eigen vermogen:

ULTIMO	IN PROCENTEN
2013	116,9
2012	115,6
2011	114,0
2010	116,4
2009	113,8
2008	113,4
2007	116,5

Beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Dat betekent dat de waardering afhankelijk is van bewegingen op de financiële markten. BPL loopt daardoor onder meer risico m.b.t. tot de prijs van de beleggingen, de valuta koersen, de rente en de liquiditeiten.

De eerste stap in de risicobeheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management(ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het fonds. Tevens wordt dan bezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risiken). Vervolgens wordt er op basis van dat ALM model een benchmark vastgesteld, waarbij de onderdelen zakelijke- en vastrentende waarden specifiekere worden ingevuld. Uitkomst is de strategische benchmark. Bij de keuze van de benchmark worden zaken als spreiding over regio's, sectoren en ratingklassen vastgelegd. De volgende stap in het risicobeleid is het vaststellen van de bewegingsruimte van de vermogensbeheerder. In de richtlijnen die aan de vermogensbeheerder worden opgelegd, wordt op het niveau van de asset klasse onder andere bepaald welke bewegingsruimte er toegestaan wordt (de tracking error) ten opzichte van de gekozen benchmark per asset klasse en welke bandbreedtes er toegestaan worden t.o.v. de strategische mix.

RISICOBELID

Lees meer over de richtlijnen aan de vermogensbeheerder onder ‘Financieel beleid’ op blz. 31.

Op basis van de richtlijnen, zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. Tot slot dient de monitoring van de gehele portefeuille goed te zijn. BPL wordt hierover periodiek geïnformeerd. Dit gebeurt onder andere door de verslaglegging in de kwartaalrapportages van de vermogensbeheerder, alsmede de regelmatige ontmoetingen tussen het bestuur en de vermogensbeheerder.

De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar herhaald, waarbij alle risico's van de gehele portefeuille in kaart worden gebracht. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van scenario analyses en van een Strategische Asset Allocatie module (SAA) waarmee onder andere inzichtelijk gemaakt wordt:

- de mate, waarin de dekkingsgraad (reëel en nominaal) op langere termijn kan fluctueren
- wat het totale risicobudget is (de mate waarin de dekkingsgraad in een jaar zal kunnen fluctueren);
- wat de risico's per asset class zijn;
- wat het risico van onderdekking is.

SPECIFIEKE BELEGGINGSRISICO'S

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren van de kasstromen. Indien op balansdatum de duration van de beleggingen aanzienlijk korter is dan de duration van de verplichtingen is er sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Bij een rentestijging zal de waarde van beleggingen minder snel dalen dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), met als gevolg dat de dekkingsgraad zal stijgen. Voor het fonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de beleggingen minder snel stijgt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de duration-mismatch. Hierbij wordt gebruik gemaakt van renteswaps en swaptions. Een renteswap ruilt een te ontvangen vaste lange rente (vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie) tegen een te betalen variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Aan de ene kant verkleint dit de duration-mismatch, maar aan de andere kant wordt het fonds nu afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente. Het risico van een verdere rentedaling is tijdelijk af te dekken door middel van een swaption, waarvoor een premie betaald moet worden. Het afsluiten van een swap of een swaption kan dus mismatchrisico's afdekken, maar aan dit soort instrumenten zijn ook risico's verbonden (zoals het liquiditeits-, tegenpartij- en juridische risico). Vanwege de noodzakelijk beperking van deze risico's komen in deze markt vrijwel uitsluitend nog overeenkomsten tot stand op basis van bepaalde modelovereenkomsten. BPL heeft het renterisico afgedekt op basis van een mix van swaps en swaptions. Op basis van deze mix bedroeg de effectieve renteafdekking in 2013 circa 91%. Dit is hoger dan strategisch omdat de renteafdekking gebaseerd is op de feitelijke rentetermijnstructuur, terwijl de voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, waarbij rekening gehouden wordt met driemaandsmiddeling en de Ultimate Forward Rate (UFR). Indien de effectieve afdekking wordt berekend op basis van de marktrente bedroeg deze over 2013 78%.

VALUTARISICO

Het strategische beleid van de stichting richt zich op afdekken naar de euro van de volgende valuta : USD, JPY, GBP, AUD en HKD. Eind 2013 wordt er voor circa 57,5% (2012: 49%) van de beleggingsportefeuille belegd buiten de euro zone, met name in de USD. Hiervan is voor 62,3% (2012: 65,3%) afgedekt naar de euro.

R I S I C O B E L E I D

De waarde van de per het einde van het verslagjaar uitstaande valutatermijncontracten bedroeg € 4.318.670 (2012: € 2.128.367).

PRIJSRISICO

Prijsrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, omdat alle beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk worden verwerkt in het saldo van baten en lasten. Het prijsrisico wordt gedempt door spreiding binnen de portefeuille (diversificatie). Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

KREDIETRISICO

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door de vermogensbeheerder enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

CONCENTRATIERISICO

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van de beleggingen ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de beleggingsportefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. BPL hanteert bij beleggen een verdeling over verschillende asset categorieën en vervolgens worden de beleggingen verdeeld over verschillende fondsen die bepaalde limieten aanhouden. Op deze wijze wordt het concentratierisico binnen verantwoorde grenzen gehouden.

SYSTEEMRISICO

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

SPECIFIEKE FINANCIËLE INSTRUMENTEN (DERIVATEN)

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het fonds past maakt het fonds ook gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van het marktrisico. De economische effecten van de derivaten dienen meegenomen te worden in de berekening.

RISICOBELEID

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en te werken met onderpand.

LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risico componenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Het liquiditeitsrisico doet zich het duidelijkst voor bij de portefeuille van Private Equity Funds, waarbij commitments zijn afgegeven die opgevraagd kunnen worden. Ook is er slechts een zeer beperkte secundaire markt in het verhandelen van het opgebouwde vermogen in de Private Equity Funds. Om liquiditeitsproblemen te voorkomen is de allocatie naar deze categorie beperkt tot 5%. Alle overige beleggingen zijn liquide tot zeer liquide. Verder zorgt de rente- en valuta-overlay ervoor dat het pensioenfonds op gezette tijden onderpand moet storten dat vrijgemaakt dient te worden uit de overige beleggingen. Dit brengt ook een liquiditeitsrisico met zich mee. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities, rekening houdend met directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

BELEGGINGSRISICO ALTERNATIEVE BELEGGINGEN

BPL belegt strategisch 5% van de totale beleggingen in private equity. Bij private equity wordt geïnvesteerd in niet beursgenoteerde ondernemingen. Het risico bestaat dat het bedrijf het slecht doet, waardoor de waarde van de investering daalt. Bij faillissement van de onderneming kan de investering in zijn geheel verloren gaan. De investering (plus behaalde winst door de waarde toename van de onderneming) vloeit weer terug naar het fonds als de onderneming wordt verkocht, ten beurse gaat of de belegging wordt verkocht aan een ander private equity fund. Het risico wordt beperkt door niet rechtstreeks in ondernemingen te beleggen maar in een drietal “fund of funds”.

VERZEKERINGSTECHNISCHE RISICO'S

Langlevenrisico

Het belangrijkste actuariële risico is het langlevenrisico (het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen). Vanaf 2012 wordt de voorziening pensioenverplichtingen berekend op basis van de nieuwe AG-prognosetafel 2012-2062, verhoogd met correctiefactoren voor hoog opgeleiden. De verwachte overlevingskansen zijn hierin verdisconteerd.

Overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een partnerpensioen moet toekennen waarvoor het fonds geen voorzieningen heeft getroffen. Dit betreft het nog niet opgebouwde deel van het partnerpensioen over de periode tussen de datum van overlijden en de pensioendatum van de overleden deelnemer. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op stop-loss basis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Het eigen behoud is 125% van de premie

R I S I C O B E L E I D

bij volledige herverzekering. De herverzekeringsovereenkomst is eind 2013 met een jaar verlengd.

OPERATIONEEL RISICO

Operationele risico's zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de ABTN, en aan andere organisaties, waarmee BPL zaken doet. Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

UITBESTEDINGSRISICO

Het bestuur heeft een aantal significante processen en taken aan professionele partijen uitbesteed. Hier is een risico aan verbonden. Het bestuur heeft mitigerende maatregelen ingesteld om toezicht te houden op deze partijen. Een overzicht van uitbestede taken, en de mitigerende maatregelen van het bestuur, is opgenomen op blz. 22.

CONTINUÏTEITSANALYSE MAART 2013

In maart 2013 heeft het bestuur door de actuaris een nieuwe continuïteitsanalyse laten maken. Doel van deze analyse is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkeling van de genoemde risico's in de komende 15 jaar. Uit de stochastische analyse, gebaseerd op gegevens eind 2012 (geschatte dekkinggraad 101,4%) kunnen de volgende verwachtingen worden ontleend:

- De gemiddelde dekkinggraad stijgt van 101,4% eind 2012 naar circa 104% na 1 jaar en 124% na 15 jaar;
- Na 1 jaar is in 54% van alle scenario's kans op een dekkingstekort;
- Na 15 jaar is in circa 11% van alle scenario's kans op een dekkingstekort;
- Na 15 jaar is in circa 39% van alle scenario's sprake van een reservetekort (er vanuit gaande dat de vereiste dekkinggraad dan 115% is);
- Het indexatieresultaat bedraagt 47%. Dit houdt in dat naar verwachting 47% van de stijging van de consumentenprijsindex aan toeslag kan worden gerealiseerd. Over 15 jaar leidt dit naar verwachting tot een koopkrachtverlies van in totaal 14%;
- De dekkinggraad stijgt naar verwachting binnen de projectieperiode van 15 jaar boven de vereiste dekkinggraad;
- De feitelijke premie is gemiddeld hoger dan de gedempte kostendekkende premie, maar lager dan de zuiver kostendekkende premie.

Deze verwachtingen worden meegenomen in het te voeren financiële beleid.

VOORUITZICHTEN

ONTWIKKELING GESCHATTE DEKKINGSGRAAD NA BALANSDATUM VERSUS BENODIGD VOLGENS HERSTELPLAN

DEKKINGSGRAAD* (IN PROCENTEN)				ACTUEEL T.O.V. VEREIST HERSTEL/HERSTELPLAN	
EIND	ACTUEEL**	VEREIST HERSTEL	BENODIGD VOLGENS HERSTELPLAN	ACTUEEL T.O.V. VEREIST HERSTEL	ACTUEEL T.O.V. HERSTELPLAN
JANUARI 2014	105,9	104,8	105,9	1,1	0,0
FEBRUARI 2014	107,5	104,9	106,1	2,6	1,4
MAART 2014	107,4	105,0	106,3	2,4	1,1
APRIL 2014	107,9	105,1	106,5	2,8	1,4
MEI 2014	108,9	105,2	106,8	3,7	2,1

WIJZIGING FISCAAL KADER BEROEPSPENSIOENFONDSEN, VERHOOGING AOW-LEEFTIJD EN NIEUW FINANCIËEL TOETSINGSKADER (FTK)

Het fiscale kader voor beroepspensioenfondsen zal met ingang van 2015 worden aangepast, waarbij zoveel mogelijk het dan geldende fiscale regime voor werknemers zal worden gevolgd. De maximaal fiscaal toegestane pensioenopbouw wordt voor werknemers in 2014 beperkt:

- De pensioenrichtleeftijd wordt in 2014 in één keer verhoogd naar 67 jaar (verdere verhogingen in stappen van een jaar zijn mogelijk als de levensverwachting verder toeneemt);
- Het maximale opbouwpercentage wordt in 2014 voor eindloonregelingen verlaagd van 2% naar 1,9% en voor middelloonregelingen van 2,25% naar 2,15% per deelnemersjaar.

Als het regeerakkoord wordt omgezet in formele wetgeving dan wordt met ingang van 2015 voor eindloonregelingen het maximale opbouwpercentage verlaagd naar 1,66% en voor middelloonregelingen naar 1,875%. Tevens is in het regeerakkoord opgenomen om het pensioengevend salaris waarover fiscaal gefaciliteerd pensioen kan worden opgebouwd met ingang van 2015 te maximeren op €100.000. Bij het hanteren van de minimale franchise leidt dit nu tot een maximale pensioengrondslag circa € 87.448. Met ingang van 1 januari 2013 is een stapsgewijs verhoging van de AOW-leeftijd doorgevoerd naar 66 jaar in 2019 en 67 jaar in 2023. Vervolgens wordt vanaf 2024 de AOW-leeftijd gekoppeld aan de ontwikkeling van de levensverwachting. In het Regeerakkoord staat vermeld dat de AOW-leeftijd sneller moet stijgen, om al in 2018 op 66, en in 2021 op 67 jaar uit te komen. Vanaf 2022 wordt dan de AOW-leeftijd gekoppeld aan de stijging van de levensverwachting.

Op 4 april 2014 heeft het Kabinet een wetsvoorstel ingediend ter verbetering van het FTK. T.o.v. het huidige FTK zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- Bij tegenvallers door bijvoorbeeld financiële schokken op de beurs of een verdere stijging van de levensverwachting geldt dat pensioenfondsen direct maatregelen moeten nemen: er wordt niet meer gewacht met korten tot het eind van de herstelperiode. Maar maatregelen mogen wel over 10 jaar worden gespreid. Hiermee worden financiële tegenvallers beter gespreid en wordt voorkomen dat de aanvullende pensioenen abrupt moeten worden gekort.

VOORUITZICHTEN

- Pensioenfondsen moeten vooraf expliciet duidelijk maken welke maatregelen worden genomen als de dekkingsgraad te veel daalt.
- Er worden duidelijke verdeelregels geïntroduceerd voor de indexatie van pensioenen. Deze regels zorgen ervoor dat de indexatie op een evenwichtige wijze over de generaties wordt toegekend en dat geen disproportionele herverdelingseffecten optreden. Financiële meevallers kunnen hierdoor niet vroegtijdig worden uitgedeeld.
- Er komt een stabiele, kostendeekkende premie. Het blijft mogelijk om de premie te dempen op basis van 10-jaarsrentemiddeling of op basis van verwacht rendement. Aan het rekenen met verwacht rendement wordt een aantal voorwaarden verbonden. Zo moeten pensioenfondsen de indexatie in de premie meefinancieren. Het behouden van de dempingsmogelijkheden maakt een stabiele premie mogelijk. Dit is van belang voor de koopkracht.
- De afhankelijkheid van dagkoersen op financiële markten vermindert. Er komt een robuust sturingsinstrumentarium dat beter past bij een stelsel dat zich richt op de lange termijn. Zo wordt er in de toezichtregels uitgegaan van een 12-maandsgemiddelde van de dekkingsgraad.

Bovengenoemde ontwikkelingen zullen aanpassing van de pensioenstatuten noodzakelijk maken. Besluitvorming hierover vindt plaats in de NLC-ledenvergadering. Ter voorbereiding daarop zal een intensief traject van overleg en communicatie noodzakelijk zijn. Eind 2012 is een werkgroep van start gegaan, bestaande uit vertegenwoordigers van de NLC, BPL en de VNoL. De werkgroep heeft tot taak voorstellen voor de noodzakelijke veranderingen voor te bereiden en te zorgen voor heldere communicatie naar alle belanghebbenden.

BESTUURSZAKEN

GESCHIKTHEID

GESCHIKTHEIDSPAN

Het fonds hanteert een geschiktheidsplan, gebaseerd op de aanbevelingen van de Pensioenfederatie inzake geschikt pensioenfondsbestuur en geeft inzicht in de geschiktheid van het bestuur.

DEELNAME BPL AAN CURSUSSEN, STUDIEDAGEN EN SEMINARS									
		D U Y Z E R	D E J O N G E	V D B E R G	K A Z E M I E R	V A N K U I K	R U I J T E N	S C H O E	W I T K A M P F
2013	NAAM ORGANISATIE (ONDERWERP)								
CURSUSSEN:									
21 + 22-01	SBD; DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING NIVEAU 2	.							
13 + 14-06	SDB; FINANCIËLE BESTURING VAN EEN PENSIOENFONDS		.	.					
15-10 + 12-11	SPO; WERKCOLLEGE VOORZITTERSVAARDIGHEDEN	.	.						
15-11	SDB; VERDIEPINGS DAG ACTUARIAAT				.				
12+13-12	SDB; FINANCIËLE BESTURING VAN EEN PENSIOENFONDS				.	.			
SEMINARS									
16-01	ROBECO LIVE; INSTITUTIONELE BELEGGINGSVISIE	.	.	.		.			
23-01	NFS; SEPA-SEMINAR PENSIOENFONDSEN								.
07-02	PENSIOENFEDERATIE; THEMABIJENKOMST ACTUALITEITEN EN RISICOBEREIDHEIDSONDERZOEK	.			.				
06-03	PGGM BEROEPSPENSIOENDIALOOG; IMPACT VH FISCALE KADER BEROEPSPENSIOENEN	.	.						.
17-04	NETSPAR; DE TOEKOMST VAN PENSIOENEN	.							
22-04	PGGM; RISICOBEREIDHEIDSONDERZOEK	.							
14-05	PENSIOENFEDERATIE; PENSIOENCOMMUNICATIE	.							
30-05	DNB; IN GESPREK MET DE TOEZICHTHOUDER	.							
20-06	IPE; HOUDBAARHEID IN ZICHT?				.		.	.	
11-09	DNB; KLAAR VOOR DE START				.				.
11-09	ROBECO; KENNISSESSIE	.	.						
30-09	NYENRODE BUSINESS UNIVERSITEIT; SYMPOSIUM MARITIEME PENSIOENFONDSEN	.	.		.				.
16-10	PGGM; BEROEPSPENSIOENDIALOOG	.	.			.			
30-10	PWC; BLIJVEN STAAN IN DE PENSIOENORKAAN		.				.		
07-11	PENSIOENFEDERATIE; CONGRES SOLIDAIR OF SOLITAIR	.					.		.
20-11	BNP PARIBAS; OUTLOOK 2013	.							
21-11	PGGM; PENSIOENDIALOOG			.					
27-11	SPRENKELS & VERSCHUREN; KENNISSESSIE “EFFICIENT BESTUREN”		.	.	.		.		

BESTUURSZAKEN

EVALUATIE FUNCTIONEREN BESTUUR

In 2013 heeft een zelfevaluatie van het bestuur plaatsvonden, op basis van de handreiking evalueren van het functioneren van het bestuur van de Pensioenfederatie. De volgende punten kwamen aan de orde:

- Voorbereiding vergaderingen
- Relatie Algemeen Bestuur - Dagelijks Bestuur
- Verloop van bestuursvergaderingen
- Deskundigheidsplan
- Uitbesteding
- Relatie met stakeholders (verantwoordingsorgaan, deelnemers en gepensioneerden, pensioenfederatie, toezichthouders).

TOEZICHT EN VERANTWOORDING

Het dagelijks bestuur legt tijdens elke bestuursvergadering verantwoording af aan het algemene bestuur. Het algemeen bestuur legt jaarlijks verantwoording af door middel van het jaarverslag dat op de website, www.bploodsen.nl, wordt geplaatst en op verzoek aan (gewezen) deelnemers en gepensioneerden wordt toegezonden. Het bestuur hanteert met ingang van 2007 de Principes voor goed pensioenfondsbestuur van de Stichting van de Arbeid van 16 december 2005. Hieruit is voortgevloeid de instelling van een intern toezichtorgaan en een verantwoordingsorgaan. De inrichting van deze organen, alsmede hun taken, rechten en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds. Een onderzoek van het intern toezicht vindt jaarlijks plaats. Zie voor het rapport van het intern toezichtorgaan over 2013 bijlage 7 en de reactie van het bestuur daarop bijlage 8. Zie voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over 2013 bijlage 9 en voor de reactie van het bestuur daarop bijlage 10.

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

Door een deelnemer (later ondersteund door 48 anderen deelnemers) werd bij het bestuur een kwestie van vermeende ongelijke behandeling aanhangig gemaakt. Het bestuur bestrijdt dat sprake is van ongelijke behandeling en heeft dit schriftelijk en door middel van twee voor deze groep deelnemers gehouden voorlichtingsbijeenkomsten duidelijk gemaakt. In juli 2010 hebben eisers hun zaak voorgelegd aan de Commissie Gelijke Behandeling. De commissie deed eind januari 2011 uitspraak en stelde daarbij BPL volledig in het gelijk. In 2012 startten de betreffende deelnemers (inmiddels 54) een gerechtelijke procedure. Inhoudelijk gaat het daarbij om dezelfde zaak als bij de Commissie Gelijke Behandeling. In een zeer uitvoerig vonnis van 30 oktober 2013 heeft de rechtbank te Rotterdam alle vorderingen van eisers afgewezen. Eisers hebben begin 2014 hoger beroep ingesteld bij het gerechtshof te Den-Haag.

GEDRAGSCODE

Het bestuur hanteert een gedragscode en een daarop gebaseerde regeling relatiegeschenken, welke begin 2008 is aangepast aan de nieuwe wettelijke voorschriften. De AB-leden en de manager pensioenen tekenen jaarlijks een verklaring tot naleving.

COMPLIANCE

In 2009 heeft het bestuur een Compliance charter en een Compliance program opgesteld. Het Compliance charter bevat de uitgangspunten voor de inrichting van compliance. Tevens heeft het bestuur een compliance program opgesteld. Het Compliance program hangt onder het Compliance charter en bevat de werkwijze en de bijbehorende structuur. De wijze waarop de compliance taken zijn belegd is vastgelegd in de nota Belegging compliance taken Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen. Genoemde documenten staan op de website.

BESTUURSAZAKEN

De compliance officer ziet toe op de uitbestedingsprocessen en registratie van nevenfuncties.

De overige compliance taken, waaronder het toezien op de naleving van de wet- en regelgeving, zijn intern belegd bij het DB en manager pensioenen.

COMPLIANCE OFFICER

De taken en bevoegdheden van deze functionaris zijn vastgelegd in de nota Belegging compliance taken Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen. Zie ook in hoofdstuk PENSION FUND GOVERNANCE.

Het verslag van de compliance officer over 2013 is opgenomen als bijlage 13

EXTERN TOEZICHT

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB of AFM geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De vermogenspositie was eind 2008 zodanig dat een kortetermijn- en langetermijnherstelplan is opgesteld. De belanghebbenden bij het fonds zijn hierover in april 2009 schriftelijk en via de website geïnformeerd. Eind 2013 was geen sprake meer van onderdekking.

In de periode november 2010 tot en met augustus 2011 heeft DNB bij BPL een beleggingsonderzoek uitgevoerd naar de beheersing van beleggingen in Private Equity en Hedge Fund. De DNB heeft op basis van dit onderzoek een rapport van bevindingen uitgebracht. DNB heeft deze bevindingen vertaald naar aandachtspunten voor een plan van aanpak. DNB heeft BPL verzocht dit plan van aanpak op te stellen en daar waar nodig het beleggingsbeleid en de beheersing daarvan te verbeteren. Het bestuur heeft begin november 2012 het gevraagde plan van aanpak ingediend. Volgens het plan zijn alle aandachtspunten eind 2013 afhandeld en zal BPL hierover aan DNB rapporteren.

CRISISPLAN

Het bestuur heeft in maart 2012 een financieel crisisplan opgesteld en heeft dat plan in 2013 geëvalueerd. Dit plan bevat een beschrijving van maatregelen die het fonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zich snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van het fonds in gevaar komt. De in dit financiële crisisplan beschreven maatregelen geven een mogelijke inzet van sturingsmiddelen tijdens een financiële crisis weer. In het geval van een financiële crisis zal het bestuur weloverwogen beslissen of en in welke mate uitvoering zal worden gegeven aan de maatregelen, zoals beschreven in dit plan. Het is immers vooraf onmogelijk om alle facetten van een financiële crisissituatie volledig in te schatten.

BESTUURSZAKEN

Afhankelijk van de dekkingsgraad van het pensioenfonds zal het bestuur achtereenvolgens de volgende maatregelen inzetten:

FASE 1: DEKKINGSGRAAD DAALT BENEDEN VEREIST EIGEN VERMOGEN VAN 115,6%:

- HET BEPERKT TOEKENNEN VAN TOESLAGEN
- AFHANKELIJK VAN OMSTANDIGHEDEN AANPASSEN STRATEGISCHE BELEGGINGSMIX

FASE 2: DEKKINGSGRAAD DAALT BENEDEN MINIMAAL VEREIST EIGEN VERMOGEN VAN 104,3%

- CONFORM FASE 1
- PREMIE TENMINSTE GELIJK AAN MINIMALE PREMIE BIJ ONDERDEKKING: INDIEN NOODZAKELIJK EXTRA VERHOGING
- FEITELIJKE PREMIE OF VERLAGING VAN DE PENSIOENOPBOUW (IN OVERLEG MET NLC)

FASE 3: DEKKINGSGRAAD DAALT BENEDEN KRITISCHE DEKKINGSGRAAD (AFHANKELIJK VAN DE HERSTELKRACHT VAN BPL, BEDROEG EIND 2012 93%):

- CONFORM FASE 2
- VERHOGING PREMIEMARGE (IN OVERLEG MET NLC)
- IN GEVAL VAN ONVOLDOENDE HERSTEL; HET KORTEN VAN PENSIOENAANSPRAKEN EN PENSIOENRECHTEN

Het bestuur acht het aanpassen van het beleggingsbeleid alleen opportuun indien de economische omstandigheden naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid noodzakelijk is. Het bestuur ziet een dekkingsgraad van 80% als absolute ondergrens en richt het beleggingsbeleid zodanig in dat de kans dat de dekkingsgraad lager dan 80% wordt zeer beperkt is.

Het financieel crisisplan wordt jaarlijks getoetst op actualiteit en indien nodig aangepast

PENSIOENBELEID

KENMERKEN PENSIOENREGELINGEN

Bij BPL bestaan drie regelingen:

- Pensioenstatuut 1988
- Pensioenstatuut 2004
- Reglement aspirant-registerloodsen

LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN, PENSIOENSTATUUT 1988 VANAF PENSIOENERING OP 65-JARIGE LEEFTIJD

Het ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middellood-achtige regeling. De pensioengrondslag voor het ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Per deelnemersjaar is het ouderdomspensioen 1,5% van de pensioengrondslag. Indien er meer dan 30 deelnemersjaren zijn, is het opbouwpercentage gelijk aan 45 gedeeld door dat aantal deelnemersjaren. Door het toegepaste percentage van 1,5% wordt indirect rekening gehouden met een AOW-aftrek. De deelnemingsjaren tussen de FLP-datum en de pensioendatum tellen voor 50% mee. Vanaf 2011 kan het bestuur besluiten dat een verhoging van de pensioengrondslag slechts geldt voor toekomstige deelnemersjaren.

LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN, PENSIOENSTATUUT 2004 MET PENSIOENLEEFTIJD 60 (OF VERVROEGDE PENSIONERING VOOR 60 JAAR)

Het ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middellood-achtige regeling. De pensioengrondslag voor het ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Ieder deelnemersjaar wordt 2% van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd.

TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN, PENSIOENSTATUUT 2004 MET PENSIOENLEEFTIJD 60 (OF VERVROEGDE PENSIONERING VOOR 60 JAAR)

Het tijdelijke ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middelloodregeling en uitgekeerd tot en met de maand waarin de gepensioneerde 65 jaar wordt. De pensioengrondslag voor het tijdelijk ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Ieder deelnemersjaar wordt 0,7% van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag aan tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd.

LEVENSLANG PARTNERPENSIOEN

Voor alle (gewezen) deelnemers/gepensioneerden geldt een levenslang partnerpensioen. Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 70% van het op de pensioendatum te bereiken dan wel van het ingegane ouderdomspensioen. In geval van Pensioenstatuut 2004 wordt bij bereiken 65-jarige leeftijd partner dit percentage 45. Onder bepaalde voorwaarden is uitruil van partnerpensioen mogelijk. De door het bestuur op advies van de actuaaris vastgestelde uitruilfactoren zijn vastgelegd in de beide pensioenstatuten. Een verzoek van de deelnemer voor uitruil dient mede te worden ondertekend door de partner. Om te waarborgen dat dit een bewuste keuze is van partijen, wordt dit verzoek slechts door het fonds geaccepteerd als het in een notariële akte is vastgelegd.

TIJDELIJK PARTNERPENSIOEN (PENSIOENSTATUUT 1988)

Voor alle deelnemers aan het pensioenstatuut 1988 geldt een tijdelijk partnerpensioen (uitkering tot de 65-jarige leeftijd van de partner). Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 12,5% van het bij over-

P E N S I O E N B E L E I D

lijden geldende levenslange partnerpensioen. Dit pensioen wordt verhoogd met een door het bestuur vast te stellen bedrag ter compensatie voor een (mogelijk) Anw-hiaat (in 2013: € 10.437,-).

WEZENPENSIOEN

Het wezenpensioen bedraagt bij Pensioenstatuut 1988 14% van het op de pensioendatum te bereiken dan wel van het reeds ingegaan ouderdomspensioen. Bij Pensioenstatuut 2004 is dit percentage 9%.

Het wezenpensioen eindigt uiterlijk bij het bereiken van de 21-jarige leeftijd van de wees dan wel bij het bereiken van de 27-jarige leeftijd, indien en zolang de wees studeert en/of tenminste 45% invalide is. Voor de gewezen deelnemer blijft een premievrije aanspraak op wezenpensioen bestaan.

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN

Voor alle deelnemers geldt een arbeidsongeschiktheidspensioen op risicobasis dat uitgekeerd wordt indien en zolang de deelnemer beroepsongeschikt is. De uitkering geschiedt tot uiterlijk de FLP-datum (pensioenstatuut 1988) c.q. de pensioenrekendatum (Pensioenstatuut 2004). Dit pensioen gaat niet eerder in dan nadat de deelnemer 104 weken ononderbroken arbeidsongeschikt is geweest. Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 75% (pensioenstatuut 1988) resp. 54% (Pensioenstatuut 2004) van de geldende pensioengrondslag. Bij ingang van het pensioen vóór het zesde deelnemersjaar geldt een lager oplopend percentage. Op dit pensioen worden wettelijke uitkeringen alsmede andere arbeids- of beroepsinkomsten geheel dan wel gedeeltelijk in mindering gebracht.

KENMERKEN REGLEMENT ASPIRANT-REGISTERLOODSEN

Aspirant-registerloodsen hebben een leerovereenkomst met een regionale loodsencorporatie en de Stichting Opleiding en Deskundigheidsbevordering Registerloodsen (Stodel). Gedurende deze opleidingsperiode wordt voor hen het overlijdens- en invaliditeitsrisico gedekt op basis van een speciaal voor deze groep vastgesteld pensioenreglement. De pensioengrondslag is voor alle deelnemers gelijk aan het 12-voud van de maandelijkse vergoeding aan aspirant-registerloodsen. Voor alle deelnemers geldt een levenslang nabestaandenpensioen ter grootte van 49% van de laatstelijk geldende pensioengrondslag. Het wezenpensioen bedraagt per kind 20% van het geldende nabestaandenpensioen. Het invaliditeitspensioen bedraagt 100% van de laatstelijk geldende pensioengrondslag. Bij algehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid komt een pensioenpremie beschikbaar waarmee levenslang ouderdoms- annex nabestaandenpensioen wordt opgebouwd.

WIJZIGINGEN IN 2013

In 2013 zijn de Pensioenstatuten 1988 en 2004 aangepast. De ruilfactoren voor omzetting van partnerpensioen in levenslang ouderdomspensioen (Pensioenstatuut 2004 en 1988) en bij omzetting van levenslang ouderdomspensioen in partnerpensioen (Pensioenstatuut 2004) zijn met ingang van 1 maart 2013 gewijzigd. De ruilfactoren bij de (vervroegde) pensioenleeftijden 50 tot 65 jaar (Pensioenstatuut 2004) zijn eveneens met ingang van 1 maart 2013 gewijzigd. Deze wijzigingen houden verband met de nieuwe AG prognosetafels 2012-2062.

ACTUARIËLE ANALYSE

ANALYSE VAN HET RESULTAAT (X1.000 EURO)

In het boekjaar 2013 is een positief resultaat behaald van 22.151. In de onderstaande tabel wordt het resultaat uitsplitst naar de diverse bronnen.

ANALYSE VAN HET RESULTAAT (X1.000 EURO)	2013	2012
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	1.966	-26.887
BELEGGINGSOPBRENGST VERSUS BENODIGDE INTEREST	18.079	45.006
SCHATTINGSWIJZIGING UFR	0	16.915
PREMIES	1.055	-874
FLP	0	0
FLEXIOEN	-131	-157
WAARDEOVERDRACHT	4	0
KOSTEN	412	56
UITKERINGEN	-90	-69
STERFTE	-847	-734
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	735	656
HERVERZEKERING	-30	-29
AANPASSING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN	0	-5.979
MUTATIES EN CORRECTIES	998	1.345
TOTAAL RESULTAAT	22.151	29.249

RESULTAAT DOOR WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR

Het renterisico van de verplichtingen is strategisch voor 73% afgedekt. De effectieve afdekking gedurende 2013 bedroeg naar schatting 91%. Aangezien de rente in 2013 is gestegen heeft de wijziging van de rente geleid tot een positief resultaat van naar schatting 1.966.

RESULTAAT OP PREMIES

RESULTAAT OP PREMIES (X1.000 EURO)	2013	2012
RESULTAAT OP PENSIOENOPBOUW EN RISICODEKKING	-1.899	-3.496
SOLVABILITEITSOPSLAG	2.954	2.622
TOTAAL	1.055	-874

ACTUARIEËLE ANALYSE

RESULTAAT OP FLEXIOEN

Met ingang van 1 maart 2013 zijn de omzettingfactoren gebaseerd op een rente van 3,5% en wordt een solvabiliteitsbuffer aangehouden voor de inkoop van levenslange pensioenen uit flexioenkapitaal. Hierdoor is het verlies bij omzetting van flexioenkapitaal afgenomen. Het resultaat is negatief, omdat de feitelijke rente in 2013 lager was dan 3,5%.

RESULTAAT OP KOSTEN

Op basis van de Wet verplichte beroepspensioenregeling dient in de premie een opslag voor uitvoeringskosten opgenomen te worden die gebaseerd is op de jaarlijks te betalen uitvoeringskosten verminderd met de vrijgevallen excassokosten. In 2011 is besloten de opslag voor uitvoeringskosten in de premie vast te stellen op 6% van de actuariel benodigde koopsom voor pensioenopbouw, uitgaande van de gedempte rentevoet van 4%. Het resultaat op kosten was in 2013 negatief.

RESULTAAT OP STERFTE

De afgelopen drie jaren is een negatief resultaat op sterfte behaald. In het onderstaande overzicht wordt het resultaat op sterfte gesplitst in een resultaat op langlevens en een resultaat op kortlevens. Het resultaat op langlevens geeft weer in hoeverre de werkelijke daling van de voorziening langlevens (ouderdomspensioenen, ingegaan partnerpensioenen en ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioenen) als gevolg van overlijden overeenkomt met de verwachting op basis van de gekozen overlevingsgrondslagen. Het resultaat op kortlevens (uitgesteld partnerpensioenen) wordt bepaald door de werkelijke toename van de voorziening als gevolg van toekenning partnerpensioenen te vergelijken met de verwachte toename van de voorziening plus de betaalde risicopremies voor partnerpensioenen.

RESULTAAT OP STERFTE (X 1.000 EURO)	2013	2012	2011
VERWACHTE VRIJVAL VOORZIENING	-4.844	-4.166	-3.962
WERKELIJKE VRIJVAL DOOR OVERLIJDEN (LANGLEVEN)	4.874	1.532	1.303
RESULTAAT LANGLEVEN	30	-2.634	-2.659
BESCHIKBARE RISICOPREMIE VOORZIENING	2.485	2.265	2.105
BESCHIKBARE RISICOKOOPSOM	176	183	196
WERKELIJKE VRIJVAL VOORZIENING LATENT PARTNERPENSIOEN	1.533	807	563
TOENAME VOORZIENING A.G.V. TOEKENNING PARTNERPENSIOEN	-5.071	-1.355	-1.887
RESULTAAT KORTLEVEN	-877	1.900	977
TOTAAL STERFTERESULTAAT	-847	-734	-1.682

Op langlevens is het afgelopen jaar een kleine winst gemaakt. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2013 11 deelnemers zijn overleden, tegen 3 deelnemers in 2012. Op kortlevens is een verlies gemaakt. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het aantal toekenningen partnerpensioenen hoger is dan in voorgaande jaren.

ACTUARIEËLE ANALYSE

In 2013 is voor 12 (ex-)partners een nabestaandenpensioen ingegaan na overlijden van één actieve en negen gepensioneerde deelnemers. Bij een gepensioneerde deelnemer was sprake van een 20 jaar jongere partner. BPL heeft een relatief beperkt aantal verzekerden, waardoor het niet mogelijk is een fondsspecifieke ervaringssterfte vast te stellen. Naar verwachting worden eind 2014 nieuwe overlevingstafels gepubliceerd. Op dat moment zal tevens de ervaringssterfte tegen het licht worden gehouden.

MUTATIES EN CORRECTIES

Het resultaat op mutaties en correcties kan worden uitgesplitst naar de volgende oorzaken:

MUTATIES EN CORRECTIES (X 1.000 EURO)	2013	2012
KORTEN UITKERING I.V.M. NIEUW AANGAAN HUWELIJK	58	196
VERVROEGDE PENSIONERING	1.213	933
UITRUIL	43	45
INKOOP PARTNERPENSIOEN (GEOORMERKT)	0	-56
OVERIGE OORZAKEN	-316	227
TOTAAL	998	1.345

Met ingang van 1 maart 2013 zijn de uitruilfactoren gebaseerd op een rente van 3,5%. Aangezien in 2013 de feitelijke rente lager is geweest dan 3,5% leidt vervroeging tot een negatief resultaat.

PENSION FUND GOVERNANCE

PENSION FUND GOVERNANCE

Door de invoering van de Wet verplichte beroepspensioenregeling per 1 januari 2007 zijn de STAR-principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance, 'PFG') verankerd in het wettelijke kader. De 32 principes hebben betrekking op de volgende componenten: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid, verantwoording en intern toezicht. Dit heeft geleid tot de instelling van een verantwoordingsorgaan en een intern toezichtorgaan (afzonderlijk orgaan).

INTERN TOEZICHTORGAAN

Het intern toezicht orgaan heeft tenminste de volgende taken:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen de stichting;
- het beoordelen van de wijze waarop de stichting wordt aangestuurd;
- het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Het intern toezicht vindt 1x per jaar plaats.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het door het bestuur vastgestelde concept van het jaarverslag, de jaarrekening, alsmede andere informatie, waaronder de bevindingen van het interne toezichtorgaan, als bedoeld in artikel 10.1 van de BPL-statuten over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag van de stichting opgenomen.

Het verantwoordingsorgaan heeft ten minste de volgende rechten:

- het recht op overleg met het bestuur;
- het recht op overleg met de externe accountant en de externe actuaris;
- het recht op informatie;
- het recht op een schriftelijke en beargumenteerde reactie op zijn oordeel over het door het bestuur uitgevoerde beleid, zoals bedoeld in het eerste lid.

Het verantwoordingsorgaan heeft het recht advies uit te brengen over:

- het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Indien het verantwoordingsorgaan van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert, kan het met 2/3-meerderheid van de stemmen besluiten tot het indienen van een verzoek bij de ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam om:

- een onderzoek door een of meer onafhankelijke onderzoekers te bevelen naar het beleid van en de gang van zaken van het pensioenfonds;
- het functioneren van het bestuur als zodanig te toetsen.

PENSION FUND GOVERNANCE

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over gevoerde beleid in 2013 is opgenomen in bijlage 9 van dit jaarverslag. De reactie daarop van het bestuur is opgenomen in bijlage 10 van dit jaarverslag.

COMPLIANCE

- Het bestuur heeft J. Heldoorn aangesteld als compliance officer. Aan de gedragscode wordt ontleend: De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de voor BPL geldende gedragscode. Indien de compliance officer daartoe aanleiding heeft kan hij insiders verplichten op eerste verzoek alle informatie te vertrekken omtrent enige door hen verrichte privé beleggingstransactie. De compliance officer controleert of de privé beleggingstransacties aan de toepasselijke regels, voorschriften en aanwijzingen voldoen.
- De compliance officer adviseert verbonden personen over de uitleg en toepassing van bepalingen zoals die zijn opgenomen in de voor BPL geldende gedragscode. Hij is bevoegd een voor de verbonden persoon bindende uitspraak te doen.
- De compliance officer legt een lijst aan van alle verbonden personen die als “insider” worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- De compliance officer dient eveneens een lijst met alle bedrijven en instellingen waarmee het pensioenfonds zaken doet op te stellen en deze regelmatig te actualiseren; deze lijst wordt aan de verbonden personen ter beschikking gesteld.
- De compliance officer rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter, zowel voor de dagelijkse gang van zaken als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.
- De compliance officer en de voorzitter, waaraan hij rapporteert, zijn gehouden tot geheimhouding van informatie verstrekt door verbonden personen of derden. De geheimhouding kan worden doorbroken in het geval een goede uitoefening van zijn functie daartoe noodzaakt.
- De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem door verbonden personen (de meldingen privé beleggingstransacties inbegrepen) of derden is verstrekt in het kader van deze gedragscode. Hij bewaart afschriften van alle schriftelijke overeenkomsten en jaarlijkse verklaringen die verbonden personen hem moeten verstrekken (waarin zij verklaren zich aan de gedragscode te zullen houden). Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem verleende autorisaties, verrichte controles en onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie. De compliance officer dient verklaringen van nevenfuncties (jaarlijks, aan te leveren door de bestuursleden) en verklaringen over cursussen, giften, etc. te verzamelen en te administreren. De compliance officer draagt zorg voor de administratie en registratie van de betreffende formulieren ten behoeve van de toezichthouder.

De compliance officer adviseert het bestuur t.a.v. het uitbestedingsbeleid en bij de totstandkoming van uitbestedingscontracten. Hij toetst daarbij aan alle wettelijke regels en voorschriften. Hij brengt zijn advies schriftelijk of mondeling uit, waarbij hij in het laatste geval aanwezig is bij de behandeling in het bestuur.

Compliance taken belegd bij DB en manager pensioenen (hierna DB+)

- Het proactief signaleren van relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving en het vertalen van deze ontwikkelingen voor het fonds. Het bevorderen dat de kennis hierover waar nodig wordt geïmplementeerd en geborgd in de bestuurlijke en bedrijfsprocessen.

PENSION FUND GOVERNANCE

- Het DB+ geeft vorm aan de organisatie en de bedrijfscultuur en levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de individuele medewerker. Tevens draagt het DB+ zorg voor het op peil houden van de kennis en vaardigheden van de medewerkers, die ondersteunend aan de bedrijfsdoelstellingen zijn.
- Het DB+ houdt actief contact met de relevante kenniscentra binnen en buiten de organisatie op centraal en decentraal niveau zoals met toezichthouders.
- Het DB+ onderzoekt of de implementatie en naleving van wet- en regelgeving op een juiste wijze wordt uitgevoerd met als doel het vormen van een oordeel en het treffen van adequate maatregelen. Het DB+ borgt tevens de correcte en tijdige afhandeling van klachten.
- Het DB+ rapporteert aan het bestuur van het pensioenfonds over de stand van zaken m.b.t. tot compliance. Één keer per jaar wordt gerapporteerd over:
 - de stand van zaken met betrekking tot de implementatie, de werking en de effectiviteit van de benoemde compliance aandachtsgebieden;
 - inzicht in de relatie en contacten met de toezichthouders;
 - ontwikkelingen bij en aanbevelingen van toezichthouders;
 - overzicht van meldingen uit hoofde van meldingsverplichtingen aan toezichthouders, inclusief geconstateerde overtredingen van regels;
 - overzicht van rapportages aan de toezichthouders;
 - eventuele compliance-incidenten en de voortgang op eerder gerapporteerde incidenten. Een compliance incident vloeit voort uit een niet-integere en/of frauduleuze handeling van een belanghebbende of uit een gebeurtenis waarbij door ontoereikende of falende interne processen, mensen of systemen of door externe gebeurtenissen een materieel direct of indirect verlies ontstaat.

BESTUURSBESLUITEN EX ARTIKEL 21 STATUTEN

Onderdeel van Pensionfund Governance is openheid over bestuursbesluiten. In bijlage 5 worden de besluiten weergegeven die met toepassing van artikel 21 van de Statuten door het bestuur zijn genomen, te weten:

- Besluit verkiezing compliance officer
- Besluit verkiezingstermijnen functie voorzitter, secretaris/penningmeester, compliance officer
- Besluit vergoedingen en presentiegelden conform artikel 6, lid 5 van de Statuten.
- Besluit taakverdeling tussen DB/AB.
- Besluit machtiging tekenbevoegdheid Manager Pensioenen.

COMMUNICATIE

BPL heeft zijn communicatiebeleid beschreven. Onderdeel van dit beleid is het communicatieplan, waarin gedetailleerd staat beschreven op welke wijze en in welke gevallen met belanghebbenden worden geïnformeerd. Dit plan is opgenomen als bijlage II van dit jaarverslag. Het communicatiebeleid staat op www.bploodsen.nl. Voor aspirant-deelnemers wordt in elke regio 1 of meerdere keren per jaar een voorlichtingsbijeenkomst gehouden over BPL en de inhoud van de pensioenregeling.

Brieven aan deelnemers en pensioengerechtigden:

- februari 2013: evaluatie herstelplan; pensioenkorting niet nodig.
- oktober 2013: kans op korten;
- februari 2014: evaluatie herstelplan; pensioenkorting niet nodig.

Via de website wordt maandelijks informatie verstrekt over de dekkingsgraad van het fonds.

PENSION FUND GOVERNANCE

NEVENFUNCTIES

BPL dient verantwoording af te leggen over de door bestuursleden vervulde nevenfuncties. Zie tabel blz. 20.

KOSTENTRANSPARANTIE

In navolging van de publicatie 'Kosten pensioenfondsen verdienen meer aandacht' van de Autoriteit Financiële Markten in april 2011 heeft de Pensioenfederatie op 10 november 2011 de notitie 'Aanbevelingen uitvoeringskosten 2013' gepubliceerd. Hierin worden de verschillende uitvoeringskosten benoemd en aanbevelingen gedaan hoe over deze kosten gecommuniceerd kunnen worden richting de verschillende stakeholders.

De pensioenfederatie heeft in de notitie een onderscheid gemaakt tussen drie kostensoorten:

- Kosten van pensioenbeheer: in 2012 waren ook de algemene kosten toegerekend aan kosten pensioenbeheer. Onder algemene kosten wordt verstaan kosten die niet eenduidig zijn toe te rekenen aan kosten pensioenbeheer of kosten vermogensbeheer. In 2013 zijn de algemene kosten op basis van een in het bestuur vastgestelde verdeelsleutel verdeeld over kosten pensioenbeheer en kosten vermogensbeheer.
- Kosten van vermogensbeheer: dit betreft de integrale kosten voor vermogensbeheer, inclusief kosten begrepen in onderliggende fondsen, advieskosten en een deel van de algemene kosten. De advieskosten en de algemene kosten waren in 2012 nog volledig verantwoord onder kosten pensioenbeheer.
- Transactiekosten: er worden drie categorieën onderscheiden: in- en uitstapkosten van fondsen, aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen en acquisitiekosten.

De transactiekosten zijn in 2012 voor het eerst gerapporteerd en waren voor een groot deel gebaseerd op schattingen. Voor 2013 is voor een belangrijk deel uitgegaan van de door de vermogensbeheerders en beleggingsfondsen opgegeven transactiekosten. De vermogensbeheerders en beleggingsfondsen hebben zo goed als mogelijk geprobeerd te voldoen aan ons verzoek, maar het is niet altijd mogelijk gebleken, de opgevraagde transactiekosten op te geven. De transactiekosten zijn in dat geval echter wel verwerkt onder 'Overige kosten'. Van de private equity fondsen en hedge fonds (Transtrend-Omnitrend Plus) zijn geen gegevens beschikbaar. Hiervoor zijn geen transactiekosten opgenomen. Tevens is het bruto fondsrendement en het rendement volgens de benchmark toegevoegd.

	2013	2012
KOSTEN PENSIOENBEHEER IN EURO'S PER DEELNEMER*	€ 452	€ 750
KOSTEN PENSIOENBEHEER ALS PERCENTAGE VAN DE PREMIESOM**	2,7%	4,8%
KOSTEN VERMOGENSBEHEER IN % VAN HET GEMIDDELD BELEGD VERMOGEN***	0,50%	0,48%
KOSTEN VERMOGENSBEHEER (IN EURO'S) (INCL. KOSTEN BEWAARBANK)****	3.802.585	3.413.932
TRANSACTIEKOSTEN IN % VAN HET GEMIDDELD BELEGD VERMOGEN (GESCHAT) ***	0,05%	0,18%
TRANSACTIEKOSTEN IN EURO'S	388.325	1.300.000
OVERIGE KOSTEN IN % VAN HET GEMIDDELD BELEGD VERMOGEN***	0,03%	0%
OVERIGE KOSTEN IN EURO'S	225.116	0
RENDEMENT FONDS	0,2%	14,5%
RENDEMENT BENCHMARK	1,1%	16,4%

PENSION FUND GOVERNANCE

TOELICHTING

Kosten pensioenbeheer

BPL is een klein beroepspensioenfonds met een relatief klein aantal deelnemers en gepensioneerden, waarbij alle kosten pensioenbeheer ten laste komen van het fonds.

Kosten vermogensbeheer

In % van het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten vermogensbeheer in 2013 iets hoger dan in 2012. In 2013: 0,50%. In 2012: 0,48%.

- * Hierbij is uitgegaan van de kosten pensioenbeheer van € 571.329 over boekjaar 2013, respectievelijk € 904.189 over boekjaar 2012. Bij de bepaling van de pensioenuitvoeringskosten in Euro's per deelnemer is uitgegaan van de som van deelnemers, gepensioneerden en ex-partners met een ingegaan ouderdomspensioen (2013: 1.264, 2012: 1.205).
- ** Hierbij is uitgegaan van een premiesom van € 20.830.000 over boekjaar 2013, respectievelijk € 18.693.000 over boekjaar 2012.
- *** Gemiddeld belegd vermogen in 2013: € 752.978.891.
Gemiddeld belegd vermogen in 2012: € 703.873.519
- **** Kosten bewaarbank (KASBANK) waren in 2013 € 237.199, respectievelijk € 223.367 in 2012.

HOEK VAN HOLLAND, 11 JUNI 2014

J.W. DUYZER, VOORZITTER

R. DE JONGE, SECRETARIS/PENNINGMEESTER

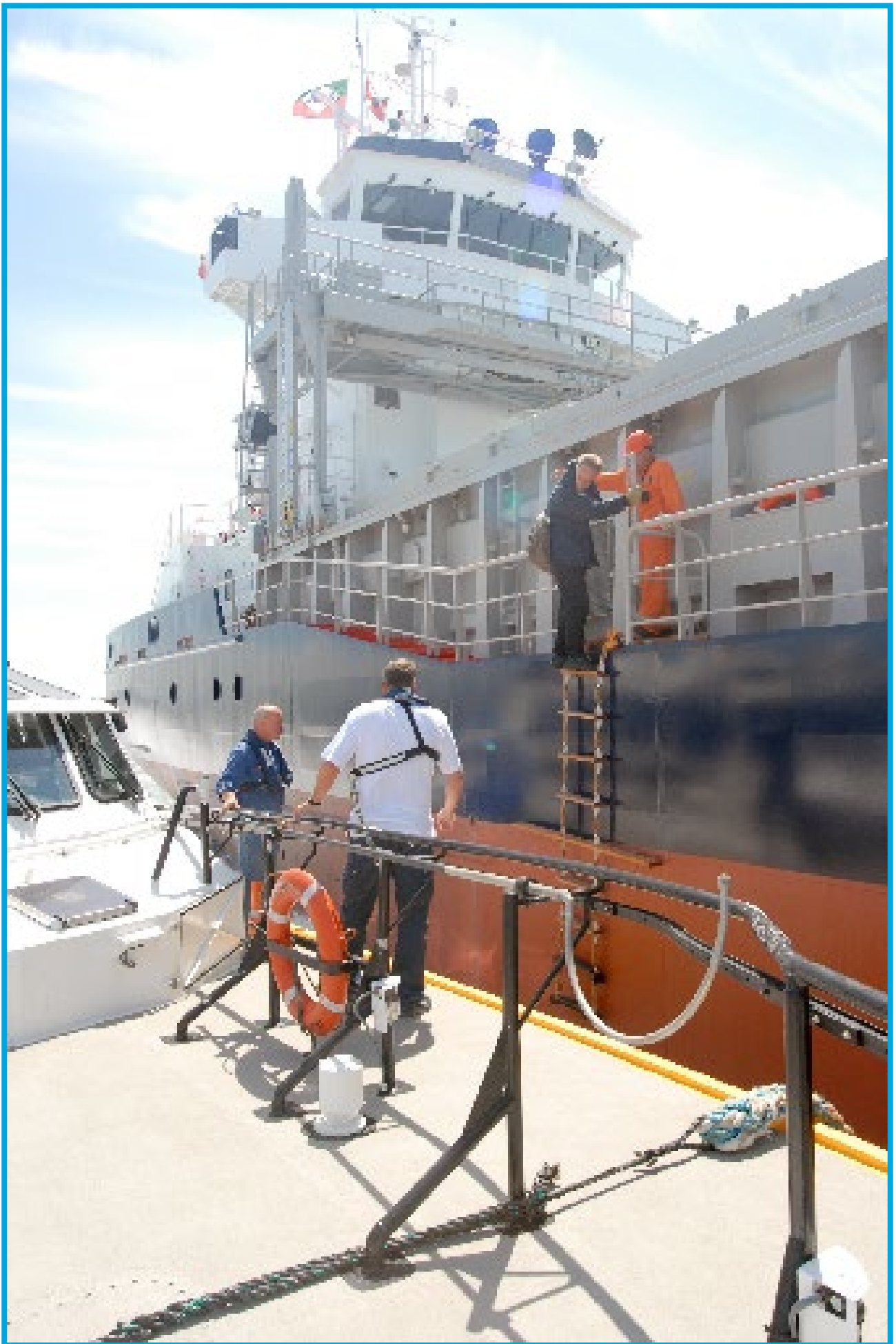
P.J.J. VAN DEN BERG

L. KAZEMIER

M.A. VAN KUIK

H.J.T. RUIJTEN

P.B. SCHOE

J A A R R E K E N I N G

BALANS PER 31 DECEMBER 2013 (IN EURO'S) NA BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

ACTIVA	2013	2012
4 BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS		
ZAKELIJKE WAARDEN	280.336.000	309.410.000
VASTRENTENDE WAARDEN	423.460.000	418.132.000
VASTGOED BELEGGINGEN	40.803.000	40.214.000
DERIVATEN	37.352.000	74.489.000
OVERIGE BELEGGINGEN	-2.972.000	0
TOTAAL	778.979.000	842.245.000
LENINGEN AAN LOODSEN	301.763	449.242
TOTAAL	779.280.763	842.694.242
5 BELEGGINGEN VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
VASTGOEDBELEGGINGEN	101.758	142.605
AANDELEN	1.691.561	2.096.506
VASTRENTENDE WAARDEN	1.756.720	2.326.070
OVERIGE BELEGGINGEN	804.075	1.062.027
TOTAAL	4.354.114	5.627.208
6 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	74.352	713.079
7 LIQUIDE MIDDELEN		
ABN-AMRO BANK	17.179.818	25.818
TOTAAL	17.179.818	25.818
TOTAAL ACTIVA	800.889.047	849.060.348
PASSIVA		
8 STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES		
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	31.303.000	32.532.000
ALGEMENE RESERVE	2.625.009	-20.755.108
TOTAAL	33.928.009	11.776.892
9 TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING	726.966.000	753.518.000
TOTAAL	726.966.000	753.518.000
10 VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
PREMIE(FLEXIOEN)REGELING	4.354.114	5.627.208
TOTAAL	4.354.114	5.627.208
11 OVERIGE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP	15.644.849	22.495.529
TOTAAL	15.644.849	22.495.529
12 OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	19.996.075	55.642.719
TOTAAL PASSIVA	800.889.047	849.060.348

J A A R R E K E N I N G

REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2013 (IN EURO'S)

BATEN	2013	2012
15 BELEGGINGSOPBRENGSTEN		
DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	7.028.776	11.149.702
INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	-792.291	90.045.151
BELEGGINGSKOSTEN	-4.416.026	-3.413.932
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	22.289	31.916
TOTAAL	1.842.749	97.812.837
16 BIJDRAGEN VAN LOODSEN	21.130.106	36.366.092
TOTAAL BATEN	22.972.855	134.178.929
LASTEN		
17 PENSIOENUITKERINGEN	34.896.232	34.663.498
18 PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN	571.327	904.189
19 MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN	-26.552.000	60.361.000
20 MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR RISICO DEELNEMERS	-1.273.094	-247.919
21 VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP	-6.850.680	9.219.546
22 HERVERZEKERINGEN		
PREMIES HERVERZEKERING INCLUSIEF RENTE	29.953	29.318
TOTAAL LASTEN	821.738	104.929.632
SALDO LASTEN/BATEN	22.151.117	29.249.298
BESTEMMING SALDO		
TOEVOEGING MINIMAAL VEREIST EIGEN VERMOGEN	-1.229.000	2.521.994
ONTTREKKING/TOEVOEGING ALGEMENE RESERVE	23.380.117	26.727.304
SALDO LASTEN/BATEN	22.151.117	29.249.298

J A A R R E K E N I N G

KASSTROOMOVERZICHT 2013 (IN EURO'S)

KASSTROMEN UIT PENSIOENACTIVITEITEN	REF:	2013	2012
ONTVANGEN PREMIES	16	19.643.591	35.490.128
ONTVANGEN I.V.M. OVERDRACHT VAN RECHTEN	16	1.486.515	875.964
BETAALDE PENSIOENUITKERINGEN	17	-34.979.567	-34.776.214
BETAALDE PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	18	-571.329	-904.189
ONTVANGEN UITKERINGEN VAN HERVERZEKERAARS	17	83.335	112.716
BETAALDE PREMIES HERVERZEKERING	22	-29.953	-29.318
TOTAAL KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN		-14.367.408	769.087
KASSTROMEN UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN			
VERKOPEN BELEGGINGEN		16.647.000	0
ONTVANGEN DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN		6.031.369	1.599.709
AANKOPEN BELEGGINGEN		12.645.624	999.355
BETAALDE KOSTEN VERMOGENSBEHEER *	15	-3.802.585	-3.413.932
TOTAAL KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		31.521.408	-814.868
NETTO KASSTROOM		17.154.000	-45.781
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		17.154.000	-45.781
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 01-01-2013		25.818	71.599
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		17.154.000	-45.781
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 31-12-2013		17.179.818	25.818
* KOSTEN VERMOGENSBEHEER:		967.393	953.417
BEHEERVERGOEDING ROBECO		369.988	753.590
BEHEERVERGOEDINGEN ROBECOFONDSEN			
KOSTEN NIET-ROBECOFONDSEN		1.737.194	1.483.558
(FEE, TAX D'ABONNEMENT, CUSTODY- EN BANKKOSTEN)			
KASBANK		237.199	223.367
(BEWAARLOON, TRANSACTIEKOSTEN, PERFORMANCE METING, ACCOUNTING)		73.022	0
BELEGGINGSADVIESKOSTEN SPRENGELS & VERSCHUREN		417.789	0
ALGEMENE KOSTEN VERMOGENSBEHEER		3.802.585	3.413.932
TOTAAL			

TOELICHTING OP HET KASSTROOMOVERZICHT

METHODE

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

J A A R R E K E N I N G

VERMOGENSBEHEER

De totale kosten vermogensbeheer over 2013 in het kasstroomoverzicht bedragen € 3.802.585 (0,50% van het gemiddeld belegd vermogen over 2013). Zie voor toelichting hoofdstuk Kostentransparantie op blz. 59.

ANALYSE VAN HET RESULTAAT (BEDRAGEN IN EURO'S X 1.000)

In het boekjaar 2013 is een positief resultaat behaald van 22.151. Het resultaat is ontstaan door enerzijds de ontwikkeling van de technische voorziening en anderzijds de ontwikkeling van het vermogen.

ANALYSE VAN HET RESULTAAT (X1.000 EURO)	2013	2012
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	1.966	-26.887
BELEGGINGSOPBRENGST VERSUS BENODIGDE INTEREST	18.079	45.006
SCHATTINGSWIJZIGING UFR	0	16.915
PREMIES	1.055	-874
FLEXIOEN	-131	-157
WAARDEOVERDRACHT	4	0
KOSTEN	412	56
UITKERINGEN	-90	-69
STERFTE	-847	-734
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	735	656
HERVERZEKERING	-30	-29
AANPASSING ACTUARIELE GRONDSLAGEN	0	-5.979
MUTATIES EN CORRECTIES	998	1.345
TOTAAL RESULTAAT	22.151	29.249

TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

ALGEMEEN

1.1 Activiteiten

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam, is opgericht op 1 september 1988. De stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 2 maart 2013. Het pensioenfonds is een beroepspensioenfonds. Op basis van twee uitkeringsregelingen (pensioenstatuut 1988 en pensioenstatuut 2004) verwerven de deelnemers een financiële aanspraak ten behoeve van de gevolgen van (vervoegde) pensionering en overlijden. Deze regelingen bieden ook een dekking in geval van arbeidsongeschiktheid.

J A A R R E K E N I N G

Het pensioenfonds voert tevens een premie(flexioen)regeling uit, welke onderdeel is van pensioenstatuut 1988. Het fonds draagt zorg voor uitbetaling van het functioneel leeftijdspensioen. Krachtens het Financieel Besluit Loodswezen worden de kosten van de functioneel leeftijdspensioenen ingehouden worden op de loodsgelden.

1.2 Statutaire doelstelling

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is iedere (aspirant-)registerloods verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling(en) van BPL. Deze pensioenregelingen voorzien in pensioenen voor (gewezen) registerloodsen en hun nagelaten betrekkingen. Voor aspirant-registerloodsen geldt een aparte pensioenregeling, welke uitsluitend een dekking biedt in geval van arbeidsongeschiktheid of overlijden.

Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, overeenkomstig de geldende voorschriften. Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- het vormen van fondsen;
- het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven;
- al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen.

Het beleid van het bestuur is in overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds. De ABTN is het laatst gewijzigd op 10 februari 2014.

1.3 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

1.4 Verbonden personen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook sleutelfunctionarissen in het management van BPL en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

2. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

J A A R R E K E N I N G

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ten opzichte van het voorgaande jaar niet gewijzigd.

2.3 Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

2.4 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.5 Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

2.6 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Vastgoedbeleggingen

Voor beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is de marktwaarde de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum. Onroerend goed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij wordt getoetst of die uitgaven tot waardewijzigingen leiden. Na oplevering worden (her) ontwikkelde objecten naar actuele waarde geherwaardeerd.

Zakelijke waarden

Zakelijke waarden zijn gewaardeerd op marktwaarde per balansdatum. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

J A A R R E K E N I N G

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum. De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde.

Derivaten

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen marktwaarde. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Indien een derivatenpositie negatief is wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

2.7 Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico van deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het pensioenfonds worden aangehouden.

2.8 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

2.9 Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

2.10 Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen. De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid I BW afzonderlijk uit de balans.

2.11 Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (VPV) wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen.

J A A R R E K E N I N G

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt. De VPV komt volledig voor risico van het fonds. Er vindt geen herverzekering plaats van in de VPV verwerkte pensioenverplichtingen. Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenregelingen en de opgebouwde en ingegane pensioenen. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenen en ingegane pensioenen worden geïndexeerd. Alle per balansdatum doorgevoerde indexaties zijn in de berekening begrepen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit. Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De voor de VPV geldende technische grondslagen staan vermeld in paragraaf 9.2.

2.12 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Dit betreft de verplichtingen uit hoofde van de beschikbare-premieregeling voor deelnemers. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen risico deelnemers.

2.13 Overige voorzieningen

Hieronder valt de voorziening kapitaaldekking FLP. Deze is opgenomen tegen de oorspronkelijke stortingen, inclusief het daarover toe te rekenen rendement.

2.14 Overige schulden en overlopende passiva

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

3. GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

3.1 Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

3.2 Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan deelnemers in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.3 Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen (vrijwillige spaar)bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbare (flexioen) premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

J A A R R E K E N I N G

3.4 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In) directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Beleggingskosten

Onder beleggingskosten worden de externe kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

3.5 Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico pensioenfonds.

3.6 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

3.7 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.8 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening.

3.9 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

J A A R R E K E N I N G

4. BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS

IN EURO'S	VASTGOED BELEGGINGEN	ZAKELIJKE WAARDEN	VASTRENTENDE WAARDEN	DERIVATEN	OVERIGE	TOTAAL
STAND PER 1-1-2012	30.335.674	231.129.052	394.291.163	77.051.469		732.807.358
AANKOPEN	0	110.278.650	163.891.870	0	0	274.170.520
VERKOPEN	0	-38.513.155	-244.047.331	0	0	-282.560.486
OVERIGE MUTATIES	0	-729.613	24.929.000	17.639.000	0	41.838.387
WAARDEONTWIKKELING	9.878.326	7.245.066	79.067.298	-20.201.469	0	75.989.221
STAND PER 31-12-2012	40.214.000	309.410.000	418.132.000	74.489.000		842.245.000
AANKOPEN	6.500.000	78.314.774	7.953.238	7.953.238	0	100.721.250
VERKOPEN	0	-82.895.037	0	0	0	-82.895.037
OVERIGE MUTATIES	27.667	1.630.988	-5.212.835	-17.754.531	0	-21.308.711
WAARDEONTWIKKELING	-5.938.667	-26.124.725	2.587.597	-27.335.707	-2.972.000	-59.783.502
STAND PER 31-12-2013	40.803.000	280.336.000	423.460.000	37.352.000	-2.972.000	778.979.000

VASTGOED BELEGGINGEN (IN PROCENTEN)	2013	2012
ONROERENDGOEDFONDSEN	67,4	68,0
BEHEER & ONTWIKKELING ONROEREND GOED	29,5	29,6
OVERIG	3,1	2,4
TOTAAL	100	100

ZAKELIJKE WAARDEN (IN EURO'S)	2013	2012
PRIVATE EQUITY AANDELEN	27.410.000	34.362.000
BEURSGENOTEERDE EN NIET-BEURSGENOTEERDE AANDELENBELEGGINGSFONDSEN	252.925.000	228.811.000
BEURSGENOTEERDE EN NIET-BEURSGENOTEERDE BELEGGINGSFONDSEN COMMODITIES	0	33.676.000
BEURSGENOTEERDE EN NIET-BEURSGENOTEERDE HEDGEFONDSEN	1.000	12.561.000
STAND PER 31 DECEMBER	280.336.000	309.410.000

J A A R R E K E N I N G

Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2012: € 0) aan aandelen uitgeleend. Sommige onderliggende fondsen doen dit wel.

VASTRENTENDE WAARDEN (IN EURO'S)	2013	2012
OBLIGATIES	180.864.000	189.826.000
NIET-BEURSGENOTEERDE BELEGGINGSINSTELLINGEN	242.596.000	228.306.000
STAND PER 31 DECEMBER	423.460.000	418.132.000

Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2012: € 0) aan vastrentende waarden uitgeleend.

DERIVATEN (IN EURO'S)	2013	2012
VALUTADERIVATEN	7.979.000	2.717.000
SWAPTIONS	16.273.000	26.967.000
INTEREST RATE SWAPS	11.163.000	44.805.000
OVERIGE	1.937.000	0
STAND PER 31 DECEMBER	37.352.000	74.489.000

LENINGEN AAN LOODSEN (EURO'S)	2013	AANTAL
LOODSEN NOORD	22.689	2
LOODSEN IJMOND	68.067	6
LOODSEN RIJNMOND	147.478	13
LOODSEN SCHELDEMONDEN	63.529	6
STAND PER 31 DECEMBER	301.763	27

Leningen aan loodsen zijn persoonlijke leningen (kapitaal inbreng) die verstrekt zijn aan loodsen, die lid zijn van een van de maatschappen van registerloodsen. De leningen hebben een oorspronkelijke looptijd tot 1 december 1997 en kunnen stilzwijgend telkenmale voor 60 maanden worden verlengd. Indien de betreffende loods uit de associatie treedt is de lening direct opeisbaar. Vanaf 2006 is het ook mogelijk om de lopende lening tussentijds af te lossen. De rente is gelijk aan de eurobasisrente plus 2%-punt per 1 januari van elk jaar (2013: 6,20%).

J A A R R E K E N I N G

IN EURO'S	2013	2012
STAND PER 1 JANUARI	449.242	533.191
ONTTREKKINGEN	-147.479	-83.949
STAND PER 31 DECEMBER	301.763	449.242

Methodiek bepaling marktwaarde

Bij de waardering van de beleggingen van de stichting is gebruik gemaakt van marktnoteringen.

Doordat in 2013 minder premies zijn ontvangen dan aan uitkeringen zijn betaald, is in 2013 in totaal € 13.272.152 onttrokken aan het belegd vermogen.

5. BELEGGINGEN VOOR RISICO DEELNEMERS

IN EURO'S	2013	2012
STAND PER 1 JANUARI	5.627.208	5.875.128
STORTINGEN	11.908	16.000
ONTTREKKINGEN	-1.485.204	-876.780
RESULTAAT	200.202	612.860
STAND PER 31 DECEMBER	4.354.114	5.627.208

De beleggingen - volgens de persoonlijke 'asset- mix' van de loodsen - van hun individuele deel van de pensioenopbouw worden op een aparte totaalrekening van het fonds bijgehouden. Per balansdatum zijn de totaalbedragen:

CATEGORIEËN (IN EURO'S)	2013	2012
NOORD	215.148	264.969
IJMOND	793.920	858.735
RIJNMOND	1.778.030	2.247.826
SCHELDEMONDEN	1.121.426	1.649.565
FLP- GERECHTIGDEN	248.147	415.950
OVERIGE (VEREVENINGS FLEXIOEN)	197.443	190.163
TOTAAL	4.354.114	5.627.208

J A A R R E K E N I N G

Deze beleggingen worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum.

De indeling over de (advies)mixen was eind 2013 als volgt:

INGEDEELD IN:	AANTAL DEELNEMERS	WAARDE (IN EURO'S)
MIX 1	0	0
MIX 2	0	0
MIX 3	6	23.065,63
MIX 4	46	727.722,92
MIX 5	31	1.305.467,13
MIX 6	15	738.017,07
MIX 7	8	372.639,08
MIX 8	4	169.430,38
MIX 9	7	205.582,77
MIX 10	8	348.841,61
VRIJE MIX	13	463.348,09
TOTAAL	138	4.354.114,68

6. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

IN EURO'S	2013	2012
TE ONTVANGEN AANVULLING FLP	34.906	626.528
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	19.180	79.216
TE ONTVANGEN DIVIDENDBELASTING	2.980	1.146
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	17.286	6.189
STAND PER 31 DECEMBER	74.352	713.079

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

J A A R R E K E N I N G

7. LIQUIDE MIDDELEN

IN EURO'S	
KAS- EN BANKSALDI	532.818
LIQUIDE MIDDELEN ROBECO	16.647.000
STAND PER 31 DECEMBER	17.179.818

De liquide middelen bestaan uit direct opeisbare kas- en banksaldi. De liquide middelen van Robeco betreffen de opbrengst van het eind 2013 verkochte hedgefund Omnitrend plus, die eind 2013 nog niet was herbelegd.

8. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

STICHTINGSKAPITAAL (IN EURO'S)	2013	2012
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	31.303.000	32.532.000
ALGEMENE RESERVE	2.625.009	-20.755.108
STAND PER 31 DECEMBER	33.928.009	11.776.892

MINIMAAL VEREIST VERMOGEN (IN EURO'S)	2013	2012
STAND PER 1 JANUARI	32.532.000	30.010.006
MUTATIE MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	-1.229.000	2.521.994
STAND PER 31 DECEMBER	31.303.000	32.532.000

ALGEMENE RESERVE (IN EURO'S)	2013	2012
STAND PER 1 JANUARI	-20.755.108	-47.482.412
RESULTAATSBESTEMMING	23.380.117	26.727.304
STAND PER 31 DECEMBER	2.625.009	-20.755.108

Minimaal vereist vermogen

Het Minimaal Vereist Eigen wordt berekend conform het Besluit Financieel Toetsingskader en bedraagt 104,3%. Het pensioenfonds heeft op 30 maart 2009 een herstelplan bij DNB ingediend. Volgens de prognose van de dekkingsgraad was de dekkingsgraad per 31 december 2013 ingeschat op 105,7%. De dekkingsgraad ultimo 2013 is 1,1%-punt lager dan de verwachte dekkingsgraad ultimo 2013 op basis van het oorspronkelijke herstelplan.

J A A R R E K E N I N G

Ultimo 2013 heeft een evaluatie van het herstelplan plaatsgevonden, uitgaande van een startdekkingsgraad van 104,7%. Conclusie: het Minimaal Vereist Eigen Vermogen binnen de wettelijke termijnen is bereikt.

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. De algemene reserve ligt lager dan het minimaal vereist eigen vermogen als ook het vereist eigen vermogen per 31-12-2013.

9. TECHNISCHE VOORZIENINGEN

9.1 Toeslagverlening

Uw pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. Uw pensioen/opgebouwde pensioen is dit jaar met 0% verhoogd. Uw pensioenfonds heeft uw pensioen / opgebouwde pensioen de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd:

Over het jaar 2013 met 0%. De prijzen gingen toen met 2,3% omhoog.

Over het jaar 2012 met 0%. De prijzen gingen toen met 2,7% omhoog.

Over het jaar 2011 met 0%. De prijzen gingen toen met 1,6% omhoog. Uw pensioenfonds betaalt de toekomstige verhogingen van uw pensioen/opgebouwde pensioen uit beleggingsrendement. U hebt in geval van een verhoging en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

9.2 Grondslagen voorziening pensioenverplichtingen risico fonds

DISCONTERING GEBRUIKTE METHODE	DNB RENTETERMIJNSTRUCTUUR 31-12-2013		
GEHANTEERDE OVERLEVINGSTAFEL	AG PROGNOSETAFEL 2012-2062, STARTJAAR 2014		
GEHANTEERDE LEEFTIJD CORRECTIES HOGER OPGELEIDEN:	LEEFTIJD	MAN	VROUW
	35	64,2 %	69,0 %
	50	66,3 %	69,3 %
	65	68,4 %	69,6 %
	80	70,5 %	69,9 %
GEHANTEERDE KOSTENOPSLAG OP TECHNISCHE VOORZIENINGEN	0,5%		
ZIJN DE GRONDSLAGEN IN HET BOEKJAAR GEWIJZIGD?	NEE		

9.3 Voorziening pensioenverplichtingen naar categorieën belanghebbenden

(X 1.000 EURO)	2013	2012
ACTIEVEN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN	225.658	296.457
GEWEZEN DEELNEMERS	874	919
PENSIOENGERECHTIGDEN	500.434	456.142
TOTAAL	726.966	753.518

J A A R R E K E N I N G

IN AANTALLEN	2013	2012
ACTIEVEN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN	488	548
GEWEZEN DEELNEMERS	5	5
PENSIOENGERECHTIGDEN	773	693
TOTAAL	1.266	1.246

9.4 Verloop voorziening pensioenverplichtingen risico fonds

(X 1.000 EURO)	2013	2012
TECHNISCHE VOORZIENINGEN VOOR RISICO FONDS BEGIN BOEKJAAR	753.518	693.157
BENODIGDE INTERESTTOEVOEGING 2013: 0,351% EN 2012 1,544%)	2.653	10.781
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR PENSIOENOPBOUW (COMING SERVICE)	18.022	17.891
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	83	0
INKOOP UIT FLEXIOEN	1.618	1.033
UITKERINGEN	-28.114	-24.632
VRIJVAL EXCASSOKOSTEN UIT VOORZIENING	-141	-123
SCHATTINGSWIJZE UFR	0	-16.915
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	-20.698	66.775
OVERLIJDEN	1.023	917
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	0	0
CORRECTIES EN MUTATIES	-999	-1.401
INKOOP PARTNERPENSIOEN (GEOORMERKT)	0	56
WIJZIGING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN (INVOERING AG PROGNOSETAFEL 2013-2062)	0	5.979
TOTAAL AFNAME / TOENAME	-26.553	60.361
TECHNISCHE VOORZIENINGEN VOOR RISICO FONDS EINDE BOEKJAAR	726.966	753.518

J A A R R E K E N I N G

10. VOORZIENING VOOR RISICO DEELNEMERS

VOORZIENING VOOR RISICO DEELNEMERS (X 1.000 EURO)	2013	2012
STAND PER 1 JANUARI	5.627	5.875
SPAARBIJDRAGEN	0	0
STORTINGEN	12	16
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	200	613
OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
UITKERINGEN	-1.485	-877
STAND PER 31 DECEMBER	4.354	5.627

De voorziening voor risico deelnemers is gelijk aan de waarde van de beleggingen voor rekening risico deelnemers.

11. OVERIGE VOORZIENINGEN

VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP (X 1.000 EURO)	2013	2012
STAND PER 1 JANUARI	22.496	13.276
ONTTREKKING / DOTATIE LOODSEN	-6.692	7.086
KOSTEN	-14	0
RENDEMENTSBIJSCHRIJVING	-145	2.134
STAND PER 31 DECEMBER	15.645	22.496

In 2012 zijn er nog stortingen door de NLBV gedaan en werden de lopende FLP-uitkeringen ten laste gebracht van de maatschappen. Vanaf 2013 zijn door de NLBV geen stortingen meer gedaan en worden de lopende uitkeringen en kosten ten laste gebracht van de voorziening. Per 31 december 2013 bedraagt de voorziening kapitaaldekking FLP € 15.644.849.

J A A R R E K E N I N G

12. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA (IN EURO'S)	2013	2012
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	558.467	50.991
CREDITEUREN	69.103	47.231
AF TE DRAGEN LOONBELASTING EN SOCIALE LASTEN	960.470	881.555
TE BETALEN ACTUARISKOSTEN	35.497	13.799
ONTVANGEN ONDERPANDEN DERIVATENPOSITIES *	18.354.000	54.627.000
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	18.538	22.143
STAND PER 31 DECEMBER	19.996.075	55.642.719
* TER DEKKING VAN DE WAARDE VAN DE DERIVATENPOSITIES HEEFT HET FONDS ONDERPANDEN ONTVANGEN IN DE VORM VAN CONTANTEN. DEZE ONDERPANDEN KUNNEN BIJ VERKOOP OF WAARDEDALING VAN DE POSITIES WORDEN TERUGGEVRAAGD DOOR DE TEGENPARTIJ.		

Alle overige schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

13. RISICOBEEHEER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op beheersing van de verschillende risico's die het fonds loopt. Het gaat hierbij om een samenvatting van het hoofdstuk Risicobeleid.

Beleggingsrisico

BPL voldoet aan de eisen die de Wet verplichte beroepspensioenregeling stelt aan beleggingen. De risicobeheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management (ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het fonds. Tevens wordt dan bezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risiken). Dit resulteert in vaststelling van de strategische benchmark en de opstelling van de beleggingsrichtlijnen van het fonds. Op basis van de richtlijnen zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. De resultaten van beleggingen worden gemonitord op basis van periodieke rapportages. De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar opnieuw bezien.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren van de kasstromen.

DURATION VAN DE VASTRENTENDE WAARDEN (VOOR DERIVATEN)	6,8
DURATION VAN DE VASTRENTENDE WAARDEN (NA DERIVATEN)	10,9
DURATION VAN DE (NOMINALE) PENSIOENVERPLICHTINGEN	14,6

J A A R R E K E N I N G

De modified duration is berekend op basis van de gehele portefeuille, waarbij aan “equities, hedge funds, private equity en commodities een duration van “0” toegekend is. Indien de duration van de beleggingen aanzienlijk korter is dan de duration van de verplichtingen is er sprake van een zogenaamde ‘duration-mismatch’. Bij een rentestijging zal de waarde van beleggingen minder snel dalen dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele markrentestructuur), met als gevolg dat de dekkingsgraad zal stijgen. Voor het fonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de beleggingen minder snel stijgt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de duration-mismatch.

Het renterisico was in 2012 volledig afgedekt. Met ingang van 1 januari 2013 is de afdekking gewijzigd in 50% door middel van swaps en 50% door middel van swaptions.

OBLIGATIES NAAR LOOPTIJD (IN EURO'S)	2013	2012
RESTERENDE LOOPTIJD ≤ 1 JAAR	13.740.000	13.109.350
RESTERENDE LOOPTIJD > 1 JAAR EN < 5 JAAR	82.226.000	82.074.950
RESTERENDE LOOPTIJD ≥ 5 JAAR	301.916.000	284.547.308
STAND PER 31 DECEMBER	397.882.000	379.731.608

Valutarisico

Per begin december 2013 wordt de USD voor 75% afgedekt. De belangrijkste andere ontwikkelde valuta's worden voor 100% afgedekt naar de Euro. Uiteindelijk resteert een valutarisico van circa 22%, waarvan het grootste gedeelte USD (11%). De valuta's die samenhangen met beleggingen in opkomende markten worden niet afgedekt. Het afdekken van het valuta-exposure leverde in het afgelopen kwartaal een positieve bijdrage aan de absolute performance. Het niet-volledig afdekken van USD en JPY (tot 1 december 2013) droeg gedurende het jaar negatief bij aan het relatief rendement (-0,5%). In de benchmark werden tot 1 december beide valuta wel voor 100% afgedekt, terwijl de euro versterkte ten opzichte van de JPY en de USD.

DE VALUTAPOSITIE VOOR EN NA AFDEKKING DOOR VALUTADERIVATEN EIND 2013 (IN EURO'S)			
VALUTA	VOOR AFDEKKING	VALUTA-DERIVATEN	NETTOPOSITIE (NA)
USD	294.329.115	207.120.488	87.208.627
BRITSE POND	25.240.320	25.240.320	0
JAPANSE YEN	17.116.759	22.563.000	-544.241
OVERIGE	106.298.609	19.182.744	87.115.865

Prijrisico

Prijrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen waardewijzigingen plaatsvinden. Het prijsrisico wordt gedempt door spreiding binnen de portefeuille (diversificatie). Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

J A A R R E K E N I N G

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Er wordt door de vermogensbeheerder enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Posities van het fonds worden adequaat afgedekt door onderpand. Monitoring van dit risico vindt plaats door regelmatig te kijken naar de partijen met wie BPL zaken doet en de daaraan verbonden risico's in kaart te brengen. Zo kan BPL, waar nodig, tijdig actie ondernemen.

DE VERDELING * VAN DE BELEGGINGEN NAAR SECTOR (IN PROCENTEN)		
	2013	2012
OVERHEIDSINSTELLINGEN	46,89	43,75
FINANCIËLE INSTELLINGEN	22,00	17,98
HANDELS- EN INDUSTRIËLE BEDRIJVEN	16,54	27,96
SERVICEORGANISATIES	5,74	5,79
ANDERE INSTELLINGEN	8,63	4,52
STAND PER 31 DECEMBER	100	100

DE VERDELING * NAAR REGIO (IN PROCENTEN)		
	2013	2012
MATURE MARKETS	82,29	62,70
BRIC -LANDEN	3,40	7,45
ANDERE OPKOMENDE MARKTEN	11,36	22,87
ANDERE	2,95	6,98
STAND PER 31 DECEMBER	100	100

* De doorkijk geldt niet voor beleggingen in private equity, hedgefund, commodities, swaps, swaptions, liquiditeiten.

J A A R R E K E N I N G

DE VERDELING NAAR RATING KLASSE (IN EURO'S)	2013	2012
AAA	120.574.000	104.653.000
AA	36.004.000	37.054.000
A	70.399.000	66.276.000
BBB	126.055.000	146.340.000
*LAGER DAN BB	38.415.000	36.572.000
BB	0	0
**GEEN RATING	32.013.000	27.237.000
STAND PER 31 DECEMBER	423.460.000	418.132.000
*2012: BB **2012: LAGER DAN B		

GEEN RATING (IN EURO'S)	2013
EMERGING DEBT	6.968.000
BANKSALDI EN UITSTAANDE CALLGELDEN	25.045.000
TOTAAL	32.013.000

Concentratierisico

BPL hanteert bij beleggen een verdeling over verschillende assetcategorieën en vervolgens worden de beleggingen verdeeld over verschillende fondsen die bepaalde limieten aanhouden. Op deze wijze wordt het concentratierisico binnen verantwoorde grenzen gehouden.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het fonds past maakt het fonds ook gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van het marktrisico. Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en te werken met onderpand.

Liquiditeitsrisico

In het verslagjaar 2013 waren de inkomende gelden lager dan het totaal van de betalingen (uitkeringen en kosten), waardoor elk maand beleggingen te gelde moesten worden gemaakt.

J A A R R E K E N I N G

Beleggingsrisico alternatieve beleggingen

BPL belegt strategisch 5% van de totale beleggingen in private equity. Het risico wordt beperkt door niet rechtstreeks in ondernemingen te beleggen maar in een drietal “fund of funds”.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De actuariële risico's zijn het langlevens-, overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Langlevensrisico

In het verslagjaar werd de AG-prognosetafel 2012-2062 met correctiefactoren voor hoger opgeleiden toegepast.

Overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor het fonds geen voorzieningen heeft getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op stop-loss basis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Het eigen behoud is 125% van de premie bij volledige herverzekering. De herverzekeringsovereenkomst is eind 2013 met een jaar verlengd.

Risico's m.b.t. premie, dekkingsgraad en indexatie komende 15 jaar

Begin 2011 heeft het bestuur door de actuaris een nieuwe ALM-studie laten maken. Doel van deze studie is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkelingen en risico's m.b.t. indexatie, premie en dekkingsgraad over 15 jaar bij verschillende economische scenario's (circa 1.000). In maart 2013 heeft het bestuur door de actuaris een nieuwe continuïteitsanalyse laten maken. Doel van deze analyse is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkeling van de genoemde risico's in de komende 15 jaar. De verwachtingen uit deze analyses zijn meegenomen in het te voeren financiële beleid.

Operationeel risico

De operationele risico's zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de ABTN, en aan andere organisaties, waarmee BPL zaken doet. Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd. Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

14. TRANSACTIES MET BESTUURDERS

De vergoedingen aan bestuurders zijn weergegeven op blz. 91

J A A R R E K E N I N G

15. BELEGGINGSOPBRENGSTEN RISICO PENSIOENFONDS

IN EURO'S	2013	2012
INTEREST, DIVIDEND, ETC. (DIRECT)	7.028.776	11.149.702
KOERSRESULTATEN (INDIRECT)	-792.291	90.045.151
BELEGGINGSKOSTEN	-4.416.026	-3.413.932
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	22.289	31.916
TOTAAL	1.842.749	97.812.837

OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN (IN EURO'S)	2013	2012
RENTE LENDING LOODSEN	22.285	32.391
RENTE BANK	4	-475
TOTAAL	22.289	31.916

16. BIJDRAGEN VAN LOODSEN

IN EURO'S	2013	2012
PREMIES REGISTERLOODSEN	20.232.860	17.782.926
PREMIES ASPIRANTEN	200.583	120.690
PREMIES VAN FLP-GERECHTIGDEN	396.676	789.827
TOTAAL PREMIES	20.830.119	18.693.443
INKOMSTEN FLP	0	9.962.838
FINANCIERING KAPITAALDEKKING FLP	0	7.085.883
MUTATIE VOORZIENING FLEXIOENSPAARREGELING	-1.273.094	-252.035
FLEXIOEN ONTVANGSTEN	1.486.515	875.964
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	86.566	0
TOTAAL	21.130.106	36.366.092

J A A R R E K E N I N G

PREMIES (X 1.000 EURO)	2013	2012
GEDEMPTE KOSTENDEKKENDE PREMIE	17.066	16.741
ACTUARIEËLE KOSTENDEKKENDE PREMIE	22.729	22.189
FEITELIJKE ONTVANGEN PREMIE	20.830	18.693
MINIMALE PREMIE BIJ ONDERDEKKING	20.589	20.372

SAMENSTELLING KOSTENDEKKENDE PREMIE (X 1.000 EURO)	ZUIVER	GEDEMPT	MINIMAAL BIJ ONDERDEKKING
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR INKOOP NIEUWE AANSPRAKEN	18.022	13.161	18.022
RISICO PREMIE OVERLIJDEN	176	139	176
RISICOPREMIE AOP	735	735	735
OPSLAG VOOR VEREIST VERMOGEN	2.954	2.189	814
OPSLAG VOOR UITVOERINGSKOSTEN	842	842	842
RESULTAAT OP KOSTEN	0	0	0
TOTALE KOSTENDEKKENDE PREMIE	22.729	17.066	20.589

Over het boekjaar 2013 is in totaal € 20.830.119 aan premie ontvangen (exclusief flexioenpremie). De feitelijk ontvangen premie is hoger dan de gedempte premie, hoger dan de minimale premie bij onderdekking en lager dan de zuiver kostendekkende premie.

J A A R R E K E N I N G

17. PENSIOENUITKERINGEN

IN EURO'S	2013	2012
PENSIOENUITKERINGEN FLP	6.692.246	9.962.838
OUDERDOMSPENSIOEN	15.222.187	13.705.152
NABESTAANDENPENSIOEN	1.825.112	1.767.874
WEZENPENSIOEN	54.198	51.142
OVERBRUGGINGSPENSIOEN	9.090.333	7.005.870
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	87.312	192.198
OVERLIJDENSUITKERING	17.925	31.485
UITKERING ANW-HIAAT	199.173	234.833
FLEXIOENUITKERING	1.386.428	1.421.787
BIJZONDER NABESTAANDENPENSIOEN	140.835	96.180
UITKERING 30+ REGELING	174.987	189.340
FLEXIOENPREMIE INVALIDITEITSPENSIOEN	5.496	4.800
TOTAAL	34.896.232	34.663.498

J A A R R E K E N I N G

18. PENSIOENBEHEER

IN EURO'S	2013	2012
1. MANAGEMENT/SECRETARIAAT	61.711	138.367
2. ADVIESKOSTEN ACTUARIS	24.847	28.050
3. BELEGGINGSADVIESKOSTEN	0	19.488
4. JAARWERK ACTUARIS	24.439	81.590
5. CERTIFICERING	4.447	8.330
6. PROJECTKOSTEN	44.341	22.747
7. JURIDISCHE ADVIESKOSTEN	30.536	41.229
8. DRUKWERK/ PUBLICATIE	6.934	6.662
9. ACCOUNTANT	12.000	22.000
10. HUISVESTINGS- EN KANTOORKOSTEN	29.034	44.191
11. AUTOMATISERINGSKOSTEN	15.000	14.000
12. KOSTEN FINANCIËLE ADMINISTRATIE	5.000	17.000
13. DEELNEMERSADMINISTRATIE	166.802	118.170
14. DE NEDERLANDSCHE BANK	11.155	22.503
15. BESTUURSKOSTEN	72.957	167.958
16. SCHOLING BESTUUR	33.881	107.645
17. DIVERSE KOSTEN	28.243	44.259
TOTAAL	571.327	904.189

Volgens bovenstaande tabel bedragen de totale kosten voor pensioenbeheer € 571.327. Kosten pensioenbeheer per deelnemer over 2013: € 453. Totale kosten pensioenbeheer in % van de feitelijk premie over 2013 (€ 20.830.119): 2,74%. In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht: € 6.958 aan fiscale adviezen (verwerkt onder projectkosten) en € 24.000 aan controle werkzaamheden.

Toelichting

1. De stichting heeft in 2013 1,50 FTE in dienst gehad (2012: 1,50 FTE). De stijging van de kosten t.o.v. 2012 wordt veroorzaakt door een afrekening van de pensioenpremie 2011 van SPL die in 2012 is geboekt. Dit betrof een teruggave van ca. € 17.000.
2. De hoogte is afhankelijk van de mate van ondersteuning aan het AB en DB en de gevraagde adviezen en kan daarom van jaar tot jaar verschillen.
3. De beleggingsadvieskosten vallen vanaf 2013 onder de beheerskosten als onderdeel van de totale beleggingsopbrengsten.

J A A R R E K E N I N G

6. Onder projectkosten zijn opgenomen de advieskosten m.b.t. de premie 2013, continuïteitsanalyse, BTW positie BPL. Onder projectkosten zijn ook verantwoord advieskosten in het kader van de werkgroep nieuwe pensioenregeling 1988/2004 en het risicobereidheidsonderzoek, welke activiteiten zijn die tot het werkterrein van de beroepspensioenvereniging horen. Hiervan zijn in totaal €22.022 verantwoord onder kosten pensioenbeheer.
7. De juridische advieskosten betreft de inzet van Brauw Blackstone Westbroek voor advies inzake aanpassing statuten i.v.m. implementatie Wet versterking bestuur. Tevens inzet advocaat van Allen & Overly voor advies in het kader van een gerechtelijke procedure.
9. Betreft alleen de kosten voor controle van de jaarrekening en de jaarstaten. Geen advieskosten.
10. Met ingang van 2013 is de doorbelasting van de kantoorkosten aangepast.
- 12.. De verlaging van deze post hangt samen met een coulancekorting (€ 4.000 per jaar, 2013 t/m 2015) en het feit dat vanaf 1-1-2013 de betalingsadministratie niet meer door de NLBV wordt gedaan.
13. Vanaf 2013 vallen onder de kosten deelnemersadministratie ook de kosten voor de uitkeringen-administratie en eenmalige implementatiekosten. Daarnaast nog extra werkzaamheden geweest voor NAW-gegevens, aanpassen tool, extra UPO voor gepensioneerden (incl. kosten printen), risicobereidheidsonderzoek en overgang naar SEPA.
14. De kosten van de DNB zijn in 2013 aanzienlijk gestegen als gevolg van gewijzigde grondslagen.
15. Onder deze post vallen de kosten voor AB- en DB-vergaderingen (vacatievergoeding, reiskosten en overige kosten).
16. Onder deze post vallen de kosten van het opleidingsinstituut plus de vacatievergoeding en reiskosten voor scholingsdagen.
17. Onder de diverse kosten vallen onder andere de kosten voor het verantwoordingsorgaan, intern toezicht, heffing AFM, contributie UVB en de gecombineerde bestuurders- en beroepsaansprakelijkheidsverzekering.

J A A R R E K E N I N G

19. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

	2013	2012
STAND BEGIN BOEKJAAR	753.518	693.157
BENODIGDE INTERESTTOEVOEGING (2013: 0,351% EN 2012 1,544%)	2.653	10.781
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR PENSIOENOPBOUW (COMING SERVICE)	18.022	17.891
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	83	0
INKOOP UIT FLEXIOEN	1.618	1.033
VERLEENDE TOESLAGEN	0	0
UITGAANDE WAARDEOVERDRACHTEN	0	0
AFKOPEN	0	0
UITKERINGEN	-28.114	-24.632
VRIJVAL EXCASSOKOSTEN UIT VOORZIENING	-141	-123
SCHATTINGSWIJZIGING UFR	0	-16.915
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	-20.698	66.775
OVERLIJDEN	1.023	917
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	0	0
CORRECTIES EN MUTATIES	-999	-1.345
WIJZIGING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN	0	5.979
TOTAAL TOENAME	-26.553	60.361
STAND EINDE BOEKJAAR	726.966	753.518

20. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS

(X 1.000 EURO)	2013	2012
STORTINGEN	12	16
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	200	613
UITKERINGEN	-1.485	-877
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	0	0
TOTAAL	-1.273	-248

J A A R R E K E N I N G

21. MUTATIES OVERIGE VOORZIENINGEN

Mutaties van balanspost voorziening kapitaaldekking FLP:

(X 1000 EURO)	2013	2012
KOSTEN	-14	0
ONTTREKKING / DOTATIE LOODSEN	-6.692	7.086
RENDEMENT	-145	2.134
TOTAAL	-6.851	9.220

22. HERVERZEKERINGEN

Het overlijdensrisico voortvloeiende uit het reglementaire nabestaandenpensioen, alsmede uit het wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen en de eenmalige uitkering bij overlijden van een deelnemer of een pensioen-trekkende, indien van toepassing, wordt op stop-loss basis gedekt bij een herverzekeraar. De m.i.v 1 januari 2009 van toepassing zijnde contractuele afspraak dienaangaande komt er op neer dat indien de totale schade tijdens de (5-jarige) contractperiode 125% van de totale risicopremie bij volledige herverzekering zou overschrijden, het meerdere door de herverzekeraar aan het pensioenfonds wordt uitbetaald. Wel geldt hierbij een maximum uitkering ter grootte van 6 maal de geldende jaarpremie bij volledige herverzekering. Het contract biedt tevens een catastrofedekking, op grond waarvan een schade gedekt is tot een maximum van € 50.000.000,- per gebeurtenis, waar vijf of meer verzekerden betrokken zijn. Genoemd contract is eind 2013 met een jaar verlengd.

IN EURO'S	2013	2012
PREMIES HERVERZEKERING	29.894	29.265
RENTE HERVERZEKERING	59	53
TOTAAL	29.953	29.318

J A A R R E K E N I N G

Vergoeding bestuurders:

NAAM/FUNCTIE	PRESENTIEGELDEN *	KM-VERGOEDING*	OVERIGE **
J.W. DUYZER, VOORZITTER	59.250	10.854	1.450
P.J.J. VAN DEN BERG, LID	17.250	8.071	560
H.J.T. RUIJTEN, LID	11.625	1.387	560
L. KAZEMIER, LID	18.750	9.507	560
R. DE JONGE, SECRETARIS/PENNINGMEESTER	32.625	5.645	1.100
P.B. SCHOE, LID	14.250	3.593	560
M. VAN KUIK, LID	21.000	2.217	560
TOTAAL	174.750	41.274	5.350

* IN BPL ALS KOSTEN OPGENOMEN. PRESENTIEGELDEN VAN REGISTERLOODSEN WORDEN VERGOED AAN DE BETREFFENDE MAATSCHAP. KM-VERGOEDINGEN WORDEN VERGOED AAN DE DESBETREFFENDE BESTUURSLEDEN ZELF.

** HIERONDER WORDT VERSTAAN EEN VERGOEDING VOOR HET GEBRUIK VAN EEN LAPTOP, COMPUTER- EN KANTOOR-BENODIGDHEDEN.

OVERIGE GEGEVENS

SOLVABILITEITSTOETS (BEDRAGEN X 1.000 EURO)

Voor de vaststelling van het Vereist Eigen Vermogen is uitgegaan van de in de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling van 19 december 2006 beschreven standaard methode. Voor BPL is de standaard methode op de volgende punten aangevuld. In verband met het actieve beheer zijn de standaard-schokken voor het aandelenrisico aangepast. In verband met concentratierisico naar Franse en Nederlandse staatsobligaties is een waarde voor S8 aan het Vereist Eigen Vermogen toegevoegd. In het standaardmodel is dit op nul gesteld. In verband met de beperkte verhandelbaarheid van de Private Equity beleggingen is een additionele schok voor deze beleggingen meegenomen.

BASISGEGEVENS

In onderstaande tabellen zijn de voor de vaststelling van het Vereist Eigen Vermogen gehanteerde gegevens weergegeven. De strategische mix 2014 is conform het beleggingsplan 2014 is als uitgangspunt genomen. Het vereist eigen vermogen wordt hiermee vooruitkijkend vastgesteld met de meest recente strategische beleggingsmix.

STRATEGISCHE EN WERKELIJKE BELEGGENSMIX (IN PROCENTEN)			
	STRATEGISCH 31-12-2013	STRATEGISCH 2014	WERKELIJK 31-12-2013
AANDELEN ONTWIKKELDE MARKTEN	22,5	32,5	27,6
NIET-BEURSGENOTEERDE AANDELEN, INCL. HEDGEFUNDS / PRIVATE EQUITY	5	5,0	4,8
AANDELEN OPKOMENDE MARKTEN	5	5,0	4,4
INDIRECT VASTGOED	5	0,0	5,5
DIRECT VASTGOED	0	0,0	0,0
COMMODITIES	5	0,0	4,1
TOTAAL ZAKELIJKE WAARDEN	42,5	42,5	46,5
STAATSOBLIGATIES / HYPOTHEKEN	12,5	12,5	11,8
CREDITS	40,0	40,0	39,0
SWAPS, SWAPTIONS EN LIQUIDE MIDDELEN	5,0	5,0	2,7
TOTAAL VASTRENTENDE WAARDEN	57,5	57,5	53,5
OVERIGE BELEGGENSGEGEVENS			
VALUTA-EXPOSURE ALS PERCENTAGE TOTALE BELEGGINGEN		20,6	21,8

BEREKENING

In het standaard model wordt de evenwichtssituatie van het fonds vastgesteld door middel van een iteratief proces, waarbij het Vereist Eigen Vermogen gelijk wordt gesteld aan de zogenaamde wortelformule:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 \cdot 0,5 \cdot S_1 \cdot S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + S_6^2)}$$

OVERIGE GEGEVENS

Hierbij staat:

S1 voor het renterisico

S2 voor het risico zakelijke waarden

S3 voor het valutarisico

S4 voor het grondstoffenrisico

S5 voor het kredietrisico

S6 voor het verzekeringstechnisch risico

In het standaardmodel geldt dat het liquiditeitsrisico (S7), het concentratierisico (S8) en het operationeel risico (S9) 0 procent bedragen. In verband met het geconstateerde concentratierisico is aan risicofactor S8 een waarde toegekend en de wortelformule als volgt aangepast.

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 \cdot 0,5 \cdot S_1 \cdot S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + S_6^2 + S_8^2)}.$$

De diverse risico's vastgesteld:

S1, renterisico

AFDEKKING	
STRATEGISCH	73%
WERKELIJKE	O.B.V. OBLIGATIES, SWAPS EN SWAPTIONS

Strategisch wordt een renteafdekking van 73% nagestreefd, conform beleggingsplan 2014.

Voor de berekening van S1 is uitgegaan van de volgende kasstromen:

- Beleggingen in Robeco fondsen en obligaties in het discretionaire mandaat
- Bedrijfsobligaties van de externe managers
- Discretionaire swaps

Daarnaast zijn de swaptions apart meegenomen. Het renterisico (S1) is vastgesteld voor al deze categorieën.

	STRATEGISCH	WERKELIJK
TOENAME TECHNISCHE VOORZIENING	67.845	67.845
TOENAME VASTRENTENDE WAARDEN	49.527	56.763
SI,TOTAAL	18.318	11.082

S2, risico zakelijke waarden

Er is sprake van actief beheer binnen de aandelen fondsen. Dit betekent dat vermogensbeheerders binnen fondsen of mandaten de ruimte hebben om af te wijken van de benchmark. Hierdoor ontstaan extra risico's

OVERIGE GEGEVENS

boven de risico's waarmee in de standaardmethode rekening wordt gehouden. Om die reden houden we rekening met grotere schokken dan die in de standaard methode.

De afwijking ten opzichte van de benchmark wordt uitgedrukt in de zogenaamde 'tracking error'.

De volgende tabel toont de door ons gehanteerde aangepaste schokken voor de aandelen categorieën. In deze aangepaste schokken houden wij rekening met de tracking errors van de actieve mandaten.

AANDELEN	STANDAARDSCHOK DNB	GEWOGEN TRACKING ERROR	AANGEPASTE SCHOK
AANDELEN ONTWIKKELDE MARKTEN	25%	3,0%	28,4%
AANDELEN OPKOMENDE MARKTEN	35%	3,0%	38,3%

De volgende zaken zijn verondersteld in de bepaling van de aangepaste schok. De aangepaste schok is als volgt gedefinieerd:

$$\sqrt{\left(\left(\frac{\text{standaardschok}}{\text{factor}}\right)^2 + (\text{tracking error})^2 + 2 * \text{correlatie} * \left(\frac{\text{standaardschok}}{\text{factor}}\right) * \text{tracking error}\right)}$$

Wij zijn uitgegaan van 97,5e percentiel van een normale verdeling. De factor is gelijk aan 1,96. Wij benadrukken dat dit theoretisch van aard is, de outperformances zullen in de praktijk niet normaal verdeeld zijn. De tracking error is opgegeven door de vermogensbeheerder Robeco en betreft de ex-ante tracking error. Wij hebben vervolgens een gewogen gemiddelde tracking error vastgesteld, waarbij wij er van uitgegaan zijn dat de correlatie 100% bedraagt tussen de verschillende mandaten. Veronderstelling: correlatie tussen actief beheer en de benchmark is 50%.

Categorie	Daling	Strategisch	Werkelijk
Ontwikkelde markten en indirect vastgoed	27,8%	78.360	77.923
Niet beursgenoteerde aandelen	36,7%	15.609	14.982
Opkomende markten	38,3%	16.263	13.344
Direct vastgoed	15,0%	0	0
S2, Totaal, rekening houdend met 75% correlatie		103.805	101.253

S3, valutarisico

In de onderstaande tabel is het totale valutarisico weergegeven, berekend volgens de standaardmethode. Het strategische valuta exposure (valuta exposure van de benchmark) is 20,6%.

	DALING	STRATEGISCH	WERKELIJK
S3, TOTAAL VALUTARISICO	20%	35.006	36.809

OVERIGE GEGEVENS

S4, grondstoffenrisico

In de onderstaande tabel is het totale grondstoffenrisico weergegeven, berekend volgens de standaardmethode. Strategisch wordt er niet belegd in grondstoffen, waardoor de schok in de strategische portefeuille 0 bedraagt.

	DALING	STRATEGISCH	WERKELIJK
S4, TOTAAL GRONDSTOFFENRISICO	30%		10.328

S5, kredietrisico

Het kredietrisico wordt in de standaardmethode vastgesteld door de daling van de waarde van de bedrijfsobligaties vast te stellen als gevolg van de toename van de 'creditspread' van 40%. In de onderstaande tabel is het totale kredietrisico weergegeven, berekend volgens de standaardmethode. Voor het bepalen van het kredietrisico wordt gebruik gemaakt van de kasstromen zoals opgegeven door Robeco.

	STRATEGISCH	WERKELIJK
S5, TOTAAL KREDIETRISICO	15.919	15.211

S6, verzekeringstechnischrisico

Het verzekeringstechnischrisico is vastgesteld conform optie A van de handreiking van DNB. Hierbij is de volgende onderverdeling aangehouden:

	AANTAL	VPV GEWOGEN LEEFTIJD	VPV
ALLEEN LEVENSLANG PENSIOEN	117	64,1	38.674
PP O.B.V. OPGEBOUWD OP, OPBOUW	668	66,0	464.419
PP O.B.V. UITZICHT OP, OPBOUW	466	50,3	223.873

Het verzekeringstechnisch risico bedraagt 23.045.

S7, Liquiditeitsrisico

BPL belegt in verschillende Private Equity fondsen. Deze categorieën zijn te bestempelen als illiquide beleggingen. Er zijn geen reguliere handelsmomenten in deze fondsen en derhalve kunnen we veronderstellen dat een langere periode vooraf kan gaan aan de volledige verkoop van deze fondsen. De vermogensbeheerder heeft aangegeven dat het ongeveer 6 maanden duurt om deze fondsen te verkopen. Derhalve schalen we de schok met wortel ($1+6/12$). Dit risico hebben we niet apart weergegeven in S7, maar wordt meegenomen in de schok in S2. De standaard schok voor Private Equity is 30%. Met toepassing van het liquiditeitsrisico wordt dit 36,7%.

OVERIGE GEGEVENS

S8, concentratierisico

Concentratierisico dient volgens DNB te worden meegenomen onder een aparte categorie (S8). Voor de definitie van concentratierisico kan naar onze mening worden aangesloten bij de definities van Solvency II. Hierbij zijn de volgende grenzen voor concentratierisico gedefinieerd:

RATING	GRENS CONCENTRATIERISICO
AAA, AA, A	3,0%
BBB OF LAGER	1,5%

Onder Solvency II wordt exposure naar landen die onderdeel zijn van de EEA (European Economic Area) uitgesloten van concentratierisico. Hiervan kan worden afgeweken als er sprake is van verhoogd risico. Gelet op de (positieve) swappspread van Frankrijk en ook van Nederland, kan een significantie positie in Frans en/of Nederlands staatspapier aanleiding zijn voor een reservering voor concentratierisico.

Binnen de obligatieportefeuille is sprake van een materieel concentratierisico aangezien de marktwaardes van de Franse en Nederlandse obligaties ongeveer 3,3% en 4,3% van het totaal belegd vermogen bedragen. Concentratierisico kan in dit geval worden opgevat als het risico dat de Franse en/of Nederlandse staatleningen in de portefeuille een waardedaling ondergaan, die losstaat van de overige categorieën in de portefeuille. We hebben dit concentratierisico becijferd middels het toepassen van de standaard Solvency II schokken gecorrigeerd voor het 97,5e percentiel onder FTK regelgeving.

RATING	EXPOSURE DAT CONCENTRATIERISICO LOOPT (ALS % VAN HET VERMOGEN)	SCHOK (97,5%)	SOLVENCY II STANDAARD SCHOK (99,5%)
AAA	0,0%	9%	12%
AA	7,5%	9%	12%
A	0,0%	16%	21%
BBB	0,0%	21%	27%
BB OF LAGER	0,0%	56%	73%

	STRATEGISCH	WERKELIJK
S8, TOTAAL CONCENTRATIERISICO	5.834	5.797

OVERIGE GEGEVENS

Het Vereist Eigen Vermogen bedraagt ultimo 2013 16,9% en bestaat uit de volgende componenten:

IN EURO'S	STRATEGISCH 2014	WERKELIJK 2013	WERKELIJK 2012
S1 RENTERISICO	18.318	11.082	6.629
S2 ZAKELIJKE WAARDEN RISICO	103.805	101.253	91.704
S3 VALUTARISICO	35.006	36.809	60.484
S4 GRONDSTOFFENRISICO	0	10.328	11.672
S5 KREDIETRISICO	15.919	15.211	17.889
S6 VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO	23.045	23.045	23.752
S8 CONCENTRATIERISICO	5.834	5.797	2.719
TOTAAL, REKENING HOUDEND MET DE WORTELFORMULE	122.705	117.280	117.250
VOORZIENING VOOR REKENING PENSIOENFONDS	726.966	726.966	753.518
VEREISTE DEKKINGSGRAAD	116,9%	116,1%	115,6%

IMPACT UITBREIDINGEN STANDAARDMODEL

ACTIEF RISICO OP AANDELEN	+ 1,2%
LIQUIDITEITSRISICO PRIVATE EQUITY	+ 0,3%
CONCENTRATIERISICO FRANSE STAATSOBLIGATIES	+ 0,0%

Vergelijking VEV jaarwerk 2013 met jaarwerk 2012:

	Strategisch	Werkelijk
VEV 2012	14,5%	15,6%
Wijziging beleggingsmix (meer aandelen, minder grondstoffen en vastgoed)	+1,7%	+1,5%
Valuta exposure (toename exposure strategisch, afname feitelijk)	+0,7%	-1,3%
Wijziging RTS	+0,2%	+0,6%
Aanpassen schokken actief beheer (aandelen)	-0,2%	-0,3%
VEV 2013	16,9%	16,1%

OVERIGE GEGEVENS

RESULTAAT BESTEMMING

Het bestuur heeft besloten het resultaat voor het jaar 2013 ten gunste te brengen van de algemene reserve.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben zich tot de datum van vaststelling van de jaarrekening geen “gebeurtenissen na balansdatum” plaatsgevonden.

OVERIGE GEGEVENS

ACTUARIËLE VERKLARING CERTIFICEREND ACTUARIS

OPDRACHT

Door de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam is aan Ruigrok Actuariële Consultancy BV de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2013.

GEGEVENS

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

WERKZAAMHEDEN

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard. Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

ORDEEL

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij er van overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, met uitzondering van artikel 127. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

De vermogenspositie van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is naar mijn mening niet voldoende vanwege het reservetekort.

WIERINGERWAARD, 17 JUNI 2014

DRS. P.J.G. RUIGROK AAG, VERBONDEN AAN RUIGROK ACTUARIËLE CONSULTANCY

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLE VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Hoek van Holland gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de staat van baten en lasten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE ACCOUNTANT

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

OORDEEL

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE BIJ OF KRACHTENS DE WET GESTELDE EISEN

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

ROTTERDAM, 26 JUNI 2014

PRICEWATERHOUSECOOPERS ACCOUNTANTS N.V. ORIGINEEL GETEKEND DOOR S.A. VAN KEMPEN RA

BEGRIPPEN

STERFTETAFEL/OVERLEVINGSTAFEL

Een sterftetafel geeft aan wat de levens- en sterftekansen zijn, afhankelijk van de reeds bereikte leeftijd. Aan de hand van de sterftetafels kan men de gemiddelde levensduur berekenen. Dit is het aantal jaren dat men statistisch volgens de gegeven tafel nog zal blijven leven.

De ontwikkeling van de gemiddelde levensduur voor 65-jarigen na de Tweede Wereldoorlog:

WAARNEMINGSPERIODE	GEMIDDELDE LEVENSDUUR IN JAREN VAN EEN 65-JARIGE	
	MAN	VROUW
STERFTETAFEL		
1947-1949	13,9	14,4
1951-1955	14,1	14,9
1956-1960	14,1	15,4
1961-1965	14,0	16,0
1966-1970	13,7	16,4
1971-1975	13,6	16,9
1976-1980	13,8	18,0
1981-1985	14,1	18,5
1985-1990	14,3	18,9
1990-1995	14,7	19,0
1995-2000	15,0	19,1
2000-2005	15,8	19,5
OVERLEVINGSTAFEL		
2005-2050 *	19,6	21,3
2010-2060 *	21,4	24,1
2012-2062 *	22,5	24,3

* iemand die in 2050/2060/2062 65 jaar wordt.

ACTUARIEEL

Aanduiding van berekeningen ten aanzien van pensioen of financiering, waarbij (wiskundige) rekentechniek, levenskansen, rekenrente, inschattingen van toestroom beroepsgenoten en dergelijke een rol spelen.

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve wordt gevormd in gunstige jaren als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Hierbij valt onder meer ook te denken aan indexaties, aanpassing leeftijdsterugstelling en arbeidsongeschiktheidsrisico's.

ASSET LIABILITY MANAGEMENT (ALM)

Asset Liability Management is het aanbrengen en vervolgens bewaken van een optimale samenhang tussen pensioenbeleid, premie- en beleggingsbeleid, waarna de laatste twee zo optimaal mogelijk worden afgestemd op de pensioenverplichtingen.

ASSET-MIX

De vastgestelde “asset-mix” is een procentuele verdeling van het te beleggen vermogen over diverse beleggingscategorieën onder meer aandelen/fondsen, onroerend goed/fondsen, vastrentende waarden en liquide middelen. De mix is vermeld onder Financieel beleid, onderdeel Beleggingen.

BACKSERVICE

Dit begrip wordt gehanteerd in verschillende betekenissen:

- het pensioengedeelte dat betrekking heeft op achterliggende dienstjaren;
- de koopsom voor het hierboven omschreven pensioengedeelte, dan wel voor de verhoging van dit pensioen als uitvloeisel van een pensioengrondslagstijging;
- en eventuele achterstand over achterliggende jaren gefinancierde pensioenen, respectievelijk de daarvoor benodigde kosten of reserve.

BENCHMARK

Een objectieve maatstaf waarmee de eigen prestaties van de belegger kunnen worden gemeten. Een bekende maatstaf is bijvoorbeeld het totaalrendement van de gehele Amsterdamse aandelenmarkt, zoals die wordt gemeten middels de CBS-herbeleggingsindex.

COMINGSERVICE

Dit is het pensioengedeelte dat betrekking heeft op toekomstige deelnemersjaren. Ook worden de daarmee gepaard gaande kosten wel met deze term aangeduid.

CONTANTE WAARDE

De contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen is het bedrag dat nu nodig is om op de pensioen-datum aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het wordt berekend met behulp van de overlevingstafels en de rekenrente (rentetermijnstructuur van DNB). De contante waarde van een verzameling pensioenverplichtingen voor een groep deelnemers is voldoende om aan de verplichtingen te voldoen, indien over het vermogen een interest wordt gekweekt gelijk de rekenrente en het sterfte- c.q. overlevingspatroon bij de betreffende groep in overeenstemming is met de overlevingstafels.

CONTINUÏTEITSANALYSE

De continuïteitsanalyse wordt verplicht gesteld in het Financieel Toetsingskader (FTK), onderdeel van de

Wet verplichte beroepspensioenregeling. Het is een middel voor pensioenfondsen om inzicht in de financiële risico's op langere termijn en de sturingskracht van hun beleidsinstrumenten te verkrijgen, om keuzes ten aanzien van de feitelijke premie en toeslag te onderbouwen en indien van toepassing om als basis te dienen voor een langetermijnherstelplan. Pensioenfondsen dienen tenminste 1x in de drie jaar een continuïteitsanalyse te maken.

INHAALPREMIE

De inhaalpremie is dat deel van de premie dat betrekking heeft op de financiering van de achterstand in de backservice.

KAPITAALDEKKINGSSTELSEL

Dit is het financieringssysteem waarbij reserves worden gevormd voor de pensioenverplichtingen.

De berekening van de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van de actuariële grondslagen. Alle levensverzekeringsmaatschappijen en vrijwel alle pensioenfondsen werken op basis van het kapitaaldekkingssysteem.

KORTINGSMAATREGEL

Een kortingsmaatregel betreft een gelijke procentuele vermindering van alle opgebouwde en ingegane pensioenen. BPL zal pas tot een kortingsmaatregel overgaan als alle sturingsmiddelen, inclusief de mogelijkheid van een extra premiestorting, zijn uitgeput. Een extra premiestorting zal alleen in het herstelplan worden opgenomen als de NLC deze schriftelijk heeft toegezegd. Het bestuur zal de mogelijkheid van een extra premiestorting tijdig met de NLC bespreken.

LEEFTIJDSCORRECTIE HOGER OPGELEIDEN

Uit onderzoek, o.a. door het CBS, is gebleken dat de sterftekans voor hoger opgeleiden lager ligt dan de sterftekans voor een gemiddelde Nederlander. Onder hoger opgeleiden wordt verstaan personen met een HBO of universitaire opleiding. BPL-deelnemers hebben tenminste een HBO-opleiding genoten. Bij berekening van de voorziening dient BPL hiermee rekening te houden. Dit gebeurt door de gemiddelde sterftekans, die volgt uit de geldende prognosetafels, te vermenigvuldigen met een correctiefactor, welke is afgeleid van de levensverwachting van hoger opgeleiden ten opzichte van de gemiddelde Nederlander.

Voorbeeld: De gemiddelde sterftekans van een 35-jarige mannelijke deelnemer op basis van de geldende prognosetafels bedraagt: 0,05994 procent. De correctiefactor voor een 35-jarige man bedraagt: 64,23 procent. Bij berekening van de voorziening wordt dan gerekend met een sterftekans van 0,03850 procent (0,05994 procent x 64,23 procent).

OMSLAGSTELSEL

Hierbij worden de binnenkomende gelden terstond aangewend voor pensioenuitkeringen. Het belangrijkste voorbeeld van dit stelsel vormt de AOW. Voor ons fonds wordt ook het FLP als zodanig gefinancierd.

OVERBRUGGINGSPENSIOEN

Een overbruggingspensioen wordt uitgekeerd boven op het levenslange ouderdomspensioen, tot aan de 65-jarige leeftijd. De overbrugging dient als compensatie voor de AOW-uitkering. In deze situatie gaat het levenslange ouderdomspensioen dus al vóór de 65-jarige leeftijd in. BPL kent een overbruggingspensioen in het reglement 2004.

PENSION FUND GOVERNANCE

Pension Fund Governance (PFG) is een systeem van checks and balances dat de kwaliteit van het pensioen-

bestuur moet stimuleren en transparant maken. Dit moet leiden tot meer vertrouwen in de pensioensector.

PERFORMANCE

Performance is de procentuele waardeverandering van het gemiddeld belegd vermogen.

PREMIE

- Feitelijke premie: de op jaarbasis van de deelnemers totaal ontvangen premies.
- Zuivere kostendekkende premie: de op jaarbasis benodigde premie, berekend op basis van de rentetermijnstructuur (marktrente) en is daardoor gevoelig voor renteveranderingen, met een opslag voor solvabiliteit op basis van het vereist eigen vermogen.
- Gedempte kostendekkende premie: de op jaarbasis benodigde premie, berekend op basis van een disconteringsvoet, welke wordt ontleend aan het te verwachten rendement op beleggingen (bij BPL 4 procent) met een opslag voor solvabiliteit op basis van het vereist eigen vermogen.
- Minimale premie bij onderdekking: de op jaarbasis benodigde premie, berekend op basis van de rentetermijnstructuur (marktrente) en is daardoor gevoelig voor renteveranderingen, met een opslag voor buffervorming op basis van het minimaal vereist eigen vermogen.

Pensioenfondsen zijn verplicht genoemde premies in het jaarverslag te publiceren.

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

De voorziening pensioenverplichtingen het bedrag dat op de balans van de verzekeringsinstelling of het pensioenfonds wordt opgenomen ter dekking van de reeds gefinancierde pensioengedeelten. Een andere (oudere) term hiervoor is wiskundige reserve of premiereserve. Onder FTK wordt dit de technische voorzieningen genoemd.

REKENRENTE

De rekenrente is de rentevoet waarmee bij het vaststellen van tarieven en voorziening pensioenverplichtingen rekening wordt gehouden. Hiermee wordt geanticipeerd op het rendement dat naar verwachting op premies en reserves zal worden gemaakt. De voorziening pensioenverplichtingen dient contant gemaakt te worden tegen een door De Nederlandsche Bank voorgeschreven rentetermijnstructuur. Het uitgangspunt daarbij is de marktrente. Vanaf ultimo 2011 geldt voor de berekening van de voorziening ultimo maand de driemaands gemiddelde marktrente over de afgelopen periode. Vanaf september 2012 heeft De Nederlandsche Bank de UFR (ultimate forward rate) verwerkt in de door pensioenfondsen te hanteren rentetermijnstructuur. Op grond van de UFR is de rentetermijnstructuur voor looptijden tot 20 jaar nog gebaseerd op de driemaands gemiddelde marktrente. Voor looptijden vanaf 21 jaar wordt de driemaands gemiddelde markt-rente geleidelijk aangepast aan de UFR, die eind september 2012 is vastgesteld op 4,2 procent.

REËLE RENTE

De rente die op de kapitaalmarkt bereikt wordt, verminderd met het inflatiepercentage.

RIJPINGSGRAAD

Verhouding premievrijen en gepensioneerden t.o.v. actieve deelnemers. Als de rijpingsgraad stijgt neemt het gereserveerde pensioenvermogen in verhouding tot de premiesom toe. Daardoor wordt de bijdrage van de beleggingsrendementen belangrijker voor de financiële positie van een fonds en wordt het moeilijker om een ongewenste ontwikkeling van de dekkingsgraad bij te sturen door premie-aanpassing.

STOP-LOSS

Dit slaat op een verzekeringsvorm waarbij het deel van de schade dat boven een afgesproken maximum uitgaat door de herverzekeraar wordt vergoed.

TRACKING ERROR

Met de tracking error wordt een indicatie gegeven van de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en de waardeontwikkeling van een benchmark. De achtergrond van dit begrip is dat er verschillende stijlen voor vermogensbeheer bestaan. Aan het ene uiterste staat passief vermogensbeheer, waarbij gepoogd wordt een benchmark zo nauwkeurig mogelijk te volgen. Aan het andere uiterste staat actief vermogensbeheer, waarbij op basis van een visie op toekomstige koersontwikkelingen met enige regelmaat aan- en verkoopbeslissingen genomen worden. In het eerste geval zal het rendement van de portefeuille nagenoeg overeenkomen met dat van de benchmark. In het tweede geval zullen de maandelijkse verschillen veel groter zijn, en kan het heel goed zijn dat er afwijkingen van een procentpunt of meer bestaan. Over een langere periode beschouwd, is het uiteraard de bedoeling dat actief vermogensbeheer meer oplevert dan de benchmark. De grotere onzekerheid behoort immers beloond te worden met extra rendement.

Bij het meten van de tracking error wordt per beschouwde periode (meestal een maand) gekeken wat het rendement van de portefeuille en het rendement van de gevolgde benchmark is. Het verschil wordt gekwadeerd. De waarnemingen over een aantal perioden (variërend van 12 tot 36 maanden) worden opgeteld, en gedeeld door het aantal waarnemingen. Uit dit resultaat wordt de wortel getrokken (om de eerdere kwadratering te elimineren). Het hieruit resulterende getal is de tracking error over deze periode. Aangezien de rendementsverschillen in procenten luiden, luidt de tracking error ook in procenten.

In de afspraken met de vermogensbeheerder wordt zoveel mogelijk een maximale na te streven tracking error opgenomen. Hoe lager de tracking error, hoe meer erop vertrouwd kan worden dat het rendement is gekoppeld aan de waardeontwikkeling van de benchmark. Bij een hogere tracking error heeft de vermogensbeheerder een grotere vrijheid om van de benchmark af te wijken, met zowel de kans op een beter resultaat dan de benchmark als de kans op een lager resultaat. De voor BPL op totaal portefeuille niveau en per assetcategorie na te streven maximale tracking error zijn, indien van toepassing, vermeld in het hoofdstuk beleggingen.

SWAP

Een swap is een derivaat dat in de financiële wereld wordt gebruikt om het renterisico af te dekken, waarbij de lange rente wordt geruild voor de korte rente.

SWAPTION

Een swaption is een optie op een swap.

AFDEKKEN (HEDGEN) VALUTA RISICO

Pensioenfondsen in Nederland beleggen over in het algemeen ook in niet Euro genoteerde waardepapieren. Als de valuta van deze waardepapieren daalt ten opzichte van de Euro betekent dit voor een fonds, dat zijn verplichtingen in Euro's heeft vastgesteld, een vermindering van zijn vermogen en daardoor een lagere dekingsgraad. Dit risico kan worden afgedekt door middel van hedging naar de Euro.

De kosten van hedging zijn vrij beperkt. Het indekken gebeurt via valuta termijncontracten. Deze kosten niets. Het enige "kostenaspect" is het feit dat de koers waartegen op termijn verkocht/gekocht wordt, bepaald wordt door het renteververschil tussen beide valuta.

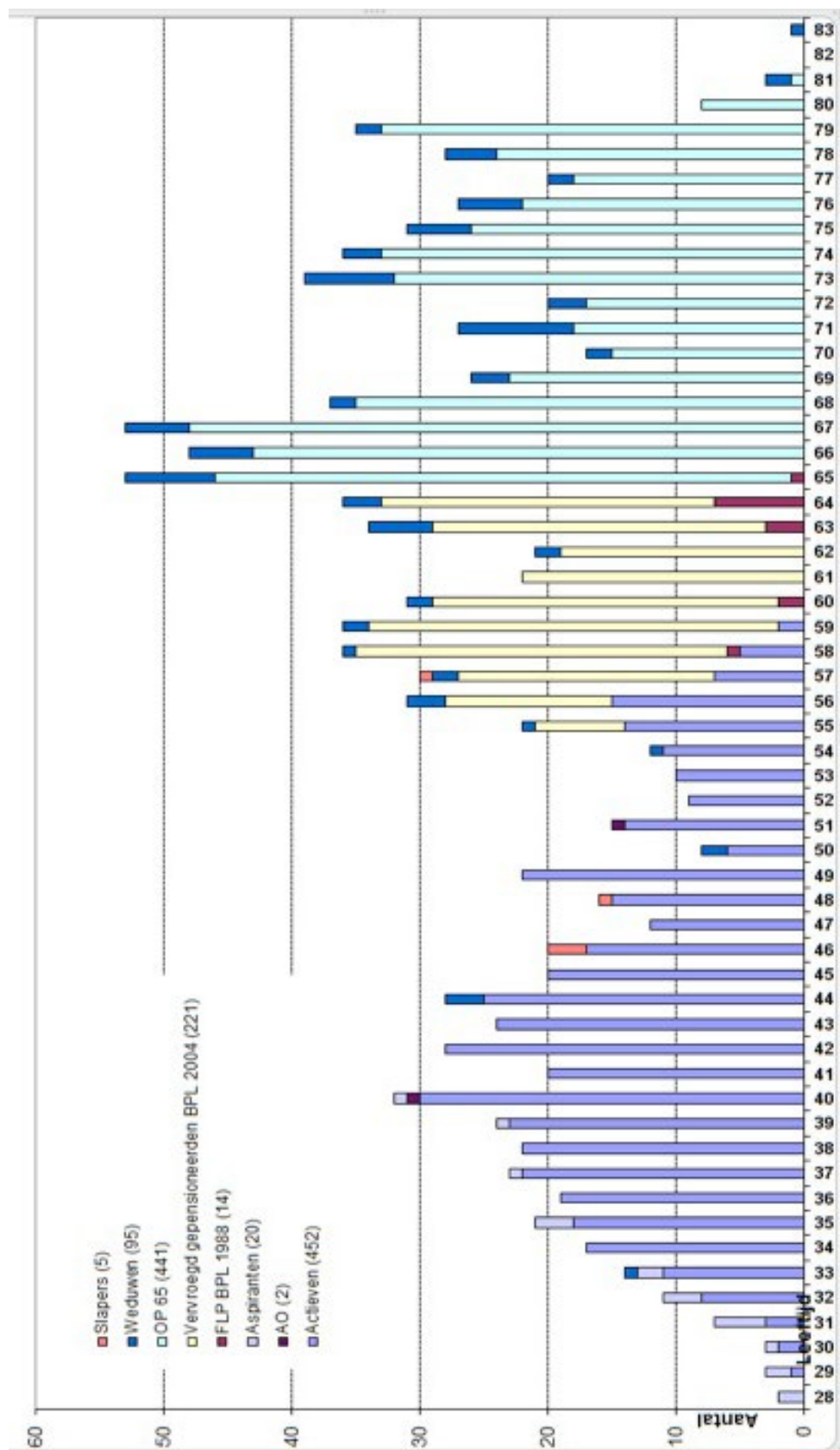
2

BIJLAGE

VERGELIJKING INDEXATIE BPL, ABP EN KOOPVAARDIJ 1989-2014

BPL			ABP		KOOPVAARDIJ	
M.I.V	MUTATIE	MUTATIE CUMULATIEF	MUTATIE	MUTATIE CUMULATIEF	VERHOOGING	MUTATIE CUMULATIEF
	%	%	%	%	%	%
1989	1	1,00	0,7	0,70	0	0,00
1990	2,1	3,12	2,6	3,32	1,5	1,50
1991	3,1	6,32	3,4	6,83	5	6,58
1992	3,3	9,83	3	10,04	3,8	10,62
1993	3,1	13,23	1	13,14	3,8	14,83
1994	1,3	14,70	0	13,14	1,8	16,90
1995	2,2	17,23	0,48	13,68	2,3	19,58
1996	3,1	20,86	0,81	15,35	1,1	20,90
1997	3,9	25,57	0,62	17,23	2,5	23,92
1998	3,6	30,09	1,24	19,98	2,5	27,02
1999	2,8	33,74	1,31	24,06	2,5	30,20
2000	6,6	42,56	0,76	26,72	3	34,10
2001	3,1	46,98	2,07	29,35	4	39,47
2002	3,2	51,69	4,14	34,70	0	39,47
2003	0	51,69	3,79	39,81	0	39,47
2004	0	51,69	1,77	42,28	0	39,47
2005	0	51,69	0,12	42,45	0,65	40,37
2006	0,8	52,90	0,17	42,69	0,65	41,28
2007	1,1	54,58	2,80	46,69	1,37	43,22
2008	4,3	61,30	2,05	49,69	2,38	46,63
2009	0	61,30	0	49,69	1,18	48,36
2010	0	61,30	0,28	50,12	0	48,36
2011	0	61,30	0	50,12	0	48,36
2012	0	61,30	0	50,12	0	48,36
2013	0	61,30	-0,5	49,37	0	48,36
2014	0	61,30	0,5	50,12	0	48,36

Leeftijdverdeling BPL eind 2013, totaal 1250 personen:

PREMIE(FLEXIOEN) REGELING

Eind 2013 golden de volgende adviesmixen:

ADVIESMIXEN	Mix 1	Mix 2	Mix 3	Mix 4	Mix 5	Mix 6	Mix 7	Mix 8	Mix 9	Mix 10
LEEFTIJD	<25	25-34	35-44	45-49	50-54	55-56	57-58	59-60	61-62	63-64
BELEGGINGSHORIZON	>40	31-40	21-30	16-20	11-15	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
AANDELEN (IN PROCENTEN)										
ROBECO EMERGING MARKETS EQUITIES I-SHARES	15	15	15	10	5	5				
ROBECO PROPERTY EQUITIES I-SHARES	5	5	5	5	5					
ROBECO	40	35	25	20	15	10	10	5	5	
ROBECO EUROPEAN CONSERVATIVE EQUITIES I-SHARES	15	15	15	15	15	10	10	10	5	5
ALTERNATIEVE BELEGGINGEN										
ROBECO COMMODITIES	10	10	10	10	10	10	5			
OBLIGATIES (IN PROCENTEN)										
ROBECO HIGH YIELD BONDS IH SHARES	10	10	10	10	10	5	5			
RORENTO	5	10	20	20	20	25	25	30	30	30
ROBECO ALL STRATEGY EURO BONDS IHHI						5	5	10	10	10
ROBECO ALL STRATEGY EURO BONDS 40IH				10	20	30	40	35	30	25
LIQUIDITEITEN										
RABO RENTEREKENING								10	20	30
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ZORGPLICHT

In het kader van de zorgplicht kunnen rekeninghouders kiezen voor de volgende serviceniveaus:

STANDAARD: VOLLEDIG BEHEER

Standaard worden de pensioenpremies voor u belegd in een beleggingsmix die past bij uw leeftijd. Een beleggingsmix is een combinatie van aandelen, obligaties en spaarproducten. Automatisch past Robeco de mix aan het aantal jaren dat u tot uw pensionering aan. Geleidelijk wordt een steeds groter deel van uw pensioenkapitaal in obligaties en op een spaarrekening bij Robeco gezet. Kijk op www.robeco-flexioen.nl om de precieze verdeling te zien over de beleggingscategorieën per leeftijdsgroep. Deze vorm van pensioenbeleggen valt onder serviceniveau 'Volledig Beheer'.

EIGEN BEHEER

U kunt er ook voor kiezen af te wijken van de standaard. Dit valt onder serviceniveau 'Eigen Beheer'. In dat geval stelt u zelf een beleggingsportefeuille samen. Deze portefeuille kunt u vervolgens gedurende uw opbouwperiode naar eigen inzicht aanpassen. U heeft de keuze uit Robeco beleggingsfondsen die voor Flexioen deelnemers beschikbaar zijn. Daarnaast is het mogelijk om beleggingsfondsen en indextrackers van andere vermogensbeheerders dan Robeco te kiezen. Kiest u voor zelf beleggen, dan heeft Robeco een extra wettelijke zorgplicht. U moet een beleggersprofiel van uzelf opstellen, waaruit blijkt hoeveel risico u kunt en wilt lopen. Robeco controleert vervolgens minimaal één keer per jaar of uw beleggingen nog aansluiten bij de mix die volgens uw pensioenfonds bij u past. Valt uw beleggingsmix buiten de bandbreedtes, dan informeert Robeco u over hoe de portefeuille kan worden aangepast. Op www.robeco-flexioen.nl vindt u meer informatie over zelf beleggen of bellen met 0900-0226. Voor informatie over bovenstaande serviceniveaus en de beleggingsfondsen kan telefonisch contact opnemen met Robeco Direct via telefoonnummer 0900-0226 (lokaal tarief) of door in te loggen op www.robeco.nl/pensionproviders

FLEXIOENOPTIES

Deelnemers kunnen kiezen uit verschillende mogelijkheden om hun flexioenkapitaal om te zetten in een aanvullend pensioen.

PENSIOENSTATUUT 1988

Omzetting in een tijdelijke (5 of 10 jaar) aanvulling, naar keuze met of zonder partnerpensioen, of een levenslange aanvulling met of zonder dekking partnerpensioen, ingaande 65 jaar.

PENSIOENSTATUUT BPL 2004

Op de vervoegde pensioendatum kan het flexioenkapitaal worden omgezet (door interne waardeoverdracht) in extra pensioenen (levenslang pensioen ingaande 60 jaar met bijbehorend partnerpensioen en tijdelijke pensioen van 60-65 jaar) op grond van het pensioenstatuut 2004. Indien niet gebruik wordt gemaakt van deze optie dient het flexioenkapitaal op de vervoegde pensioendatum worden aangewend voor een tijdelijke aanvulling tot 60 of 65 jaar, naar keuze met of zonder partnerpensioen.

Het flexioenkapitaal kan ook worden aangewend voor pensioen via een verzekeraar, mits de verzekeraar een vrijwaringverklaring afgeeft. De dekking van partnerpensioen bij tijdelijke aanvullingen houdt in dat, indien betrokkene tijdens de uitkeringsperiode komt te overlijden, het kapitaal, verminderd met de uitkeringen beschikbaar komt voor de inkoop van een aanvulling aan de nabestaande. De nabestaande kan dan kiezen voor een tijdelijke aanvulling tot haar 65e of een levenslange aanvulling. De dekking partnerpensioen bij levenslange aanvullingen voorziet bij overlijden in de uitkeringsperiode in een levenslang aanvullend partnerpensioen van 70% van de aanvulling die betrokkene laatstelijk voor overlijden genoot.

4

BIJLAGE

Tarief flexioenopties voor het jaar 2014, uitgaande van inkoop op uw 55e (Pensioenstatuut 2004):

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	48,81
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	216,73
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	218,34
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	117,92
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	119,64

Tarief flexioenopties voor het jaar 2014, uitgaande van inkoop op uw 56e (Pensioenstatuut 2004):

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	47,19
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	266,36
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	268,11
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	128,87
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	130,74

Tarief flexioenopties voor het jaar 2014, uitgaande van inkoop op uw 57e (Pensioenstatuut 2004):

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	45,62
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	349,15
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	351,04
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	142,58
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	144,59

4

BIJLAGE

Tarief flexioenopties voor het jaar 2014, uitgaande van inkoop op uw 58e (Pensioenstatuut 2004):

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	44,09
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	514,84
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	516,87
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	160,22
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	162,39

Tarief flexioenopties voor het jaar 2014, uitgaande van inkoop op uw 59e (Pensioenstatuut 2004):

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	42,61
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	1.012,17
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	1.014,35
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	183,79
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	186,13

4

BIJLAGE

Tarief flexioenopties voor het jaar 2014, uitgaande van inkoop op uw 60e (Pensioenstatuut 2004):

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	41,16
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	1.000,00
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	1.000,00
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	216,83
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	219,36

De tarieven voor tussenliggende leeftijden worden doormiddel van interpolatie bepaald.

Tarief flexioenopties voor het jaar 2014, uitgaande van inkoop op uw 65e (Pensioenstatuut 1988):

INKOOP OP UW 65 ^e IN PENSIOEN (IN EURO'S)	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	217,01
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	221,24
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	118,55
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	122,98
LEVENSLANGE AANVULLING MET PARTNERPENSIOEN	48,54
LEVENSLANGE AANVULLING ZONDER PARTNERPENSIOEN	56,54

INDEXATIE

Ingegane flexioenuitkeringen worden op dezelfde wijze aangepast als pensioenen uit de basisregeling.

BESLUITEN EX ARTIKEL 21 STATUTEN VAN BPL

BESLUIT VERKIEZING COMPLIANCE OFFICER (AB 8 NOVEMBER 2011)

Het bestuur kiest een compliance officer.

BESLUIT VERKIEZINGSTERMIJNEN FUNCTIE VOORZITTER, SECRETARIS/PENNINGMEESTER, COMPLIANCE OFFICER (AB SEPTEMBER 2005)

De maximale verkiezingstermijn bedraagt 6 jaar. Herververkiezing is terstond mogelijk. Herbenoeming als bestuurslid conform artikel 6, lid 4 van de Statuten wordt niet als onderbreking van voornoemde termijn beschouwd.

BESLUIT VERGOEDINGEN EN PRESENTIEGELDEN CONFORM ARTIKEL 6, LID 5 VAN DE STATUTEN (AB DECEMBER 2004)

Presentiegeld- en onkostenregeling voor BPL-bestuursleden per 1-1-2013

Presentiegeld bestuursvergaderingen

Per vergadering: € 750 voor bestuursleden, die geen vergoeding dan wel compensatie krijgen vanuit hun regionale maatschap. De vergoeding wordt gegeven voor alle reguliere AB-vergaderingen, DB-vergaderingen en overleggen waaraan uit hoofde van het AB-lidmaatschap wordt deelgenomen (bijvoorbeeld interne commissies/werkgroepen, cursusdagen, bezoeken seminars e.d.). Over presentiegeld wordt geen BTW vergoed. Indexatie presentiegeld: jaarlijks wordt op 1 januari het presentiegeld verhoogd conform de indexatie van de BPL-pensioenen (geen indexatie of verlaging van de pensioenen betekent dat de verhoging op nihil wordt gesteld).

Reis- en verblijfkosten

Km-vergoeding: € 0,71 per km op basis van kortste route van postcode tot postcode. Indien bijzondere omstandigheden het niet mogelijke maken de kortste route te rijden, kunnen ook de feitelijke gereden kilometers worden gedeclareerd. Deze declaratie wordt alleen geaccepteerd als deze afwijking hierin is toegelicht.

Indexatie km-vergoeding: jaarlijks wordt op 1 januari op basis van de betreffende ANWB-gegevens de km-vergoeding aangepast aan de hand van de gestegen kosten. Alle overige reis- en verblijfkosten worden vergoed tegen overlegging van de originele betalingsbewijzen. Vergoeding voor de aanschaf en het gebruik van een laptop, computer- en kantoorbenodigdheden. DB leden: € 275 per kwartaal. Andere AB leden: € 140 per kwartaal.

Alle declaraties ten laste van het BPL worden achteraf per kwartaal ingediend en lopen via de penningmeester van het fonds. Uit het oogpunt van Good Governance wordt van elk bestuurslid in het jaarverslag van het pensioenfonds opgave gedaan van de in het verslagjaar ontvangen vergoedingen van BPL.

BESLUIT TAAKVERDELING TUSSEN DB/AB (AB JUNI 2007)

Terzake gelden de volgende bepalingen uit de Statuten:

Artikel 6.7

De voorzitter en de secretaris zijn tezamen belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur. Zij vertegenwoordigen tezamen de stichting in en buiten rechte.

Artikel 6.8

Het bestuur is belast met het besturen van de stichting en het beheer en de beschikking over haar vermogen, een ander binnen door statuten en reglementen vastgestelde grenzen. Het bestuur is bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen.

Matrix taakverdeling tussen DB en AB van BPL:

ONDERWERP	BELEIDSVOOR- BEREIDING	BESLUITVORMING BELEID	UITVOERING
BEHEERSKADER 1)	DB	AB	DB
OPERATIONELE BEHEERSMAATREGELEN 2)	DB	DB	DB
BELEIDSMATIGE BEHEERSMAATREGELEN 3)	DB	AB	DB
(WIJZIGING) STATUTEN EN REGLEMENTEN, UITLEG C.Q. UITVOERING PENSIOENREGLEMENTEN	DB	AB	DB
FINANCIËLE BESLISSINGEN 4)	DB	AB	DB
VOORLICHTING AAN DEELNEMERS 5)	DB	AB	DB
CONTACTEN MET DERDEN 6)	DB	AB	DB

1. Doelstelling en structuur organisatie, bevoegdhedenverdeling, wijze van verantwoording afleggen, externe deskundigen, personeelsbeleid.
2. Operationele en administratieve processen, bewaking en analyse van het operationele ondernemingsrisico en managementinformatie en personeelsbeleid.
3. O.a. ALM-studie, continuïteitsanalyse, Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), kwartaal- en jaarcijfers (jaarverslag), FTK-rapportage, beleggingsmandaat vermogensbeheerders, verslagstaten voor De Nederlandsche Bank (DNB), rapport ten behoeve van de premievaststelling en de hoogte van de pensioengrondslag voor het komende boekjaar, nota inzake het financieringsbeleid.
4. Risico's uit aangegane verplichtingen in eigen beheer, risicoherverzekering, reservering, premiebeleid, jaarlijkse vaststelling pensioengrondslag en indexatie pensioenen, beleggingsbeleid, voorziening toekomstige risico's en (minimaal) vereist eigen vermogen, financiële grondslagen.
5. Collectieve voorlichting.
6. De Nederlandsche Bank (DNB), Ministerie van SoZaW, Unie van Beroepspensioenfondsen (UVB), Nederlandse Loodsen Corporatie (NLC), Nederlandse Loodswezen BV, VNoL, fiscus, (certificerend) actuaris, accountant, asset-managers, adviseurs, financiële instellingen en anderen.

BESLUIT MACHTIGING TEKENBEVOEGDHEID MANAGER PENSIOENEN (BESLUIT DB JUNI 2007)

Machtiging

Ondergetekenden, de heren A.G. Nauta en P.J.J. van Berg, respectievelijk voorzitter en secretaris/penningmeester van het bestuur van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), gevestigd te Pernis-Rotterdam, gebruikmakend van de in artikel 8:1 van de Statuten van BPL gegeven bevoegdheid tot het bepalen van de bevoegdheden van een administrateur, verklaren hierdoor dat de heer Th.A. Wittkampf, vanaf 1 november 2001 aangesteld als Manager Pensioenen bij voornoemde Stichting en als zodanig handelend als administrateur: hierna te noemen de gemachtigde, gemachtigd is tot het tekenen of fiatteren van de volgende zaken:

I. Uitvoeringszaken

Alle brieven en documenten die voortvloeien of verband houden met de uitvoering van de pensioenreglement en de flexioenregeling, van brieven en documenten die voortvloeien uit bestuursbesluiten, waarvan de uitvoering aan hem is gedelegeerd, niet zijnde geldelijke zaken, als bedoeld onder II, naar eigen inzicht alleen of samen met een ander tot fiatteren of tekenen bevoegd bestuurslid, tenzij het bestuur nadrukkelijk anders heeft bepaald.

II. Geldelijke zaken

Alle geldelijke transacties, overmakingen en stortingen ten laste van de bij voornoemde Stichting in gebruik zijnde rekeningen bij de Postbank en de ABN-AMRO Bank, uitsluitend samen met een ander tot fiatteren of tekenen bevoegd bestuurslid van de Stichting.

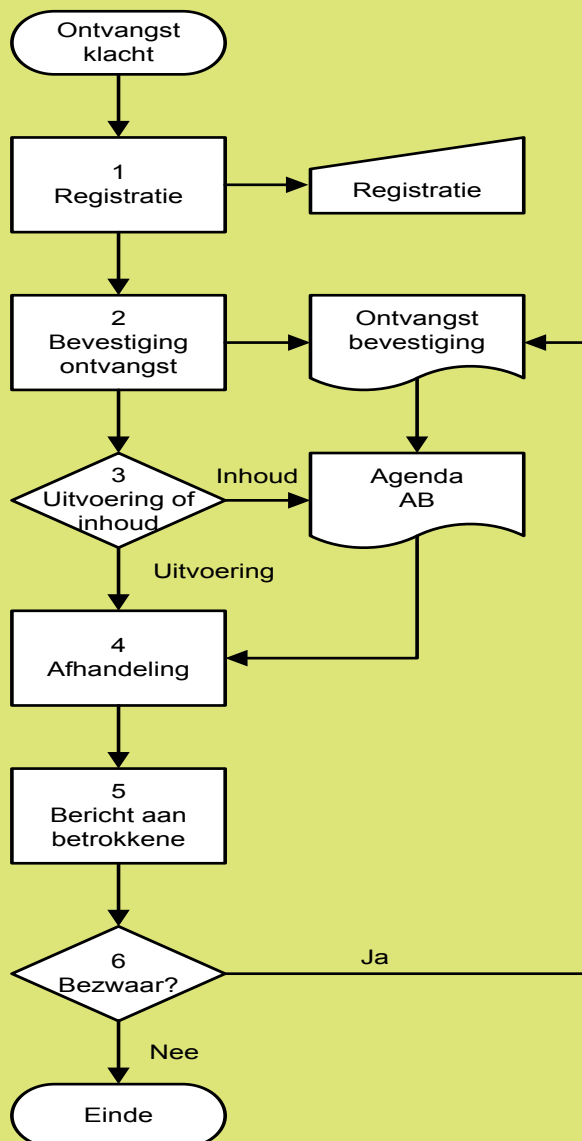
III. Duur van deze machtiging

Deze machtiging geldt vanaf heden en is, behoudens opzegging, geldig zo lang de gemachtigde een dienstverband heeft met genoemde Stichting.

A.G. NAUTA, VOORZITTER

P.J.J. VAN BERG, SECRETARIS/PENNINGMEESTER

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE BPL
(INGANGSDATUM: 16-2-2006, LAATSELIJK GEWIJZIGD OP 19-11-2012)

1
De ontvangen klacht wordt geregistreerd in de daarvoor beschikbare register.

2
De afzender ontvangt een ontvangstbevestiging, waarin de vermoedelijke behandeltijd is vermeld.

3
Bepaald wordt of het om een klacht gaat m.b.t. de uitvoering van de pensioenregeling of een klacht over de inhoud van de pensioenregeling of anderszins.

4
De klacht wordt afgehandeld door de Manager Pensioenen (MP).

5
Betrokkene ontvangt bericht over het genomen besluit m.b.t. de ingediende klacht. Hierin wordt een eventuele beroepstermijn vermeld.

6
Na verloop van de beroepstermijn worden de betreffende documenten toegevoegd aan het dossier. Indien binnen de gestelde termijn een bezwaarschrift wordt ingediend worden de documenten ter behandeling aan het AB gezonden.

Indien een belanghebbende het niet eens is met het besluit van het bestuur t.a.v. zijn klacht, kan zij/hij zich voor advies wenden tot de Ombudsman Pensioenen.

RAPPORTAGE VAN HET INTERN TOEZICHTSORGAAN PENSION FUND GOVERNANCE OVER STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN

Pensioenfonds:	Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL)
Aanwezige bestuursleden:	J.W. Duyzer (voorzitter), R. de Jonge (secretaris / penningmeester), P.J.J. van den Berg, H.J.T. Ruijten, M.A. van Kuik, L. Kazemier, P.B. Schoe alsmede Th. A. Wittkamp (Manager Pensioenen)
Commissie intern toezicht:	L.J. van Kuijk (voorzitter), mw. M.P. van der Kwast en R. Bastian
Type intern toezicht:	Intern Toezichtsgaan (jaarlijks)
Datum / tijd overleg:	27 september 2013 van 11.00 – 15.15 uur

DE TAAK VAN HET INTERN TOEZICHT

Het Intern Toezicht heeft volgens bepaling C3 van de STAR-code PFG tot taak:

- Het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks and balances binnen het fonds
- Het beoordelen van de wijze waarop het bestuur het fonds aanstuurt
- Het beoordelen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn

DE WERKWIJZE

De werkwijze van het Intern Toezicht staat beschreven in document SDB-II-008 en kent als stappen:

- Vullen van het transparantiedocument door het pensioenfonds (zie bijlage I)
- Onderzoek van het transparantiedocument door het intern toezicht
- Overleg van het intern toezicht met het fondsbestuur
- Verslaglegging van het overleg
- Evaluatie van het gesprek en oordeelsvorming door het intern toezicht
- Rapportage door het intern toezicht aan het fondsbestuur

HET ONDERZOEK

Het Intern Toezicht heeft t.a.v. de gevraagde documenten onderzocht of ze zijn aangeleverd en actueel zijn.

HET OVERLEG

Het Intern Toezicht heeft de volgende onderwerpen met het bestuur besproken.

- Acties naar aanleiding van de vorige PFG-ronde
- De financiële opzet van het fonds
- Risicomanagement en Vermogensbeheer
- Governance, Compliance, Deskundigheidsbevordering en Communicatie
- Actuarieel, Pensioenzaken en Wet- & regelgeving
- Actualiteit en overige zaken

HET GESPREKSVERSLAG

De bestuursleden en de leden van het Intern Toezicht stellen zich voor, waarna de voorzitter van het Intern Toezicht de vergadering opent.

ACTIES NAAR AANLEIDING VAN DE VORIGE VISITATIE

Het Intern Toezicht informeert welke maatregelen het bestuur genomen heeft naar aanleiding van het PFG-rapport 2012. De verschillende aanbevelingen van het Intern Toezicht worden langsgelopen:

- Overwegingen bij besluiten duidelijker in het verslag opnemen; deze aanbeveling is overgenomen en per 2013 gerealiseerd
- Gebruik van een decision paper voor belangrijke besluiten, met aandacht voor de risico's; deze aanbeveling is overgenomen en was reeds eerder door het bestuur in gang gezet.
- Vastleggen van de uitbestedingsprocedure; deze aanbeveling is overgenomen en gerealiseerd.
- Versterking van de rol van de Compliance Officer (CO); deze aanbeveling is overgenomen en per 2013 gerealiseerd. De CO adviseert nu bij bepaalde besluiten, zoals bijvoorbeeld de uitbestedings procedure, en overlegt twee tot drie keer per jaar met het Algemeen Bestuur (AB)
- Formuleer functieprofielen voor de verschillende bestuursfuncties; deze zijn reeds opgesteld en zullen worden nagestuurd aan het Intern Toezicht. Bij de voorbereiding van de opvolging van de voorzitter-BPL in 2015 wordt hier al actief gebruik van gemaakt. Volgende week evalueert het bestuur zijn functioneren en beraadt zich daarbij op mogelijkheden van diversifiëren binnen het bestuur.
- Heroverweeg de omvang van het Dagelijks Bestuur; het bestuur heeft de omvang heroverwogen en besloot de huidige omvang van 2 DB-leden toch te handhaven. Hierbij speelde mee dat er ervaren vervangers binnen het bestuur zijn, die in een voorkomend geval ingezet zouden kunnen worden. Verder vreest het bestuur dat een groter DB zich sneller met beleidszaken zal bemoeien, terwijl het DB zich vooral met de agendabewaking en uitvoering van bestuursbesluiten moet bezig houden. In het verlengde hiervan informeert het Intern Toezicht hoe het staat met waarborging van continuïteit van de inzet van de manager pensioenen. Het bestuur geeft aan dat er een draaiboek is voor het geval de manager pensioenen enige tijd niet beschikbaar zou zijn. Verder kunnen bestuursleden relatief eenvoudig vrij gemaakt worden om de manager pensioenen tijdelijk te vervangen. Alles overziend vindt het bestuur dat de huidige inrichting van de vervanging van de manager pensioenen een verantwoorde risicobeheersing is. Tot slot informeert het Intern Toezicht hoe strak de aansturing is van de manager pensioenen, aangezien hij een spilfunctie bij het fonds heeft. Het bestuur geeft aan dat er voorafgaand aan iedere vergadering van het Algemeen Bestuur een vergadering van het Dagelijks Bestuur wordt gehouden. In de praktijk zijn de inhoudelijke contacten van het bestuur met de manager pensioenen dus nog vaker dan in de ABTN weergegeven. Het Intern Toezicht geeft het bestuur in overweging om het functioneren van de manager pensioenen enkele malen per jaar te evalueren en dit ook schriftelijk vast te leggen. Dit heeft niets te maken met het functioneren van de huidige manager pensioenen, maar met het belang van zijn functie voor het fonds en het daaraan verbonden afbreukrisico.

Financiële opzet van het pensioenfonds

Het Intern Toezicht informeert hoe het bestuur met de aanbevelingen van de actuaris omgaat. Het bestuur geeft aan dat de actuaris sinds kort regulier de bestuursvergaderingen bijwoont als adviseur. Door zijn bijdrage aan de gedachtewisseling in het bestuur wordt de kwaliteit van de besluitvorming versterkt en is de actuaris bij vervolgvragen goed bekend met de achtergrond.

Het Intern Toezicht las dat de actuaris in zijn rapport een opmerking maakte over de valuta-exposure en

vraagt wat daar nu de status van is. Het bestuur geeft aan dat de valuta-exposure voor de helft is afgedekt op basis van tactische overwegingen. Dit is een van de onderwerpen waarvoor het bestuur een decision paper heeft opgesteld, wat ook met de vermogensbeheerder Robeco is besproken.

Het Intern Toezicht vraagt of het bestuur kennis heeft genomen van de ISAE3402-verklaringen van de verschillende uitvoerders waarmee BPL samenwerkt, waarop de accountant zich baseert. Het bestuur antwoordt bevestigend en bevestigt desgevraagd dat het zich realiseert dat zo'n verklaring niet per definitie alle bedrijfsprocessen dekt. Het bestuur probeert de gesignaleerde lacunes af te dekken via afspraken in de Service Level Agreements (SLA) met de betreffende uitvoerder. In het verlengde daarvan merkt het bestuur op dat Transtrend bijvoorbeeld niet met een ISAE3402-verklaring werkt, maar met een eigen risicomonitoring-methode. Het bestuur volgt dit kritisch.

Ten aanzien van het crisisplan vraagt het Intern Toezicht toelichting op de passage waarin het bestuur stelt dat niet indexeren geen herstel oplevert. Het bestuur bevestigt dat indexeren een verslechtering oplevert van de dekkingsgraad, maar dat niet indexeren als zodanig niet leidt tot een verbetering van de dekkingsgraad. Desgevraagd bevestigt het bestuur dat de deelnemers goed worden geïnformeerd over de ontwikkeling van de dekkingsgraad en over mogelijke implicaties.

Het Intern Toezicht vraagt een toelichting op de passage in de ABTN, waarin de berekening van de gedempte kostendekkende premie wordt beschreven. Door de formulering lijkt het erop dat het bestuur zelf de (consumenten)prijsindex (cpi) bepaalt, terwijl bedoeld is aan te geven dat het bestuur bepaalt met welke index wordt gerekend. Het bestuur licht toe dat de cpi verschillende varianten kent. In een apart besluit, dat aan het Intern Toezicht is nagezonden, heeft het bestuur eerder een besluit genomen over de te gebruiken cpi. Het Intern Toezicht adviseert de tekst in de ABTN op dit punt te verduidelijken.

Het Intern Toezicht informeert in relatie tot het herstelplan wat nu de status van het herstel is. Het bestuur schetst een volatiel beeld en schat de kans op onderdekking aan het eind van dit jaar op 50%. In dat verband vraagt het Intern Toezicht hoe het staat met het informeren van de deelnemers over het kortingsrisico. Het bestuur antwoordt dat het de deelnemers hier de afgelopen drie jaar regelmatig over heeft bericht.

Vervolgens stelt het Intern Toezicht vast dat de indexatiepotentie van het fonds geleidelijk aan afneemt en vraagt hoe het bestuur daarmee omgaat. Het bestuur bevestigt dit beeld en verwacht per 2015 een fundamenteel andere situatie door de afronding van het herstelplan en de introductie van een nieuwe pensioenregeling. In dat licht wordt 2014 gezien als een overgangsjaar, waar het bestuur geen specifieke maatregelen bij voor ogen staan.

Het Intern Toezicht vraagt aan het bestuur hoe het aankijkt tegen het liquiditeitsrisico. In geval van een crisis, wanneer iedereen 'tegelijk door één deur naar buiten wil', is het lastig een goede verkoopprijs te realiseren. Het bestuur geeft aan dat het werkt met een liquiditeitsprognose en erop let tijdig liquide te zijn. Het Intern Toezicht adviseert het bestuur om dit beleidsmatig verder uit te werken in een jaarlijks te actualiseren liquiditeitsplan.

Het Intern Toezicht informeert naar de status van de countervailing power in het beleggingsbeleid ten aanzien van Private Equity, in het verlengde van opmerkingen van DNB daarover. Na een analyse door Sprenkels & Verschuren is er een plan van aanpak gemaakt. De verdere uitwerking daarvan loopt nog.

Het Intern Toezicht las in het jaarverslag dat het bestuur niet koos voor een afdekking op UFR-basis maar op RTS-basis en informeert naar de overwegingen. Het bestuur geeft aan dat het volgen van de UFR met

name gunstig is bij eventueel korten, maar ongunstig bij indexeren vanwege de driemaands middeling. Dat op basis van de UFR-afdekking deze boven de 100% uit zou kunnen komen neemt het bestuur daarom voor lief..

Het Intern Toezicht informeert hoe het bestuur op een strategische afdekking van 73% met een bandbreedte van +/- 10% komt. Het bestuur geeft aan dat dit de resultante is van haar 'doorrolbeleid' bij de swaptions. Op deze wijze is het risico van korten het geringst.

Risicomanagement en Vermogensbeheer

In het verlengde van de FIRM-analyse wordt stil gestaan bij de vraag hoe met residurisiko's moet worden omgegaan. Daar zitten risico's bij die aanvaardbaar zijn en dus kunnen worden gedragen. Er zitten echter ook risico's bij die niet gekend zijn, de zogenaamde zwarte zwanen. Die zijn uit hun aard niet benoemd in de oorspronkelijke risico-analyse en kunnen ook niet door maatregelen gemitigeerd worden. In een voorkomend geval zal het bestuur naar bevind van zaken moeten handelen.

Om het risicomanagement te versterken is er nu een vaste externe deskundige als adviseur bij de bestuursvergaderingen aanwezig.

Het Intern Toezicht vraagt het bestuur om een toelichting op het gebruik van derivaten, met name de swaptions. Het bestuur licht toe dat uitsluitend het risico van een renteverlaging afdekken, kostbaar is. Ter compensatie is in zekere mate, overeenkomstig het advies van de risicoadviseur bij het fonds, ook rentestijging meegenomen. Die mate laat evenwel toe dat het fonds nog wel beperkt kan profiteren van een rentestijging.

Het Intern Toezicht complimenteert het bestuur met het ontwikkelde decision paper, maar merkt op dat het gebruik ervan nog niet duidelijk uit de stukken blijkt. Het bestuur geeft aan dat het pas sinds het vierde kwartaal van 2012 werkt op deze wijze. In de PFG-ronde 2013 verwacht het Intern Toezicht er meer van te zien. Het Intern Toezicht adviseert het bestuur om niet alleen een risico-assessment zichtbaar te maken bij belangrijke besluiten, maar ook de evenwichtige belangenafweging in de verslaglegging op te nemen.

Het Intern Toezicht informeert of het bestuur werkt met investment beliefs. Het bestuur geeft aan dat dit het geval is en dat die in 2013 zijn vastgesteld. Het Intern Toezicht adviseert deze uitgangspunten jaarlijks te actualiseren.

Het Intern Toezicht refereert aan de ABTN waar ook het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt genoemd. Arbeidsongeschiktheidspensioen is een domein met eigen risico's dat een specialistische expertise vraagt. Daarop informeert het Intern Toezicht hoe het bestuur hiermee omgaat. Het bestuur geeft aan dat dit risico is herverzekerd bij Zwitserleven. Het Intern Toezicht adviseert het bestuur nog eens goed naar de verschillende gebruikte definities van arbeidsongeschiktheid te kijken en deze vervolgens eenduidig reglementair vast te leggen om misinterpretaties in de toekomst te voorkomen.

In de ABTN las het Intern Toezicht over een calamiteitenplan en informeert waar dit over gaat. Het bestuur licht toe dat dit het calamiteitenplan van NLBV (Nederlands Loodswezen) is. BPL maakt gebruik van hun ICT-diensten. Het Intern Toezicht informeert of het bestuur zich in zijn FIRM-analyse ervan heeft vergewist dat er ingeval van een calamiteit ook een adequate uitwijk voor de BPL-ICT is geregeld. Het bestuur vertrouwt erop dat de NLBV dat als professionele organisatie goed heeft geregeld. Het Intern Toezicht adviseert dit te checken.

Het Intern Toezicht las dat de externe pensioenbeheerder een fout heeft gemaakt in een individueel dossier.

Deze fout is inmiddels gecorrigeerd. Het Intern Toezicht informeert hoe het bestuur hier in meer structurele zin mee is omgegaan. Het bestuur geeft aan dat inmiddels alle individuele dossiers die over dezelfde soort kwestie gingen zijn gecheckt. Er waren ook nog andere fouten aangetroffen, maar die waren niet geëffectueerd en zijn tijdig gecorrigeerd

Het Intern Toezicht complimenteert het bestuur met de nieuwe uitbestedingsprocedure en adviseert nog enkele aanvullingen zoals; hoe komt het bestuur tot een long list en een short list? Welke criteria worden daarbij gebruikt? Wanneer zet het bestuur een consultant in bij een uitbestedingstraject en hoe selecteert het die? En hoe waarborgt het bestuur dat een geselecteerde partij compliant is?

Het Intern Toezicht vraagt het bestuur naar de uitleg van de passage in het contract met de vermogensbeheerder dat over class actions gaat. De tekst kan zo gelezen worden dat de vermogensbeheerder geen claims indient of dat eventuele revenuen buiten het contract vallen omdat belegd wordt in beleggingsfondsen. In beide gevallen is dit nadelig voor BPL. Het bestuur zal hier aandacht aan geven.

Governance, Compliance, Deskundigheid en Communicatie

Het Intern Toezicht informeert of het bestuur de taken van de Compliance Officer heeft vastgelegd. Dat is gebeurd in het document 'Belegging compliance taken'. Het Intern Toezicht adviseert om dit document beter toegankelijk te maken.

Het Intern Toezicht heeft kennis genomen van het rapport van de Compliance Officer en merkt op dat het dit wederom te summier vindt, in weerwil van haar adviezen in eerdere PFG-rapporten. Alleen de gedragscode krijgt aandacht. Of BPL compliant is aan wet en regelgeving blijkt niet. Het Intern Toezicht is ermee bekend dat dit een onderwerp is dat het Dagelijks Bestuur ook tot zijn aandachtsgebied rekent, maar ook daar kon door het Intern Toezicht niet worden vastgesteld dat het DB dit systematisch checkt, evenmin als duidelijk is hoe statuten en reglement hierdoor zijn aangepast. Desgevraagd bevestigt het bestuur dat de Compliance Officer in 2013 (dus buiten de termijn van deze PFG-ronde) advies gevraagd is over de uitbestedingsprocedure en dat hij sinds 2013 enkele malen per jaar overleg met het bestuur heeft.

Het Intern Toezicht informeert hoe de relatie met de stakeholders is. Het bestuur beschrijft de relatie met de achterban, hun vertegenwoordigers in het bestuur en de relatie met de externe dienstverleners. Alhoewel er wel eens individuele kwesties zijn, zijn deze relaties over het algemeen goed. Dit is mede te danken aan de korte lijnen tussen het bestuur en de stakeholders.

Het Intern Toezicht merkt op dat het de klachten en geschillenregeling lastig te vinden vond op de BPL-website (na ingelogd te zijn). Het bestuur herkent dit en meldt dat inmiddels de laatste hand gelegd wordt aan een nieuwe website die dit najaar start. Daar zal dit euvel verholpen zijn. In het verlengde hiervan informeert het Intern Toezicht waarom het bestuur niet werkt met een onafhankelijke Klachten en geschillencommissie. Het bestuur geeft aan dat het zelf graag incidenten die spelen in de hand houdt. Dit komt overigens weinig voor. BPL heeft zich inmiddels aangesloten bij de Ombudsman Pensioenen, waardoor ook een onafhankelijk oordeel over een eventuele kwestie mogelijk is. Het Intern Toezicht geeft nadrukkelijk aan het niet verstandig en transparant te vinden om de uitvoering van deze regeling bij het DB te beleggen.

Het Intern Toezicht vraagt naar aanleiding van artikel 7 BPL-statuten hoe de invloed van het bestuur is bij de benoeming van een bestuurder. In dat artikel is bepaald dat het bestuur benoemt overeenkomstig de voordracht van de NLC, die optreedt als beroepspensioenvereniging. Is de benoeming door het bestuur zo een formaliteit of heeft het bestuur toch een bepalende invloed? Het laatste is het geval. Dit alles natuurlijk

onder voorbehoud van een positief oordeel van DNB. In dit verband wordt verwezen naar de betreffende passage in de Loodsenverordening.

Het Intern Toezicht informeert waarom het bestuur de evaluatie om het jaar doet en niet jaarlijks. Het bestuur geeft aan dat het evalueert onder begeleiding van een externe deskundige en dat deze frequentie op praktische gronden is bepaald. Na de invoering van de nieuwe Code Pensioenen per 1 januari 2014 zal de evaluatie overigens jaarlijks moeten gebeuren.

Het Intern Toezicht stelt vast dat het deskundigheidsplan geactualiseerd moet worden. Met name de Beleidsregel geschiktheid 2012 is er nog niet in verwerkt. Het bestuur heeft dit inmiddels opgepakt en verwacht het geactualiseerde deskundigheidplan nog in 2013 vast te stellen.

Het Intern Toezicht informeert hoever het bestuur is met de discussie over de bestuursstructuur in het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Het bestuur geeft aan dat dit een zorgvuldige studie vereist, die binnenkort wordt opgestart. Duidelijk is al wel dat het bestuur niet veel voelt voor externe deskundigen in het bestuur. Een bijdrage van externe deskundigen in een adviesrol wordt wel op prijs gesteld.

Het Intern Toezicht merkt op dat de countervailing power (het tegenspel van het bestuur tegen externe uitvoerders en eventueel adviseurs) nog onvoldoende uit de verslagen blijkt. Waarmee niet gezegd is dat die countervailing power ook daadwerkelijk onvoldoende is. Het Intern Toezicht adviseert daarom om in de verslaglegging, bij onderwerpen die zich daarvoor lenen, duidelijker aandacht te geven aan de verschillende opvattingen, de discussie en de tegenstellingen, en vervolgens aan de analyse van de risico's, de overwegingen (inclusief de evenwichtige belangenafweging) en tot slot het besluit.

In het verlengde van het voorgaande refereert het Intern Toezicht aan de prioriteitenlijst die het bestuur heeft ingebracht. Alhoewel de verschillende geprioriteerde onderwerpen door het bestuur zijn behandeld, blijkt dit onvoldoende uit de verslaglegging.

Actuariaat, Pensioenzaken en Wet- & Regelgeving

Het Intern Toezicht informeert hoe het bestuur de nieuwe pensioenregeling voorbereidt. Het gaat dan met name om het nieuwe FTK (Financieel Toetsingskader) en de keuze voor een nominaal of een reël kader. Het bestuur geeft aan dat het bezig is met een kwalitatief en kwantitatief onderzoek om de voorkeur onder de deelnemers te peilen. Verder is er een werkgroep in het leven geroepen om de nieuwe pensioenregeling voor te bereiden. Het Intern Toezicht heeft dat in de stukken gezien en vraagt vervolgens naar de samenstelling van die werkgroep. De pensioenregeling is het domein van de beroepspensioenvereniging, i.c. de NLC. De vertegenwoordiging van de NLC in deze werkgroep lijkt nogal summier. Het bestuur werpt tegen dat, naast de adviseur, alle leden van de werkgroep lid zijn van de NLC. Tevens zegt het bestuur dat meerdere deelnemers namens de NLC in de werkgroep zitten. Dat is het Intern Toezicht niet gebleken uit de stukken. Het Intern Toezicht merkt op dat het erom gaat dat de NLC zijn rol als beroepspensioenvereniging in deze waar kan maken en vraagt daar aandacht voor.

Het Intern Toezicht weet dat de deelnemersadministratie door NLC wordt gedaan en vraagt hoe het bestuur zich ervan vergewist dat deze administratie sluitend is? Het bestuur geeft aan dat een dergelijke check eens per jaar wordt gedaan. Het Intern Toezicht vraagt daarna ook aandacht voor de oud-loodsen.

Actualiteit en overige punten

Het Intern Toezicht informeert of het verantwoordingsorgaan ook de gedragscode ondertekent. Het bestuur geeft aan dat dit het geval is.

DE BEVINDINGEN

In dit onderdeel geeft het Intern Toezicht aan wat is opgevallen in het voorgaande, plaatst daarbij kanttekeningen en doet aanbevelingen. Het Intern Toezicht memoreert dat volgens bepaling C4 van de STAR-Code PFG de bevindingen en de beoordeling van het Intern Toezicht in het jaarverslag van het fonds moeten worden vermeld. Het SDB-bestuur heeft op advies van de SDB-pool besloten dat wanneer een bezocht pensioenfonds niet besluit dit rapport integraal in zijn jaarverslag op te nemen, dat dan de samenvatting van de bevindingen, zoals aangegeven op pag. 12, samen met de beoordeling in het jaarverslag zal worden geplaatst.

Algemeen

Het Intern Toezicht heeft na dit zesde onderzoek wederom een positieve indruk van het functioneren van het BPL-bestuur. Het stelt vast dat ook bij deze toezichts ronde het bestuur voltallig aanwezig was en als een eenheid optreedt. In het overleg dat het Intern Toezicht als informatief heeft ervaren, gaf het bestuur blijk van voldoende kennis en een grote betrokkenheid bij het pensioenfonds. Het Intern Toezicht stelt met tevredenheid vast dat haar aanbevelingen uit de voorgaande PFG-ronde serieuze aandacht van het bestuur hebben gekregen. Op een aantal gebieden ziet het Intern Toezicht mogelijkheden voor verdere ontwikkeling. Dit wordt in het volgende toegelicht. Het Intern Toezicht vat zijn taak aldus op, dat het een spiegel voor wil houden aan het bestuur opdat dit zijn functioneren hierdoor verder kan versterken vanuit de vraag; 'is het bestuur in control?'. Het Intern Toezicht heeft een kritische rolopvatting. Daarnaast vraagt ook DNB een kritische opstelling van het Intern Toezicht om zo de Pension Fund Governance daadwerkelijk een toegevoegde waarde te laten hebben.

Het onderzoek

Alle gevraagde documenten zijn tijdig aangeleverd. De documenten zijn actueel, en volgens een duidelijk systematiek gestructureerd.

De vorige PFG-ronde

Het Intern Toezicht is overwegend positief over de reactie van het bestuur op het vorige PFG-rapport. De aanbevelingen zijn serieus overwogen en opgepakt. Met name noemt het Intern Toezicht in dat verband de ontwikkeling van een decision paper voor belangrijke besluiten, functieprofielen voor de bestuurders en de uitbestedingsprocedure. Daarnaast merkt het Intern Toezicht op dat de verslaglegging, alhoewel de kwaliteit ervan verbeterd is, mede gezien de toegenomen eisen die eraan gesteld worden, nog steeds een punt van aandacht is. In de optiek van het Intern Toezicht moet de verslaglegging van de bestuursvergadering de volgende elementen bevatten, voor zover aan de orde: de verschillende opvattingen, de analyse van de risico's, de overwegingen (inclusief de evenwichtige belangenafweging) en tot slot het besluit. Ook vindt het Intern Toezicht het wenselijk dat het Algemeen Bestuur zich nadrukkelijker verhoudt tot de spilfunctie die de Manager Pensioenen inneemt. Dit betekent dat zijn functioneren vaker per jaar geëvalueerd moet worden door het Algemeen Bestuur (en niet door het Dagelijks Bestuur), dat het draaiboek voor zijn vervanging toegankelijk is voor alle leden van het Algemeen Bestuur en dat ten minste één lid van het Algemeen Bestuur zich regulier verdiept in de werkzaamheden van de Manager Pensioenen. Voor alle duidelijkheid merkt het Intern Toezicht op dat deze bevinding geheel los staat van het functioneren van de huidige Manager Pensioenen, maar ingegeven is door de risico's die samenhangen met deze spilfunctie.

Het bestuur heeft de aanbeveling uit 2012 om de omvang van het Dagelijks Bestuur te heroverwegen gevolgd, maar concludeerde toch bij de huidige omvang te willen blijven. Reden hiervoor was onder meer dat het bestuur de zorg heeft dat het Dagelijks Bestuur zich anders snel ook met beleidsontwikkeling zou gaan bezig houden, wat aan het Algemeen Bestuur is voorbehouden. Het Intern Toezicht is echter van mening dat het juist wenselijk zou zijn wanneer het Dagelijks Bestuur zich meer op beleidsontwikkeling zou richten,

zonder daarmee iets af te doen aan de discussie en besluitvorming in het Algemeen Bestuur. Voordelen hiervan zijn dat de countervailing power van het bestuur versterkt wordt en dat het leidt tot een verdieping en differentiatie van de kennis in het bestuur. Daaraan zou verder kunnen bijdragen het werken met commissies op deelgebieden. Het Intern Toezicht geeft het bestuur daarom nogmaals in overweging de taak van het Dagelijks Bestuur en het werken met commissies te heroverwegen, maar nu ook vanuit de hiervoor genoemde overwegingen.

Financiële opzet van het pensioenfonds

Voor zover het Intern Toezicht dit heeft kunnen beoordelen ziet de financiële opzet van het pensioenfonds er in het algemeen gedegen uit. Wel plaatst het Intern Toezicht enkele kanttekeningen.

Het Intern Toezicht vraagt aandacht voor de juiste formulering van de gebruikte index bij het berekenen van de gedempte kostendeekkende premie en in de ABTN.

Het Intern Toezicht adviseert het bestuur het gebruik van een liquiditeitsplan dat jaarlijks geactualiseerd wordt, om zo te allen tijden aan de fondsverplichtingen te kunnen voldoen. Dit speelt te meer aangezien BPL een ouder fonds is, in termen van gemiddelde leeftijd van gerechtigden.

Het Intern Toezicht verwacht in de PFG-ronde 2014 meer zicht te krijgen op hoe het bestuur zijn countervailing power ten aanzien van private equity zal hebben versterkt.

Het Intern Toezicht is van mening dat de strategische onderbouwing van de renteafdekking met 73% en de bandbreedte van +/- 10% versterkt moet worden. Er is nu vooral op basis van tactische overweging hiertoe besloten.

Risicomanagement en Vermogensbeheer

Het Intern Toezicht complimenteert het bestuur met de ontwikkeling en het gebruik van het decision paper (in de vorige rapportage nog 'risicomatrix' genoemd). Dit zal de kwaliteit van de besluitvorming en de risicobeheersing zeker versterken. Zoals eerder opgemerkt is het Intern Toezicht benieuwd naar het gebruik ervan in de praktijk.

Het Intern Toezicht vindt het ook een goed besluit van het bestuur om zijn investment beliefs vast te stellen. Het Intern Toezicht zou bij besluiten die zich daarvoor lenen ook graag in de verslaglegging lezen hoe de investment beliefs hebben meegespeeld in de besluitvorming over vermogensbeheer en adviseert die beliefs jaarlijks te herijken en vast te leggen in de ABTN.

Ten aanzien van de passage over het arbeidsongeschiktheidspensioen in de ABTN vraagt het Intern Toezicht aandacht voor een eenduidige formulering, zoals eerder op pag. 6 van dit rapport.

Het is voor het Intern Toezicht goed te begrijpen dat het bestuur erop vertrouwt dat NLBV een goede uitwijk geregeld heeft voor de BPL-ICT in geval van een calamiteit. Gezien het grote afbreukrisico dat ermee verbonden is voor het fonds, herhaalt het Intern Toezicht zijn aanbeveling te checken of deze uitwijk ook daadwerkelijk geregeld is. Daarbij past ook de controle of deze maatregel ook echt werkt.

Het Intern Toezicht herhaalt hier zijn waardering voor de uitbestedingsprocedure die het bestuur vorig jaar heeft vastgesteld en adviseert het bestuur die verder uit te breiden met de volgende aspecten: hoe komt het bestuur tot een long list en een short list van potentiële kandidaten? Welke criteria worden daarbij gebruikt? Wanneer zet het bestuur een consultant in bij een uitbestedings-traject en hoe selecteert het die? En hoe waarborgt het bestuur dat een geselecteerde partij compliant is?

Ten aanzien van de fouten die bij de pensioenuitvoerder zijn geconstateerd, complimenteert het Intern Toezicht

het bestuur met zijn voortvarende optreden. Daarnaast vraagt het Intern Toezicht aandacht voor maatregelen om herhaling, en ook andersoortige fouten, te voorkomen of de kans erop te beperken.

Governance, Compliance, Deskundigheid en Communicatie

Het Intern Toezicht betreurt het dat het moet vaststellen dat het rapport van de Compliance Officer wederom te summier was. Alhoewel het een verbetering is dat het bestuur de taken van de Compliance Officer in een apart document heeft vastgelegd, wil het Intern Toezicht er toch meer zicht op hebben dat het bestuur compliant is aan alle relevante wet en regelgeving. Het Intern Toezicht is ermee bekend dat het Dagelijks Bestuur het ook tot zijn taak rekent toe te zien op het compliant zijn. In dat kader zou het Intern Toezicht graag jaarlijks een overzicht van het Dagelijks Bestuur zien waarin het vastlegt welke relevante wetten gewijzigd zijn en welke wijzigingen daarin tot aanpassing van beleid, statuten of pensioenreglement leiden en hoe dit uiteindelijk is verwerkt. Tot slot vraagt het Intern Toezicht zich af of het voor het verantwoordingsorgaan voldoende duidelijk is wat de consequentie is van het ondertekenen van de gedragscode.

Het Intern Toezicht vraagt graag nogmaals aandacht voor de klachten en geschillenregeling. Het is een goede zaak dat het fonds zich heeft aangesloten bij de Ombudsman Pensioenen. Bedacht moet echter worden dat de ombudsman niet een bindende uitspraak doet. Aangezien de werkgemeenschap van de loodsen zich concentreert in enkele maatschappen en men elkaar dus goed kent, lijkt het volgens het Intern Toezicht verstandig om klachten en geschillen met het bestuur door een onafhankelijke commissie te laten behandelen. Dat er weinig klachten zijn doet daar niets aan af.

Het bestuur heeft toegezegd dat het deskundigheidsplan dit jaar wordt geactualiseerd. Het Intern Toezicht ziet uit naar die nieuwe versie in de volgende PFG-ronde.

In 2014 zal het bestuur zijn functioneren weer evalueren. Het Intern Toezicht denkt dat het bestuur er verstandig aan doet om hiervoor een format te ontwikkelen om zeker te stellen dat alle relevante aspecten aan bod komen.

Actuariaat, Pensioenzaken en Wet- & Regelgeving

Een belangrijk onderwerp is de vernieuwing van de pensioenregeling vanwege het nieuwe financiële toetsingskader en de fiscale wetgeving. Zoals bekend is de pensioenregeling het domein van de beroepspensioenvereniging, in casu de NLC. Het Intern Toezicht ziet graag dat het bestuur een duidelijk overzicht maakt van wie er deelneemt aan de Werkgroep nieuwe pensioenregeling en namens welk gremium dat gebeurt, om zo zeker te kunnen stellen dat de vertegenwoordiging van de NLC voldoende is. Het Intern Toezicht heeft daar nu namelijk twijfels over.

DE BEOORDELING

De Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen heeft een eenduidige beoordelingsstandaard vastgesteld. Het oordeel van het Intern Toezicht kan zijn: Goed, Voldoende, Matig of Onvoldoende. Het Intern Toezicht is met inachtneming van het voorgaande in zijn algemeenheid van mening dat het functioneren van het bestuur Voldoende tot Goed is.

Vanuit de taak zoals beschreven op pagina 3 geeft het Intern Toezicht het volgende oordeel:

- Het Intern Toezicht vindt dat de beleids- en bestuurs-procedures en –processen en de checks and balances binnen het fonds Goed zijn.
- De wijze waarop het bestuur het fonds aanstuurt is volgens het Intern Toezicht Voldoende tot Goed.

Het commentaar op risicobeheersing rond de spilfunctie van de Manager Pensioenen, de omvang van het Dagelijks Bestuur en de compliance hebben hierbij invloed gehad.

- De wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn is volgens het Intern Toezicht Voldoende tot Goed. Aandachtspunten hierbij is onder andere de strategische visie op de renteafdekking.

DE SAMENVATTING

Het BPL-bestuur heeft gekozen voor een jaarlijks bezoek van het Intern Toezichtsorgaan om zijn functioneren te laten beoordelen. Het Intern Toezichtsorgaan heeft het BPL-bestuur in september 2013 over de volle breedte van het bestuurlijk domein kritisch bevraagd en geconstateerd dat het bestuur naar tevredenheid functioneert en kwalificeerde dit als 'voldoende tot goed'. Het Intern Toezichtsorgaan stelt met waardering vast dat de aandachtspunten uit de vorige toezichtsronde goed waren opgepakt door het BPL-bestuur. Tevens werden er ook punten van aandacht genoemd zoals onder andere de borging van de continuïteit van de spilfunctie van de Manager Pensioenen en verdere verbetering van de verslaglegging van de bestuursvergaderingen die meer inzicht moeten geven in de overwegingen bij een besluit,

DE AANBEVELINGEN

Alhoewel het niet tot de formele taak behoort, meent het Intern Toezicht dat zij het bestuur van dienst kan zijn door een aantal aanbeveling in overweging te geven in het licht van de hiervoor gemaakte kanttekeningen.

- Expliciteer en versterk de risicobeheersing rond de spilfunctie Manager Pensioenen
- Heroverweeg de taak van het Dagelijks Bestuur nogmaals, maar nu ook in het licht van de versterking van de countervailing power van het bestuur.
- Noem in de verslagleggingen de verschillende opvattingen, overwegingen en risico's bij een bestuursbesluit en maak de evenwichtige belangenafweging zichtbaar, waar dat aan de orde is.
- Introduceer het gebruik van een liquiditeitsplan.
- Check de uitwijk voor de ICT bij calamiteiten
- Versterk de strategische onderbouwing voor de renteafdekking
- Versterk de compliance-functie en laat zien dat het fonds compliant is.

UTRECHT, 21 OKTOBER 2013

MR R. BASTIAN (SECRETARIS)

TRANSPARANTIE-DOCUMENT PFG

Het intern toezicht heeft onderstaande documenten van BPL beoordeeld op aanwezigheid, actualiteit en inhoud. Vragen hierover zijn in het overleg met het BPL-bestuur op 27/09/13 aan de orde geweest.

Er is door het intern toezicht vastgesteld dat er geen documenten ontbreken. Het bestuur is uiteraard ingenomen met het positieve oordeel van het intern toezichtsorgaan, te weten Voldoende tot Goed.

NR.	ONDERWERP	DEELONDERWERPEN	UITWERKING PENSIOENFONDS (J/N, HOE, NAMEN, IN BIJLAGE)	VERSIE D.D.
BESTUUR				
A1	SAMENSTELLING	WIE + WANNEER LID		
A2		FUNCTIEVERDELING		
A3		DAGELIJKS BESTUUR		
A4		ROOSTER VAN AFTREDEN		
A5		CV + NEVENFUNCTIES		
A6		UITKOMST EVALUATIE		
A7		VACATIEGELDREGELING		
B1	DESKUNDIGHEID	INVENTARISATIE P.P.		
B2		DESKUNDIGHEIDSPAN		
B3		DESKUNDIGHEIDSONTW.		
C1	DIRECTIE	WIE+VERANTWOORDELIJKH.		
C2		ORGANIGRAM ORG.		
D1	ADVISEURS	ACTUARIS		
D2		ACCOUNTANT		
D3		JURIST		
D4		BESTUURSONDERSTEUNING		
D5		OVERIG		
E1	COMMISSIES	PENSIOEN-CIE		
E2		BELEGGINGS-CIE		
E3		AUDIT-CIE		
E4		COMMUNICATIE-CIE		
E5		OVERIGE COMMISSIES		
E6		WERKGROEPEN		
F1	VASTE VERGADERING	BESTUUR		
F2		COMMISSIES		
F3		MET BEROEPS PENSIOENV.		
F4		MET UITVOERDER(S)		
F5		PRIORITEITEN		
F6		PERIODIEKE ONDERWERPEN		
G1	COMPLIANCE	COMPLIANCE OFFICER		

G2		WET- & REGELGEVING		
G3		GEDRAGSCODE		
G4		RISICO-MANAGEMENT		
G5		OPZET AO/IC (A7)		
H1	ABTN	LAATSTE VERSIE		
I1	ALM	LAATSTE VERSIE		
I2		CONTINUÏTEITSANALYSE		
J1	UITBESTEDING	WAT		
J2		AAN WIE		
J3		CONTRACT + SLA		
J4		(KWARTAAL)RAPPORTAGE		
K1	NEVENACTIVITEITEN	VERKLARING (A4)		
L1	BELEID (A8)	PREMIEBELEID		
L2		BELEGGINGSBELEID		
L3		INDEXATIEBELEID		
L4		COMMUNICATIEBELEID		
L5		STEMBELEID CORPORATE GOV.		
M1	PROCEDURES (A8)	BESTUUR		
M2		BESLUITVORMING		
M3		BELEID		
M4		KLACHTEN/GESCHILLEN (A6)		
M5		UITBESTEDING (PB,VB)		
N1	FINANCIËLE POSITIE	DEKKINGSGRAAD		
N2		HERSTELPLAN		
O1	TOEZICHTHOUDERS	DNB + AFM		
P1	DIVERSEN	JAARVERSLAG		
P2		STATUTEN		
P3		PENSIOENREGLEMENT		
P4		HUISHOUDELIJK REGLEMENT		
P5		RAPPORT DNB / AFM		
INTERN TOEZICHT				
Q1	INRICHTING (CI)	VISITATIE /INTERN ORGAAN		
Q2		STATUTAIRE VASTLEGGING		
VERANTWOORDINGSORGAAN				
R1	INRICHTING (BI)	SAMENSTELLING		
R2		STATUTAIRE VASTLEGGING		
R3		COMMENTAAR BESTUUR		
R4		COMMENTAAR VERANTW-ORG		

REACTIE BESTUUR OP RAPPORT INTERN TOEZICHTSORGAAN PFG

ALGEMEEN

De rapportage van het intern toezichtsorgaan van oktober 2013 is de zesde ervaring van het bestuur met het intern toezicht.

HET OORDEEL VAN HET INTERN TOEZICHTSORGAAN

Het bestuur is uiteraard ingenomen met het positieve oordeel van het intern toezichtsorgaan, te weten Voldoende tot Goed.

T.A.V. HET GESPREKSVERSLAG

Het bestuur kan zich vinden in het gespreksverslag.

T.A.V. DE BEVINDINGEN EN DAARUIT VOORTVLOEIENDE AANBEVELINGEN VAN HET INTERN TOEZICHT

Intern toezicht: expliciteer en versterk de risicobeheersing rond de spilfunctie Manager Pensioenen

Reactie bestuur: de huidige status quo zal op papier worden gezet.

Intern toezicht: heroverweeg de taak van het Dagelijks Bestuur nogmaals, maar nu ook in het licht van de versterking van de countervailing power van het bestuur.

Reactie bestuur: dit punt is al eerder aan de orde gesteld. Gewezen wordt op de eerder genoemde argumenten. Het bestuur beschouwt dit punt als afgedaan.

Intern toezicht: noem in de verslagleggingen de verschillende opvattingen, overwegingen en risico's bij een bestuursbesluit en maak de evenwichtige belangenafweging zichtbaar, waar dat aan de orde is.

Reactie bestuur: dit gebeurt reeds. Gewezen wordt op de introductie van de decisionpaper. Voor alle belangrijke beslissingen wordt een decisionpaper opgesteld. Een decisionpaper bevat o.a. een beschrijving van de aan het besluit verbonden risico's en de door het bestuur genomen beheersmaatregelen. De decisionpaper zal worden uitgebreid met het punt evenwichtige belangenafweging.

Intern toezicht: introduceer het gebruik van een liquiditeitsplan.

Reactie bestuur: naast de reeds bestaande liquiditeitsbegroting zal een meerjaren liquiditeitsplan worden opgesteld.

Intern toezicht: check de uitwijk voor de ICT bij calamiteiten.

Reactie bestuur: dit zal worden opgepakt.

Intern toezicht: versterk de strategische onderbouwing voor de renteafdekking.

Reactie bestuur: de huidige strategische afdekking van 73% is het resultaat van een scenario-analyse uit 2011. Dit staat uitgebreid beschreven in het beleggingsplan en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) van BPL. Bezien zal worden of de ABTN en/of het beleggingsplan op dit aanvulling behoeft.

Begin 2014 wordt de strategische renteafdekking aan de hand van een nieuwe scenario-analyse geëvalueerd (was al ingepland).

Intern toezicht: versterk de compliance-functie en laat zien dat het fonds compliant is.

Reactie bestuur: de door het intern toezicht beoogde checklist zal worden opgesteld.

OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN OVER HET DOOR HET BPL-BESTUUR GEVOERDE BELEID

ALGEMEEN

De wet zegt dat ieder pensioenfonds verplicht een Verantwoordingsorgaan (VO) moet instellen. De leden van het VO BPL worden benoemd op voordracht van de drie hoofdbelangengroepen: de Nederlandse Loodsencorporatie; de gezamenlijke vergadering van vennoten van de vier maatschappen en een representatieve organisatie van ex-loodsen. Van elke groep twee. Eenmaal benoemd moeten de leden onafhankelijk naar eigen eer en geweten handelen. Geen spreekbuis dus van de groep door wie zij zijn voorgesteld. Het gaat dan om de belangen van het Fonds en de evenwichtige behandeling van alle belanghebbenden.

Het Verantwoordingsorgaan van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is opgericht in 2007 en bestaat uit zes leden. Het bestuur van het pensioenfonds legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over wat er de afgelopen periode bestuurlijk is gedaan, en ook waarom en hoe. Het jaarverslag van het pensioenfonds is daarbij een belangrijk element, evenals het oordeel van het Intern Toezicht. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het door het bestuur vastgestelde concept van het jaarverslag, de jaarrekening, alsmede andere informatie, waaronder de bevindingen van het interne toezichtorgaan (IT) over het door het bestuur gevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes in de toekomst. Op 1 juli 2014 treedt de Wet versterking bestuur pensioenfonds en de Code Pensioenfonds in werking. Deze wet heeft onder meer gevolgen voor de bezetting van het Verantwoordingsorgaan en haar bevoegdheden. De belangrijkste verandering daarin zijn:

- De samenstelling van het VO gaat veranderen. De benoeming van de leden van het VO gaat voortaan op basis van een verplichte evenredige vertegenwoordiging op basis van onderlinge getalsverhoudingen. Gelet op die verhouding zal de samenstelling van het VO, na een overgangstermijn, wijzigen van twee pensioengerechtigden en vier (actieve) deelnemers, naar vier pensioengerechtigden en twee deelnemers.
- De leden van de Visitatiecommissie (voorheen Intern Toezicht) zullen na een bindende voordracht van het VO benoemd worden door het pensioenbestuur. Ook zal de Visitatiecommissie verantwoording gaan afleggen aan het VO in plaats van nu aan het pensioenbestuur.
- Het VO krijgt adviesrecht over het 'beloningsbeleid'.

ONDERWERPEN VAN OVERLEG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN MET HET BESTUUR BPL

Het VO heeft in 2013 twee keer overleg gevoerd met pensioenbestuur. Onder meer de volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest:

- De gevolgen van de nieuwe Pensioenwet en de nieuwe Pensioencode; het VO heeft overleg gevoerd en ingestemd met de gewijzigde statuten van de stichting BPL.
- Jaarverslag en jaarrekening BPL 2013.
- Rapport van het Intern Toezichtorgaan (IT) 2013.
- Ontwikkeling Dekkingsgraad.
- Voornemen tot kortingsbesluit per 1 april 2014 (dit voornemen is niet uitgevoerd omdat de dekkingsgraad per eind 2013 104,7% bedroeg en daarmee 0,4%-punt boven de minimaal vereiste dekkingsgraad kwam te liggen. Als de dekkingsgraad eind 2013 lager was geweest dan 104,3% dan had het BPL per 1-4-2014 wel een pensioenkorting moeten doorvoeren).
- Beleggingsplan.

- Relatie tussen de kosten van het vermogensbeheer en het behaalde rendement. Het VO pleit al enige tijd voor een standaard (benchmark) voor de relatie tussen de kosten van het vermogensbeheer en het behaalde rendement. Het pensioenbestuur vindt dat benchmarking vooralsnog niet mogelijk is, maar zal voortaan transactiekosten zichtbaar maken.
- Het VO heeft op basis van een onderzoek van het NVOG geconstateerd dat de uitvoeringskosten van het BPL vijf keer zo hoog zijn als die van het Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij. Het pensioenbestuur heeft verklaard dat het verschil in schaalgrootte van de twee fondsen daar debet aan is. Daarbij heeft het pensioenbestuur toegezegd deze uitvoeringskosten tegen het licht te houden en zich daarbij zal laten leiden door de 'Aanbevelingen Uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie. Bovendien heeft het pensioenbestuur het VO geïnformeerd over een oriënterend onderzoek naar het kostenniveau in vergelijking met andere fondsen.
- Deskundigheid VO-leden. Het VO heeft behoefte aan vergroting van de deskundigheid die nodig is om het beleid van het pensioenbestuur naar behoren te kunnen beoordelen. Het pensioenbestuur heeft toegezegd dat het na de inwerkingtreding van de nieuwe pensioenwet een op de behoefte van het VO toegesneden training zal organiseren.

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

Het VO heeft kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening van 2013, alsmede van de actuariële verklaring van de certificerend actuaire en een goedkeurende verklaring van de accountant.

De aanbevelingen van het Intern Toezicht 2013 en de reactie van het BPL-bestuur daarop zijn door het VO besproken met het pensioenbestuur. Het IT constateert dat het functioneren van het BPL-bestuur voldoende tot goed is. Alles afwegend heeft het VO een positief oordeel over het in 2013 door het BPL-bestuur gevoerde beleid.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het Verantwoordingsorgaan heeft in het verslagjaar tweemaal vergaderd ter voorbereiding van twee besprekingen met het pensioenbestuur. Andere communicatie werd gevoerd via e-mail en de telefoon. Mutaties in het VO in 2013: geen.

DATUM: 5 JUNI 2014

NAMENS HET VERANTWOORDINGSORGAAN, EKKIE M. VISSER (VOORZITTER) EN JAN JONKER (SECRETARIS)

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN OVER HET GEVOERDE BELEID

Het bestuur heeft kennisgenomen van het positieve oordeel van het Verantwoordingsorgaan (VO) over het gevoerde beleid in 2013.

KOSTEN VERMOGENSBEHEER

Het VO merkt op dat het bestuur voortaan de transactiekosten zichtbaar zal maken. Opgemerkt wordt dat in het jaarverslag altijd de betaalde beheervergoedingen en kosten van bewaring gerapporteerd worden. Vanaf 2012 worden in het jaarverslag ook de transactiekosten zichtbaar gemaakt. Op deze wijze wordt een compleet beeld gegeven van de totale kosten vermogensbeheer.

KOSTEN PENSIOENBEHEER

Het VO merkt op dat de uitvoeringskosten (pensioenbeheer) van BPL 5x zo hoog zijn als die van Bpf voor de koopvaardij. Dit is niet juist. Over 2013 bedragen de totale kosten pensioenbeheer bij Bpf voor de koopvaardij: € 5.400.000. Voor BPL: € 571.327. Dit is 10% van de kosten pensioenbeheer van Bpf voor de Koopvaardij. Het bedrag per deelnemer bedraagt bij Bpf voor de Koopvaardij: € 145,49. Voor BPL: € 452. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat het totaal aantal deelnemers en gepensioneerden bij BPL veel lager is dan bij Bpf voor de koopvaardij (BPL: 1.264; Koopvaardij: 37.118).

Het bestuur vindt een vergelijking met een fonds dat vele male groter is geen goede vergelijking.

In jaarverslag 2013 wordt onder Kostentransparantie de kosten gerapporteerd volgens de “Aanbevelingen uitvoeringskosten” van de Pensioenfederatie.

COMMUNICATIEPLAN

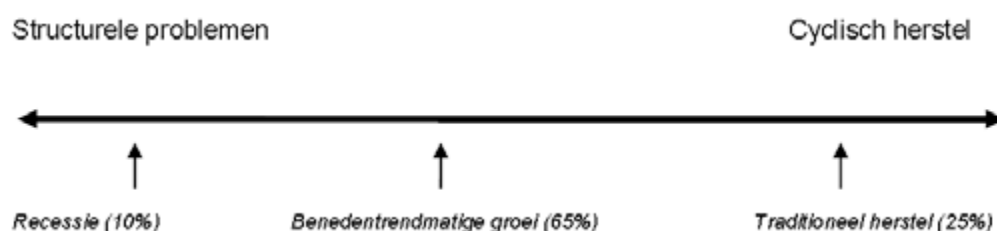
Soort informatie

Wijze Waarop	Kosten	Deelnemer	Gewezen deelnemer	Gewezen partner	Gepensioneerde
M o n v o l d e n e t e w i l	S c h a r v e r f e t e l i j k e n i j a t e g e n	B i j a a n v e n v a n n k e g g s k e n g	A u t o p v o m a t i c h	O p v o m a t i c h	A u t o m a t i s c h
Opgebouwde en te bereiken aanspraken					
Pensioenaangroei (factor A)					
Alg. info over uitruil					
Alg. info over keuzemogelijkheden					
Info op ind. niveau over uitruil en keuzemogelijkheden op 55 jaar					
Extra opgave keuzemogelijkheden op andere leeftijd dan 55 jaar					
Alg. info over waardeoverdracht en extra inkoop van pensioen					
Info op ind. niveau over waardeoverdracht					
Info op ind. niveau over extra inkoop					
Alg. info over scheiding/verevening					
Opgave bijzonder NP					
Opgave bijzonder OP in geval van standaardverevening of conversie					
Afwijkende berekening bijzonder OP					
Bijzondere berekeningen in verband scheiding					
Opgave waarden aanspraken in het economisch verkeer bij emigratie					
Toeslagen/toeslagenbeleid					
Toeslagen in afgelopen jaren					
Raming					
Jaarverslag/jaarrekening					
Herstelplan/plan buffervorming /dekingsgraad					
Verklaring beleggingsbeginselen					
Resultaten vermogensbeheer					
Actuariële zaken					
Vooruitberekening financiële positie					
ALM-Studie					
Bestuursamenstelling/ CV's en nevenfuncties					
Activiteiten deskundigheidsbevordering					
Rooster van aftreden					
Vergoedingen aan bestuursleden					
Gedragcode					
Compliance charter-program en belegging compliance taken					
Deelname aan bestuursvergaderingen					
Statuten					
ABTN interne risicobeheersing					
pensioenstatuten/ reglementen/ bestuursbesluiten					
Wijziging pensioenstatuten/ reglementen/bestuursbesluiten					
Actueel jaarrapport					
Actuele pensioenontwikkelingen					

FINANCIËLE VOORUITZICHTEN: VISIE ROBECO INSTITUTIONAL ASSET MANAGEMENT

ECONOMISCHE SCENARIO'S

Onderstaande figuur laat een vereenvoudigd beeld zien van mogelijke scenario's die kunnen uitkomen. Wij onderscheiden in dit figuur 3 scenario's. Een basisscenario, een negatief scenario en een positief scenario. Ons basisscenario is één van een beneden trendmatige groei. Blijvende monetaire stimulering, beperkte fiscale tegenwind in combinatie met een inhaalvraag in investeringen en consumptie vormen de basis voor dit scenario. Het scenario dichtten wij een grotere kans toe (65%) dan die van een klassiek traditioneel herstel uit de crisis (25%), wat samengaat met een sterke economische groei. De belangrijkste reden hiervoor is dat structurele hervormingen naar verwachtingen onvoldoende zijn en dat het fiscaal klimaat te veel onzekerheid biedt. De kans op een terugval naar een recessie achten wij het kleinst (10%). Deze terugval kan zeker niet worden uitgesloten gezien het politieke klimaat en de fiscale uitdagingen. Ten opzichte van het vorige beleggingsplan hebben wij de kans op een recessie verlaagd en de kans op een traditioneel herstel verhoogd.

FINANCIËLE MARKTEN

De rendementen op de financiële markten hangen uiteraard af van welk scenario dat zich in werkelijkheid ontvouwt. We werken de gevolgen per beleggingscategorie uit voor het basisscenario, in de afsluitende tabel vatten we de uitwerking van de alternatieve scenario's samen.

OBLIGATIES

Voor staatsobligaties zijn onze vooruitzichten licht negatief. Staatsobligaties bieden een relatief lage vergoeding waardoor zij slechts een kleine buffer bieden tegen rentestijgingen. Vooruitkijkend verwachten we dat – na een korte consolidatie – de wereldwijde kapitaalmarktrentes verder stijgen, door de normalisatie van het monetaire beleid in Amerika en doordat de economische situatie in Amerika, Europa en Japan verder verbetert. De stijging onder ons basisscenario zal naar verwachting echter beperkt zijn. De reden hiervoor is dat wij nog geen inflatiedruk zien, de monetaire draai zeer voorzichtig plaatsvinden en dat de deleveraging naar verwachting doorgaat. Investment grade bedrijfsobligaties blijven naar verwachting profiteren van een conservatief opererend bedrijfsleven en bevinden zich in de economische cyclus nog steeds op een gunstig punt.

AANDELEN

We zien de wereldeconomie zich verder herstellen en verwachten dat dit herstel kan aanhouden. Dit is op zich ondersteunend voor de winstgevendheid van aandelen. De keerzijde van de medaille is hierbij dat een sterkere groei ook tot een stijging van de kapitaalmarktrente kan leiden, waarbij de onvoorspelbare beleidsreactie van de Fed als een boemerang kan terugkeren. Ook de (lichte) overwaardering van aandelen is een

argument dat kan duiden op de kwetsbaarheid van aandelen. Dat gezegd hebbende, zelfs als tapering wordt ingezet, is de zoektocht naar rendement nog steeds onverminderd van kracht, waarbij de risico-rendement afweging van aandelen gunstig afsteekt tegen de meeste andere beleggingscategorieën.

BEURSGENOTEERD ONROEREND GOED

Beursgenoteerd vastgoed is een sub sector van de brede aandelenmarkt. De sector kan in bepaalde perioden een eigen dynamiek hebben. De ontwikkeling en vooruitzichten van vastgoed verschillen sterk per regio en per kwaliteit. Als we de vastgoedsector vergelijken met aandelen, dan is de sector relatief duur, met name in de VS. Aziatisch vastgoed is daarentegen goedkoper, evenals Europa.

GRONDSTOFFEN

Het mondiale herstel is nog niet krachtig genoeg voor een brede vraagstijging naar grondstoffen op korte termijn, al zien we de eerste tekenen van normalisatie in de grondstoffenmarkt. Grondstofprijzen lijken weer meer te gehoorzamen aan de eigen fundamentele vraag-aanbodverhoudingen, wat voor meer spreiding binnen het grondstoffen spectrum zorgt. China lijkt een economische terugval gepareerd te hebben, wat een stimulans biedt voor basismetalen. Risico's voor olie liggen in onze ogen vooral aan de onderkant; succesvolle diplomatie met Iran en Syrië zien wij als de grootste risico's.

SAMENVATTING VERWACHTINGEN VOOR FINANCIËLE MARKTEN

In onderstaande tabel is onze visie vertaald in de verwachtingen voor de rendementen van de beleggingscategorieën voor achtereenvolgend de lange termijn, de komende vijf jaar en voor 2014.

Verwachtingen financiële markten voor lange termijn, komende vijf jaar en voor 2014:

IN PROCENTEN			2014		
	ONCONDITIONEEL LANGE TERMIJN *	2014-2018	RECESSIE	LAGE GROEI	TRADITIONEEL HERSTEL
KANS			10%	65%	25%
INFLATIE	3.00	2.00	- -	=	+
AAA STAATSOBLIGATIES	4.50	0.50	+	=	- -
BEDRIJFSOBLIGATIES – IG	5.25	1.50	-	+	=
BEDRIJFSOBLIGATIES – HY	6.25	3.50	- -	+	+
EMERGING MARKET DEBT	6.00	3.50	- -	+	+
AANDELEN	8.00	6.75	- -	=	++
AANDELEN EMERGING	8.50	7.25	- -	=	++
GRONDSTOFFEN	4.00	4.25	- -	=	++

* DE ONCONDITIONELE LANGTERMIJNPROGNOSE IS HET RENDEMENT DAT EEN BELEGGINGSCATEGORIE OP VOORHAND GEMIDDELD ZOU MOETEN MAKEN OP DE HELE LANGE TERMIJN, LOS VAN VERTREK- OF EINDPUNT. DEZE RAMINGEN ZIJN GEBASEERD OP DE INZICHTEN VAN ROBECO. PER MACRO-ECONOMISCH SCENARIO GEVEN WE AAN WAT HET EFFECT IS VAN EEN SCENARIO OP DE VOORKEUR VOOR EEN BELEGGINGSCATEGORIE.

Voor 2014 werken we met drie economische scenario's: recessie, lage groei en traditioneel herstel. In de tabel staat voor elk scenario de waarschijnlijkheid en het verwachte rendement in 2014 t.o.v. de rendementsverwachting voor de gehele periode. Zo verwachten we voor High Yield in de periode 2014 - 2018 een gemiddeld rendement van 3,5%. In een omgeving van lage groei of traditioneel herstel verwachten we voor deze categorie méér dan 3,5% rendement in 2014.

VERSLAG COMPLIANCE OFFICER

Gedurende het verslagjaar hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de compliancetaken zoals die belegt zijn bij het bestuur en bij de compliance officer. Insiders en verbonden personen tekenden de jaarlijkse verklaring van naleving van de gedragscode. Tevens hebben dit verslagjaar ook de leden van het verantwoordingsorgaan de gedragscode ondertekent. Zoals vereist werd een lijst ontvangen van betaalde en onbetaalde nevenfuncties van alle bestuursleden. Er was geen aanleiding hier nadere informatie over in te winnen.

Er werden gedurende het verslagjaar geen meldingen ontvangen die getoetst dienden te worden aan de gedragscode. De compliance officer is bij de algemene bestuursvergaderingen van april en oktober aanwezig geweest, daar onderwerpen met betrekking tot compliance op de agenda stonden. Tevens werden in de oktober vergadering de conclusies van het intern toezicht met betrekking tot compliance besproken.

Wat betreft het uitbestedingsbeleid werd de nieuwe beheersovereenkomst met Robeco getoetst aan het uitbestedingsbeleid BPL en voor wat compliance aspecten betreft aan het compliance charter BPL.

Er werden door de compliance officer enige kanttekeningen geplaatst die door Robeco werden meegenomen. Dit proces werd gedurende het lopende verslagjaar afgerond.

In december nam BPL deel aan een pilot onderzoek belangenverstrengeling van DNB. In overleg met de manager pensioenen werd een hiertoe verstrekte vragenlijst besproken en afgeleverd. Ook dit project werd eerst in het lopende verslagjaar afgerond. Zoals eerder afgesproken werden ook gedurende het verslagjaar alle bestuurs- en vergaderstukken aan de compliance officer toegezonden.

CASTRICUM, 10 APRIL 2013

JAN HELDOORN

VOOR ALS HET ONVERHOOPT NODIG IS...

Richtlijnen voor deelnemers en hun nabestaanden, als steun bij het onafwendbare afhandelen van formaliteiten bij overlijden.

MAATREGELEN BIJ LEVEN

- Overweeg of het nuttig c.q. noodzakelijk is een testament te maken. Hierbij wordt speciaal de aandacht gevestigd op het zgn. langstlevende testament.
Voor inlichtingen over het opmaken van een testament kunt u de notaristelefoon bellen: 0900-3469393 of een notariskantoor in uw omgeving. Denk hierbij in voorkomend geval ook aan het opmaken van een samenlevingscontract en regel, indien nodig, de verzorging van uw kinderen na uw overlijden.
- Stel bankrekeningen mede op naam van uw (huwelijks)partner, dit om te voorkomen dat deze rekeningen bij overlijden worden geblokkeerd; uw partner behoudt dan toegang tot die rekeningen. Bij sommige banken geldt geen maximum bedrag waarover kan worden beschikt. Informeer bij de betreffende bank naar de gehanteerde procedure en maximumbedragen.
- Leg een map of ordner aan, waarin de volgende bescheiden kunnen worden opgeborgen:
 - Pensioen c.q. uitkeringsbescheiden (ook die van de AOW) en de daarop betrekking hebbende brochures en mededelingen. Het op de pensioenen of uitkeringsbescheiden vermelde registratienummer is van belang bij alle correspondentie met de betrokken instanties. Het kan zijn dat een vroegere werkgever een aparte pensioenregeling had doch dat een pensioenuitvoerder niet te vinden is bijvoorbeeld door naamswijziging. Of er hebben overdrachten plaatsgevonden door fusies of overnames. Deze zijn op te sporen via DNB, Postbus 98, 1000 AB Amsterdam (internet: www.DNB.nl). Men beschikt over een lijst van voormalige pensioenverzekeraars en hun rechtsopvolgers.
 - Familiepapieren, zoals geboorteakten, huwelijksakte, echtscheidingsakte, huwelijkse voorwaarden enz;
 - Belastingbescheiden en rekeningen, die voor de aangifte van de inkomsten- en eventueel vermogensbelasting van belang zijn, een en ander betrekking hebbend op de afgelopen vijf jaar;
 - Lijst met bestaande bank-, spaar- en beleggingsrekeningen (handleiding!);
 - Lijst van verzekeringspolissen, aangeven welke polissen kunnen vervallen c.q. van kracht moeten blijven en waarbij een naamswijziging moet plaatsvinden;
 - Lijst van bezittingen en schulden, welke actueel moet worden gehouden;
 - Lijst van lidmaatschappen van verenigingen, eventueel aangeven welke voor de overblijvende partner niet meer van belang zijn;
 - Lijst van abonnementen op tijdschriften, periodieken of vakliteratuur, eventueel aangeven welke kunnen worden beëindigd;
 - Adressen en zo mogelijk telefoonnummers van nabestaanden, familieleden, vrienden en kennissen, die in geval van overlijden moeten worden ingelicht; banken en overige beheerders van uw bezittingen; de Vereniging van Nederlandse oud-loodsen; eventueel de loodsensociëteit.

MAATREGELEN BIJ OVERLIJDEN

- Bewaar alle rekeningen van de kosten die in verband met het overlijden worden gemaakt, deze kunnen mogelijk fiscaal aftrekbaar zijn.
- Inschakelen (huisarts, ziekenhuis) voor het opmaken van een verklaring van overlijden.
 Waarschuwen van de uitvaartonderneming.
 Aangifte van overlijden doen bij de afdeling burgerzaken van de gemeente voor het opmaken van een akte van overlijden (wordt veelal door de uitvaartonderneming verzorgd). Het is aan te bevelen daarbij direct de nodige afschriften van deze akte te laten maken voor de te vervullen formaliteiten.
 Deze zijn nodig voor het aanvragen van pensioen(en), AOW en/ of ANW, te voorzien van het betreffende registratienummer van de overledene (het BPF Koopvaardij vraagt bovendien om een uittreksel uit het huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk is gesloten); notaris i.v.m. testament en akte van erfrecht; verkrijging van verzekeringsgelden enz.; belastingdienst met vermelding van BSN nummer; bank(en) met vermelding van rekeningnummer(s); (zorg)verzekeringen, met vermelding relatienummer(s) i.v.m. naamswijziging(en). Hieraan zijn kosten verbonden, behalve voor het aanvragen van pensioen(en). Deze zijn gratis verkrijgbaar (de gemeente zal daarop aantekenen "afgegeven ten dienste van het aanvragen van pensioen"). Een aantal activiteiten wordt ook wel door een uitvaartonderneming verricht.
- Eventueel inschakelen van een geestelijk verzorger voor geestelijke bijstand en voor de verzorging van een kerkelijke plechtigheid.
- Bericht sturen aan instanties die uitkeringen verzorgen (binnen 6 weken). Hiervoor gebruik maken van de afschriften van de Akte van overlijden, deze te voorzien van het betreffende registratie/pensioennummer.
 Voor ABP: ABP, Postbus 4804, 6401 JL Heerlen.
 Email: contactformulier op site www.abp.nl
 Voor BPL: Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen, Postbus 830, 3000 AV Rotterdam.
 Bezoekadres: Berghaven 16, 3151 AB Hoek van Holland. telefoon: 088-9002540/41. www.bplloodsen.nl
 Email: bpl@loodswezen.nl of via contactformulier op site.
 Voor BPF Koopvaardij: Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij, Postbus 9159, 1006 AD Amsterdam
 Bezoekadres, MN, Radarweg 60, 1043 NT Amsterdam, telefoon 088-0079 899.
 Email: servicedesk@koopvaardij.nl. www.bpfkoopvaardij.nl
 In het bericht vermelden de persoonsgegevens van degenen die recht hebben op partner-/wezenpensioen; gegevens van (niet geblokkeerde) bankrekening van de echtgeno(o)t(e); (eventuele) gegevens van ex-echtgenote; opgave door (oudere) wezen van studieverklaring dagstudie; naam, voornamen, adres, bankrekeningnummer waarop het wezenpensioen gestort dient te worden (dit gebeurt rechtstreeks).

OVERLIJDENSUITKERING BPL AAN PARTNER**Pensioenstatuut 1988**

Bij overlijden deelnemer: 1/6 deel van de pensioengrondslag

Bij overlijden gepensioneerd: 1/6 deel van het jaarlijkse OP

Pensioenstatuut 2004

Bij overlijden deelnemer: bij de Stichting Staber wordt een verzoek voor een schenking (12% van de pensioengrondslag) ingediend.

Bij overlijden gepensioneerd: twee maanden ouderdomspensioen, zoals dat laatstelijk gold voor overlijden, wordt als een uitkering ineens uitbetaald.

Als de overledene uit vorige dienstbetrekkingen een pensioen ontving, ook deze fondsen berichten.

- Indien de overledene een AOW pensioen genoot moet van het overlijden zo spoedig mogelijk bericht worden gegeven aan het districtskantoor van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) in het resort, waarin de woonplaats van de overledene is gelegen.
Zie voor kantoren: www.svb.nl
- Alle maatschappijen waarbij verzekeringen zijn afgesloten dienen van het overlijden in kennis te worden gesteld. Hierbij vermelden de polisnummers alsmede namen en adressen van de nabestaanden.
Nagaan of er nog lopende verzekeringen zijn die premievrij worden bij overlijden. Zonodig de verzekeringsadviseur raadplegen.
Voor polissen die van kracht blijven, b.v. brandverzekering, huis, inboedel, auto, boot, caravan, e.d. dient naamswijziging plaats te vinden (denk ook aan 'groene kaart' bij autoverzekering); ziektekostenverzekeringsmaatschappij inlichten.
- Bij eigendom woning via de gemeente bij het kadaster het huis op eigen naam laten registreren. Hieraan zijn kosten (geen overdrachtskosten) verbonden maar het is belangrijk als het eigen huis later verkocht gaat worden.
- Indien men een hypotheek heeft op het huis, verdient het aanbeveling de hypotheekakte te controleren of daarin een clause is opgenomen waarin bepaald is dat bij overlijden van de echtgenoot of partner de hypotheek wordt (of kan worden) beëindigd.
- Tevens nagaan of in verband met het overlijden nog andere lopende financiële verplichtingen komen te vervallen.
- Zeg eventueel abonnementen op van tijdschriften, periodieken, vakliteratuur en lidmaatschappen van verenigingen die niet meer van belang zijn voor de overblijvende partner.
- Bezien of eventueel het paspoort van de overgebleven (huwelijks)partner moet worden gewijzigd. Mocht u onverhoopt iets overkomen (b.v. tijdens verblijf in het buitenland) dan is men op de hoogte van uw situatie.
- Ga na of het mogelijk is verlaging van bepaalde tarieven aan te vragen, zoals reinigingsrechten en milieu-belasting, indien na overlijden een éénpersoons huishouding wordt gevoerd. Deze regelingen verschillen per regio/gemeente.
Doordat bij overlijden een deel van het inkomen wegvalt, bestaat de kans dat men op grond van het (lagere) gezinsinkomen in aanmerking komt voor subsidieregelingen.
- Behandelende artsen (huisarts, specialisten en tandarts) van overlijden in kennis stellen.
- Sinds 1 juli 1996 is de Algemene nabestaandenwet (ANW) van kracht. Deze wet regelt het recht op een Anw nabestaandenuitkering voor mannen en vrouwen van wie de (huwelijks)partner op of na 1 juli 1996 is overleden. In de Anw is ook het recht voor wezen en halfwezen geregeld. De Anw wordt evenals de AOW uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Zie voor adressen: www.svb.nl

C O N T A C T

Heeft u vragen of opmerkingen over de pensioenregeling, uw uniform pensioenoverzicht, de ingehouden premie of over de informatievoorziening? Neem dan contact op met het frontoffice:

NORA VAN BEEK (MEDEWERKER PENSIOENEN)

088 900 25 41

N.VANBEEK@LOODSWEZEN.NL

THEO WITTKAMPF (MANAGER PENSIOENEN)

088 900 25 40

T.WITTKAMPF@LOODSWEZEN.NL

• **STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN** •
BERGHAVEN 16 • 3151 HB HOEK VAN HOLLAND
• **POSTBUS 830, 3000 AV ROTTERDAM** •

W W W • B P L O O D S E N • N L